

**LAAT ADOLESSENTE SE
IDENTITEITSONTWIKKELINGSTATUS NA 'n
GAPINGSJAAR**

**CORNELIA CHRISTINA BOSMAN
BA NOS BA HONS (PSIG)**

Tesis ingelewer ter gedeeltelike voldoening
aan die vereistes vir die graad van

**MAGISTER IN OPVOEDKUNDE OPVOEDKUNDIGE SIELKUNDE
(MEdPsig)**

aan

UNIVERSITEIT STELLENBOSCH

STUDIELEIER: MARIECHEN D PEROLD

Desember 2009

VERKLARING

Deur hierdie tesis elektronies in te lewer, verklaar ek dat die geheel van die werk hierin vervat, my eie, oorspronklike werk is, dat ek die outeursregeienaar daarvan is (behalwe tot die mate uitdruklik anders aangedui) en dat ek dit nie vantevore, in die geheel of gedeeltelik, ter verkryging van enige kwalifikasie aangebied het nie.

.....

Handtekening

.....

Datum

OPSOMMING

Duisende jong Suid-Afrikaners vertrek jaarliks op 'n gapingsjaar ("*gap year*") oorsee. 'n Populêre siening in die media asook die wyer publiek is dat hierdie gapingsjaar die ideale tydperk is vir jongmense waar hulle hulleself kan "vind". 'n Gapingsjaar word tipies onderneem in laat adolessensie (tussen 18 en 25 jaar). Die idee dat laat adolessente hulleself moet "vind" sluit aan by die ontwikkelingsteoretiese psigososiale konsep van identiteitsformasie. Die mees belangrike ontwikkelingstaak tydens laat adolessensie is die vestiging van 'n koherente identiteit en is 'n redelike mate van identiteitsverwerwing na afloop van adolessensie kritiek. 'n Belemmerde identiteitsverwerwing kan hul persoonlike selfstandigheid en outonomie wesenlik inperk. Die vraag het ontstaan of laat adolessente hulleself wêrklik "vind" in 'n gapingsjaar soos die media-ideologie dit uitbeeld? Tot op hede (nasionaal en internasionaal) kon geen navorsing gevind word wat verband hou met 'n gapingsjaar en identiteitsontwikkeling nie. Die doelstelling van hierdie studie was om die identiteitsontwikkelingstatus van Suid-Afrikaanse laat adolessente na 'n gapingsjaar te bepaal. Die basiese veronderstelling en populêre siening dat laat adolessente na afloop van 'n gapingsjaar 'n verworwe status van identiteitsontwikkeling het, is ondersoek. Om die identiteitstatus te assesser is 288 Suid-Afrikaanse gapingsjaar laat adolessente genader en 'n kwantitatiewe opname metode is gebruik. Die gekose instrument vir die identiteitstatus ondersoek is die Extended Version of Ego Identity Status (EOM-EIS-II). 'n Demografiese vraelys is geadministreer om beskrywende data verkry en te kyk watter demografiese eienskappe statisties korreleer met die onderskeie identiteitsontwikkelingstatusse van respondente. Die gestruktureerde vraelys is via 'n webtuiste, met pen en papier of telefonies voltooi. In stryd met die populêre siening en media-ideologie is die bevinding dat die minderheid respondente (slegs 14.5%) geklassifiseer kon word in die verworwe identiteitstatus na 'n gapingsjaar. Die meerderheid val binne die moratorium- en diffusestatus wat beteken dat hulle nie 'n binding gemaak het tot 'n identiteit na hul gapingsjaar nie. Gapingsjaar adolessente se ouderdom, tyd terug na hul gapingsjaar, die behoort aan 'n religieuse groep (tydens hul gapingsjaar) of hul verhoudingstatus (tydens hul gapingsjaar) is eerder geassosieer met 'n verworwe identiteitstatus. Vroegtydige en pro-aktiewe terapeutiese en opvoedkundige ondersteuning tydens hierdie ontvanklike periode, kan bydra tot 'n groter positiewe identiteitsontwikkeling van jongmense. Hierdie studie kan bydra tot die kennisbasis vir Suid-Afrikaanse navorsing.

SUMMARY

Thousands of young South-Africans embark every year on a gap year overseas. A popular notion in the media as well as the wider public is that the gap year is the ideal period for young people to 'find themselves'. A gap year is typically undertaken in late adolescence (age between 18 and 25). The idea that adolescents should 'find' themselves relates to developmental theorists' psychosocial concept of identity formation. The most important development task during late adolescence is the forming of a coherent identity and a reasonable amount of identity formation after adolescence is critical. Impeded identity formation can severely curb their self-dependency and autonomy. The question is raised whether adolescents really 'find' themselves during a gap year, as the media would have us believe. No research (nationally and internationally) could be found which relates to the gap year and identity formation. The aim of this study was to determine the identity development status of late adolescents having been on gap year. The basic assumption and popular view that adolescents would have an achieved status of identity formation, is investigated. To assess the identity status, 288 South-African late adolescents who has taken a gap year was asked to participate in a quantitative survey. The chosen instrument for the identity status investigation is the Extended Version of Ego Identity Status (EOM-EIS-II). A demographic questionnaire was also included to gain descriptive data. The data was used to test which demographic properties correlate with the respective identity formation statuses of participants. The structured questionnaire could be completed via a website, with pen and paper or telephonically. Contrary to the popular notion in the media and public, the finding is that the minority respondents (only 14.5%) could be classified in the achieved identity status after the gap year. The majority falls in the moratorium- and diffused statuses, which means that a binding was not formed with their identity after their gap years. Rather, demographics like age, time back after gap year, religious affiliation (during gap year) and relationship status was found to be associated with an achieved identity status. Early and pro-active therapeutic and educational support during this receptive period (adolescence), can contribute to better identity development of young people and this study can therefore contribute to the South-African research knowledgebase.

DANKBETUIGINGS

Ek wil graag die volgende persone bedank vir die rol wat hulle vertolk het in die voltooiing van hierdie werkstuk:

- My pa Wimpie Bosman en ma Hermien Van Zyl vir hulle onbaatsugtige volgehoue liefde en ondersteuning. Ek dra ook hierdie werkstuk op aan hulle.
- Jaco Vosloo vir sy liefde, begrip, ondersteuning en waardevolle raad.
- Izak Bosman en Marike De Laat vir hulle motivering en omgee.
- My studieleier, Mev Mariechen Perold, vir haar rigleiding en geduld.
- Francis Vosloo vir die pragtige taalversorging.
- Prof Martin Kidd vir die statistiese ondersteuning en geduld.
- Anri Uys en Irma Windt vir hulle insette. Hulle harde werk word baie waardeer.
- Sigi Fertig, Nelijs Goosen en Adriaan van der Westhuizen vir hulle motivering, liefde en ondersteuning tydens hierdie proses.
- Melanie en Collen Smook vir hul optimisme en liefde.
- Dr Kobus Anthonissen vir sy ondersteuning en ook al die hulp met kontakte.
- Laastens, maar geensins die minste nie, wil ek die Here prys vir Sy wysheid, vir die krag wat Hy my gegee het en dat Hy my gedra het in hierdie tyd.

INHOUDSOPGAWE

Hoofstuk 1

AKTUALITEIT, PROBLEEMSTELLING EN DOELSTELLINGS	1
1.1	INLEIDING 1
1.2	BYDRAE EN AKTUALITEIT VAN DIE ONDERSOEK 4
1.3	PROBLEEMSTELLING 6
1.4	DOELSTELLINGS 7
1.5	NAVORSINGSONTWERP 8
1.5.1	Navorsingsparadigma 9
1.5.2	Metodologie 9
1.5.2.1	Teoretiese agtergrond en literatuuroorsig 9
1.5.2.2	Steekproef 10
1.5.2.3	Prosedure 10
1.5.2.4	Instrument 11
1.5.2.5	Etiese oorwegings 11
1.5.2.6	Betroubaarheid en geldigheid 12
1.5.2.7	Data-analise 12
1.6	KONSEPTUELE ANALISE 12
1.6.1	Identiteit 12
1.6.2	'Commitment' 13
1.6.3	Identiteitsontwikkelingstatus 13
1.6.4	Laat adolessensie 13
1.6.5	Gapingsjaar 14
1.7	STRUKTUUR VAN AANBIEDING 14

Hoofstuk 2

TEORETIESE AGTERGROND EN LITERATUUROORSIG	15
2.1	INLEIDING 15
2.2	GAPINGSJAAR 15

2.2.1	Omskrywing van die begrip	15
2.2.2	Historiese plasing	17
2.2.3	Die gapingsjaar en identiteit	19
2.2.4	Gapingsjaar as deurgangsrite	21
2.2.5	Diaspora en identiteitsformasie	22
2.3	IDENTITEIT	24
2.3.1	'n Psigososiale verstaan: Erik Erikson	24
2.3.2	Die konsep <i>identiteit</i>	26
2.3.3	'n Epigenetiese ontwikkelingsbeginseel	28
2.3.4	Identiteit as 'n fase in die lewensiklus-skema	29
2.3.4.1	Basiese vertroue teenoor wantroue	30
2.3.4.2	Outonomie teenoor skaamte en twyfel	31
2.3.4.3	Inisiatief teenoor skuld	32
2.3.4.4	Arbeidsaamheid teenoor minderwaardigheid	33
2.3.4.5	Identiteit teenoor rolverwarring	34
2.3.4.6	Intimiteit teenoor isolasie	35
2.3.4.7	Generatiewe teenoor stagnasie	36
2.3.4.8	Integriteit teenoor wanhoop	37
2.3.5	Die identiteitsformasieproses	38
2.3.6	Die identiteitsontwikkelingsstatus: James Marcia	40
2.3.6.1	Identiteitsmoratorium	41
2.3.6.2	Identiteitsverwerping	41
2.3.6.3	Identiteitsvoortbeslissing	41
2.3.6.4	Identiteitsdiffusie	42
2.4	OPVOEDKUNDIGE EN SIELKUNDIGE IMPLIKASIES	42
2.4.1	Ondersteuning en intervensie vir persone in die verwerfde status	44
2.4.2	Ondersteuning en intervensie vir persone in die moratoriumstatus	44
2.4.3	Ondersteuning en intervensie vir persone in die voortbesliste status	45
2.4.4	Ondersteuning en intervensie vir persone in die diffuse-status	46
2.5	ANDER RELEVANTE NAVORSING	47
2.5.1	Emigrante	47
2.5.2	Suid-Afrikaanse studie	48
2.6	SAMEVATTING	49

Hoofstuk 3**NAVORSINGSONTWERP EN METODOLOGIE 50**

3.1	INLEIDING	50
3.2	NAVORSINGSPARADIGMA	50
3.3	NAVORSINGSONTWERP EN NAVORSINGSMETODOLOGIE	52
3.4	ETIESE OORWEGINGS	53
3.5	STEEKPROEF	54
3.6	METODES VAN DATA-INVORDERING	55
3.6.1	Web-gebaseerde vraelys	55
3.6.2	Persoonlike vraelys	56
3.6.3	Gestruktureerde telefoon-onderhoud	57
3.7	NAVORSINGSINSTRUMENTE	57
3.8	DEMOGRAFIESE EIENSKAPPE VAN STEEKPROEF	59
3.8.1	Geslag	60
3.8.2	Ras en taal	60
3.8.3	Ouderdom	61
3.8.4	Beroep	61
3.8.5	Religieuse affiliasie	60
3.8.6	Verhoudingstatus	61
3.9	NAVORSINGSPROSEDURE	61
3.9.1	Web-gebaseerde vraelys	64
3.9.2	Persoonlike vraelys	65
3.9.3	Gestruktureerde telefoniese onderhoud	65
3.10	DATA-ANALISE	66
3.11	OPSOMMING	66

Hoofstuk 4**BEVINDINGE VAN DIE STUDIE: AANBIEDING EN BESPREKING 67**

4.1	INLEIDING	67
4.2	DEMOGRAFIESE DATA VAN RESPONDENTE	67
4.2.1	Demografiese afbakenings van die studie	69

4.2.2	Algemene demografiese data van respondente	71
4.2.3	Beskrywende demografiese data tydens gapingsjaar	74
4.3	AANBIEDING VAN RESULTATE	78
4.3.1	Statuskategorisering	80
4.3.1.1	Ideologiese identiteitstatus	81
4.3.1.2	Interpersoonlike identiteitstatus	85
4.3.1.3	Vergelyking met Suid-Afrikaanse studie	89
4.3.2	Statistiese korrelasies	90
4.3.2.1	Huidige ouderdom en identiteitstatus	91
4.3.2.2	Tyd terug na gapingsjaar en identiteitstatus	92
4.3.2.3	Religieuse affiliasie tydens gapingsjaar en identiteitstatus	93
4.3.2.4	Verhoudingstatus tydens gapingsjaar en identiteitstatus	96
4.3.3	Geldigheid en Betroubaarheid	98
4.4	SAMEVATTENDE INTERPRETASIES EN AFLEIDINGS	99

Hoofstuk 5

OPSOMMING, GEVOLGTREKKINGE EN AANBEVELINGS	102
---	------------

5.1	INLEIDING	102
5.2	OPSOMMING VAN DIE STUDIE	102
5.3	KORT VISUELE VOORSTELLING VAN RESULTATE	103
5.4	SINTESE VAN NAVORSINGSVRAE EN BEVINDINGE	105
5.5	MOONTLIKE BYDRAES	107
5.6	TEKORTKOMINGE	108
5.7	AANBEVELINGS	108
5.7.1	Aanbevelings vir die opvoedkunde en sielkunde	108
5.7.2	Aanbevelings vir verdere navorsing	109
5.8	FINALE OPMERKING	110

BRONNELYS	111
------------------	------------

BYLAE

BYLAAG A:	Toestemming van EOM-EIS II ontwikkelaar	124
BYLAAG B:	Dekbrief	128
BYLAAG C:	Advertensie	130
BYLAAG D:	Toestemmingsvorm	132
BYLAAG E:	Pamflette	136
BYLAAG F:	Etiese toestemming	138
BYLAAG G:	Vraelys op webtuiste	140
BYLAAG H:	Demografiese vraelys	165
BYLAAG I:	Vraelys	169

LYS VAN FIGURE

Figuur 3.1	Basiese templaar van uiteensetting van dekkingsbrief	62
Figuur 4.1	Histogram van Suid-Afrikaanse burgerskap	69
Figuur 4.2	Huidige ouderdom van respondente	69
Figuur 4.3	Tyd terug na gapingsjaar	70
Figuur 4.4	Geslagsverspreiding van respondente	71
Figuur 4.5	Huistaal	71
Figuur 4.6	Ras	72
Figuur 4.7	Huidige verhoudingstatus	72
Figuur 4.8	Huidige beroep	73
Figuur 4.9	Ouderdom by aanvangs van gapingsjaar	74
Figuur 4.10	Duur van gapingsjaar	75
Figuur 4.11	Lande besoek	75
Figuur 4.12	Beroepe tydens gapingsjaar	76
Figuur 4.13	Verhoudingstatus tydens gapingsjaar	77
Figuur 4.14	Religieuse affiliasie tydens gapingsjaar	78
Figuur 4.15	Ideologiese status	81
Figuur 4.16	Ideologiese identiteitstatus klassifikasie	82
Figuur 4.17	Interpersoonlike status	85
Figuur 4.18	Interpersoonlike identiteitstatusklassifikasie	87
Figuur 4.19	Religie en ideologiese diffusie	93
Figuur 4.20	Religie en ideologiese vooruitbeslissing	93
Figuur 4.21	Religie en ideologiese moratorium	93
Figuur 4.22	Religie en ideologiese verwerwing	93
Figuur 4.23	Religie en interpersoonlike diffusie	94
Figuur 4.24	Religie en interpersoonlike vooruitbeslissing	94
Figuur 4.25	Religie en interpersoonlike moratorium	95
Figuur 4.26	Religie en interpersoonlike verwerwing	95
Figuur 4.27	Verhoudingstatus tydens gapingsjaar en ideologiese moratorium	96
Figuur 4.28	Verhoudingstatus in gapingsjaar en interpersoonlike diffusie	97
Figuur 4.29	Verhoudingstatus gapingsjaar interpersoonlike vooruitbeslissing	97
Figuur 4.30	Verhoudingstatus in gapingsjaar en interpersoonlike moratorium	97
Figuur 4.31	Verhoudingstatus in gapingsjaar en interpersoonlike verwerwing	97
Figuur 5.1	Opsommende visuele voorstelling van belangrikste bevindinge	104

LYS VAN TABELLE

Tabel 1.1	Identiteitstatusmodel:statusse en prosesse	4
Tabel 2	Erikson se Psigososiale Ontwikkelingstadia	30
Tabel 4.1	Reëls waarvolgens identiteitstatus toegeken word	79
Tabel 4.2	Ideologiese Status	81
Tabel 4.3	Ideologiese Identiteitstatus Klassifikasie	83
Tabel 4.4	Interpersoonlike Status	85
Tabel 4.5	Interpersoonlike Identiteitstatusklassifikasie	85
Tabel 4.6	Korrelasies tussen huidige ouderdom en identiteitstatus	91
Tabel 4.7	Korrelasies tussen tyd terug na gapingsjaar en identiteitstatus	92
Tabel 4.8	Betroubaarheid van instrument	98

Hoofstuk 1

AKTUALITEIT, PROBLEEMSTELLING EN DOELSTELLINGS

1.1 INLEIDING

Na die demokratiese verkiesing in 1994 en die ophef van sanksies in Suid-Afrika, is die deur oopgemaak vir Suid-Afrikaners om met meer vryheid nasionaal en internasionaal te kan beweeg. Duisende jong Suid-Afrikaners het daarom van hierdie geleentheid begin gebruik maak om hul vlerke te spreid na verre lande. Vandag word daar rofweg geskat dat daar tot 'n miljoen jong Suid-Afrikaners hul bevind in London alleen¹.

Die mees algemene vorm van die internasionale beweging van jong Suid-Afrikaners vind plaas in die sogenaamde *gapingsjaar* ("gap year"). Simpson (2005) definieer 'n gapingsjaar as 'n periode van 3 tot 24 maande, waar 'n pouse geneem word na voltooiing van sekondêre opleiding en verdere formele opvoeding, opleiding of beroepsnavolging. Jones (2004) stipuleer dat 'n gapingsjaar tipies onderneem word tussen die ouderdomme van 16 en 25. Volgens 'n kronologiese benadering val jongmense tussen die ouderdomme van 18 en 25 jaar in die groepering van wat genoem word laat adolessensie (Ackermann, 2001).

Vandag word 'n gapingsjaar vir skoolverlaters as 'n algemene tendens in Suid-Afrika en internasionaal beskou. Pedrick (in Abidi, 2004) stel dit soos volg:

For young people aged 17-20 the question "are you thinking of going to university?" was asked frequently. Today it is increasingly likely that the inquiry will be "are you thinking of taking a gap year?" The idea of the gap year i.e. taking time out between finishing one stage of education and starting the next or entering employment, has been around for a while, but has flourished in the last decade to the point that it has almost become 'the norm'. (p.5)

¹ Die skatting is verkry deur verskeie instansies te kontak. Hierdie inligting kom van 'n reisburo wat anonimiteit wil bly. Geen statistiek is tans beskikbaar nie.

Die populêre siening in die media asook die wyer publiek is dat 'n gapingsjaar 'n tydperk is vir laat adolessente waar hulle hulleself kan “vind”. Bull (2006) stipuleer byvoorbeeld dat laat adolessente wat terugkeer van 'n gapingsjaar, 'n beter idee het van wie hulle is en wat hulle kan hanteer buite die bekende kring van hulle vriende, familie en kultuur. Sy sê voorts dat belangrike lewensbesluite, soos die keuse van 'n beroep en hoe individue hulleself wil handhaaf in die wêreld, tydens hierdie tydperk gevorm word.

Die idee dat laat adolessente hulleself moet “vind” is nie 'n nuwe konsep nie. Dit sluit aan by die ontwikkelingsteoretici se konsep van *identiteitsformasie* of *–ontwikkeling*. Gulletta, Adams en Markstrom (1995) voer dan ook aan dat identiteitsontwikkeling in essensie 'n reis is tot selfontdekking.

Vir die doel van die studie sal die komplekse begrippe van *identiteit* en *identiteitsontwikkeling* geïnterpreteer word binne die breër konteks van Erik Erikson se teorie van psigososiale ontwikkeling (mens in sy omgewing). Erikson (1968) omskryf die sleutelaspekte van die begrip identiteit as volg:

What I have called ego identity however, concerns more than the mere *fact* of existence; it is, as it were, the ego *quality* of this existence. Ego identity then, in its subjective aspect, is the awareness of the fact that there is a self-sameness and continuity to the ego's synthesizing methods, the *style of one's individuality*, and that this style coincides with the sameness and continuity of one's *meaning for significant others* in the immediate community. (p.50)

Marcia (2006) beskou bogenoemde idee van identiteit as 'n voortgaande ontwikkelingsproses, as die belangrikste konsep van Erikson se benadering. Identiteit is die vyfde van agt psigososiale fases wat strek vanaf babajare tot bejaardheid (Erikson, 1968). Elke fase bereik sy finale stadium binne 'n breed gedefinieerde kronologiese periode (byvoorbeeld die fase van Basiese Vertroue – vanaf geboorte tot kleuterjare; Generatiwiteit – gedurende volwassenheid) en is gebaseer op die veronderstelling dat dit somatiese, sielkundige en sosiale aspekte, sowel as 'n histories-kulturele konteks insluit (Erikson, 1963; Marcia, 2006). Erikson (1968) beskryf sy model as 'n

epigenetiese² teorie, waar elke fase voorafbepalings en nalatenskappe het. Wat dus as 'n 8-fase teorie voorkom, is in werklikheid 'n 64-fase een – identiteitskwessies is byvoorbeeld reeds teenwoordig in die babajare (Marcia, 2006). Sy teorie van psigososiale ontwikkeling plaas die vorming van 'n identiteit as sentraal binne 'n adolessent se ontwikkeling aangesien hy van opinie is dat adolessensie die eerste keer is dat al die komponente wat nodig is vir die begin van ware identiteitsontwikkeling teenwoordig is (1971, 1980). Vir Erikson (1968) word adolessensie gekenmerk deur die behoefte om die krisis van identiteit teenoor rolverwarring op te los. Die mees belangrike ontwikkelingstaak tydens laat adolessensie is dan ook die vestiging van 'n koherente identiteit (Erikson, 1968).

James Marcia (1964, 1966) het die identiteitstatusmodel daargestel sodat Erikson se teorie van identiteitsontwikkeling geoperasionaliseer en dus nagevors kan word. Binne die identiteitstatusmodel stel hy voor dat 'n adolessent, of ontwikkelende volwassene, gekategoriseer kan word binne een van vier statusse (naamlik identiteitsdiffusie, identiteitsvooruitbeslissing, identiteitsmoratorium en identiteitsverwerwing), wat wyses is waarop 'n laat adolessent die kwessie van identiteitsformasie aanpak. Hy beskou dit as style vir moontlike identiteitsresolusie (Marcia, 2006). Die kriteria vir die vier beskrywende kategorieë is gebaseer op die prosesse van eksplorاسie³ en getrouheid⁴ ("commitment") in belangrike lewensareas, insluitend beroep en ideologie⁵. Low, Akanda en Hill (2005) omskryf Marcia se vier statusse soos volg:

Individuals are said to be in the *diffused* status if they are not committed to any goals, values, and beliefs and are not concerned about exploring options. Individuals who are in the process of exploring options are said to be in *moratorium*. During this period, they examine the fit between themselves and various roles, ideas, attitudes, and values. Individuals who have been through moratorium and are now committed are said to be *identity achieved*. They have

² "Erikson's model (1950, 1968) is an *epigenetic* one emphasizing the unfolding of personality over time as the individual interacts with his or her microenvironments, all embedded within larger societal and cultural context". (Kroger, 1993, p.128)

³ Eksplorاسie verwys na 'n periode van aktiewe en bewuste ondersoek, bevraagtekening, evaluering, oorweging van alternatiewe en pogings tot keuse-uitoefening en besluitneming (Ackermann, 1993).

⁴ Getrouheid dui op die aktiewe, bewuste en relatiewe permanente persoonlike besluit en die vereenselwiging met 'n bepaalde rigting of standpunt (byvoorbeeld die keuse van 'n beroep), en die aktiewe implementering daarvan (Ackermann, 1993)

⁵ Ideologie verwys na aspekte soos verhoudings, politiek, religie en filosofiese leefstyl.

explored options, chosen what seems right for them, and made strong commitments. Those who did not go through exploration but are committed are said to be *foreclosed*. Individuals who are foreclosed are able to make commitments without apparently, needing to explore options. (p.304)

‘n Eenvoudige visuele voorstelling van die statusse en prosesse is soos volg:

Tabel 1.1

Identiteitstatusmodel: statusse en prosesse

<u>Identiteitstatus:</u>	<u>Eksplorasië:</u>	<u>Verbintenis:</u>
Diffusie:	<i>afwesig</i>	<i>afwesig</i>
Moratorium:	<i>aanwesig</i>	<i>afwesig</i>
Vooruitbeslissing:	<i>afwesig</i>	<i>aanwesig</i>
Verwerwing:	<i>aanwesig</i>	<i>aanwesig</i>

Die veronderstelling wat die media propageer is gebaseer op die aanname dat persone 'n gapingsjaar gebruik as 'n bron en periode van eksplorasië (byvoorbeeld James, 2006) en hulself dan vind (byvoorbeeld Go, 2007) na afloop daarvan. Binne 'n psigososiale teoretiese verstaan, moet die persone hulleself dus na 'n gapingsjaar in 'n verwerfde status van identiteitsontwikkeling bevind (Eksplorasië: aanwesig; Verbintenis: aanwesig).

1.2 BYDRAE EN AKTUALITEIT VAN DIE ONDERSOEK

Die media se idealistiese boodskappe soos "... find yourself (and the world) in a gap year..." (Go, 2007), is teenstrydig met sommige eerstehandse vertellings van jongmense wat teruggekeer het van 'n gapingsjaar (KykNet produksie, 2006). Vertellings handel rondom temas van rigtingloosheid en hoërisikogedrag, waar die laat adolessent onder andere moeilik opbouende werke vind, 'n oorlewingsbestaan voer in oorvol behuising, dwelms misbruik, hom/haarself blootstel aan hoërisiko seksuele praktyke en betrokke raak by kriminele aktiwiteite (soos dwelm handel en die onwettige verblyf in lande). Verskeie navorsing dui daarop dat adolessente wat hulleself blootstel aan hoë risiko gedrag en rigtingloos voorkom, hulle eerder in die diffuse- of moratoriumstatus van

identiteitsontwikkeling bevind (Arnett, 1992, 1996, 1998; Bishop, Macy-Lewis, Schnekloth, Puswella & Struesell, 1997; Bradley & Matsukis, 2000; Donovan & Jessor, 1985; Hernandez & DiClemente, 1992; Jones in Adams, Gulletto & Montemayor, 1992). Die vraag ontstaan dus of laat adolessente hulleself dan wêrklik “vind” in ’n gapingsjaar soos die media-ideologie dit uitbeeld? Verkeer hulle noodwendig in die verwerfde status van identiteitsontwikkeling na afloop van ’n gapingsjaar? Tot op hede kon geen navorsing gevind word wat verband hou met ’n gapingsjaar en identiteitsontwikkeling nie.

Die verkryging van ’n redelike mate van identiteitsverwerwing na afloop van adolessensie is kritiek aangesien ’n belemmerde identiteitsverwerwing die moontlikheid van persoonlike selfstandigheid en outonomie wesenlik inperk, wat op sy beurt tot ernstige persoonlikheidsprobleme kan lei (Ackermann, 1993). James Marcia (2006) wys daarop dat die onkonstruktiewe hantering van die identiteitskrisis tydens laat adolessensie, geassosieer kan word met die latere manifestering van ’n patologiese identiteit⁶. Volgens Marcia (2006) is daar belangrike veranderlikes vir die beperking van patologie en die ondersteuning vir positiewe groei en konstruktiewe nuwe rigtinggewers: waak teen premature etikettering, vroeë ondersteuning en intervensie, asook die konteks waarbinne die laat adolessente hulleself bevind. Hy beskou adolessensie as ’n periode van natuurlike onstabiliteit en herstrukturering, waar daar ’n hoë mate van ontvanklikheid bestaan vir die modifikasie en inperking van die ontwikkeling van ’n potensiële patologiese identiteit (2006).

Volgens Erikson (1968) staan die onderskraging deur volwasse rolmodelle sentraal in die fasilitering van ’n konstruktiewe ontwikkeling van identiteit tydens adolessensie. Vroegtydige en pro-aktiewe terapeutiese en opvoedkundige ondersteuning tydens hierdie ontvanklike periode, kan bydra tot ’n groter positiewe identiteitsontwikkeling van jongmense (Bradley & Matsukis, 2000; Marcia, 2006). Veelvoudige navorsing gedoen oor die afgelope 40 jaar dui op die verwantskap tussen konstruktiewe identiteitsontwikkeling en positiewe psilogiese en sosiale uitkomst (bv. Marcia, 1993; Meeus, 1996; en Waterman, 1992). Jongmense wat ’n positiewe identiteit ontwikkel, is

⁶ Onkonstruktiewe hantering van identiteitsdiffusie word geassosieer met vermydende, skisoïede- en grensgeval-persoonlikheidsversteurings; onkonstruktiewe hantering van identiteitsvoortuitbeslissing word geassosieer met erge outoritêre gedrag (soos fundamentalistiese politiese en religieuse oortuigings en praktyke) en ’n neiging tot die paranoïse; onkonstruktiewe hantering van identiteitsmoratorium word geassosieer met depressie, denkversteurings, self-vernietigende hoërisikopraktyke en histrioniese gedrag (Marcia, 2006).

byvoorbeeld meer optimisties oor die toekoms, rapporteer hoër selfbeelde, het 'n laer geneigdheid tot patologie, is minder geneig om dwelmmiddels te misbruik, toon 'n hoër mate van outonomie en verantwoordelikheid, en maak dus beter burgers van 'n land (Bradley & Matsukis, 2000; Marcia, 1993, 2006; Meeus, 1996; Search Institute, 2000; Waterman, 1999). Hierdie vorming van beter, bevoegde, verantwoordelike burgers sluit aan by die idee van die Suid-Afrikaanse inklusiewe onderwysbestel wat gebaseer is op die demokratiese wetgewingsfilosofie. Engelbrecht (2006) som dit goed op:

Inclusive education, as defined in White Paper 6, is based on the ideal of freedom and equality, as described by the Constitution, as seen as a single system of education dedicated to ensuring that all individuals are enabled to become competent citizens in a changing and diverse society. (p.256)

Internasionaal het studies wat gebaseer is op James Marcia se identiteitstatusmodel reeds baie aandag geniet. Navorsers begin al meer die belangrikheid van die verstaan van identiteitsformasie as deel van 'n spesifieke, unieke sosiale konteks beklemtoon (Kroger, 1993; Yoder, 2000) en benadruk dat studies in die verlede nie genoeg aandag gegee het aan die insluiting van die individu se unieke sosiokulturele situasie nie (Yoder, 2000). Daar bestaan dus 'n behoefte in die navorsing om na die identiteitstatus van adolessente binne 'n spesifieke sosiale konteks te kyk. Weinig studies ten opsigte van identiteitstatus is uitgevoer in Suid-Afrika en geen Suid-Afrikaanse navorsing wat verband hou met die konteks van die gapingsjaar is beskikbaar nie.

1.3 PROBLEEMSTELLING

Die gapingsjaar is kontemporêr baie populêr onder Suid-Afrikaanse laat adolessente en daar bestaan 'n groot leemte in die literatuur en ondersoeke daaroor. Laat adolessensie word in psigososiale terme omskryf as 'n tydperk wanneer identiteitsontwikkeling en identiteitsverwerwing op die voorgrond is (Erikson, 1968). Die populêre stelling wat die media en motiverende literatuur uitbeeld oor die gapingsjaar, is die belofte dat dit 'n tydperk is vir eksplorاسie en die ware "vind" van die self (Bull, 2006) – dus die ontwikkeling van identiteit. Die vraag wat sodoende ontstaan is of Suid-Afrikaanse laat adolessente hulleself werklik "vind" binne 'n gapingsjaar? Teoretici beklemtoon die

belangrikheid van die insluiting van individuele sosiokulturele konteks in identiteitsontwikkelingstudies, en identifiseer 'n groot leemte in literatuur tot op hede (Kroger, 1993; Yoder, 2000).

Laat adolessensie word beskryf as 'n natuurlik ongestruktureerde en ontvanklike periode waar die ontwikkeling van potensieel negatiewe en onkonstruktiewe identiteite ingeperk en gewysig kan word (Marcia, 2006). Beklemtoning van die fasilitering, ondersteuning en intervensie van opvoedkundiges en sielkundiges word hoog aangeskryf in hierdie tydperk vir 'n groter positiewe identiteitsontwikkeling (Bradley & Matsukis, 2000; Marcia, 2006).

Hierdie studie kan bydra tot 'n kennisbasis vir Suid-Afrikaanse navorsing en die gevolglike pro-aktiewe ondersteuning en leiding van adolessente binne die veld van opvoedkundige sielkunde.

1.4 DOELSTELLINGS

Die doelstelling van hierdie studie was om die identiteitsontwikkelingstatus van Suid-Afrikaanse laat adolessente na 'n gapingsjaar te bepaal. Die basiese veronderstelling en populêre siening dat laat adolessente na afloop van 'n gapingsjaar 'n verworwe status (binne die ideologiese domeine van beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl asook die interpersoonlike domeine van vriendskap, verhoudings ("dating"), geslagsrolle en rekreasie) van identiteitsontwikkeling het, is ondersoek.

Die volgende navorsingsvrae en hipoteses is ontwikkel:

1. Primêre navorsingsvraag:

Wat is die identiteitsontwikkelingstatus van Suid-Afrikaanse laat adolessente na 'n gapingsjaar:

H0: Laat adolessente sal in die verworwe status binne die ideologiese (beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl) en interpersoonlike domeine (vriendskap, verhoudings, geslagsrolle en rekreasie) van identiteitsontwikkeling verkeer.

H1: Laat adolessente sal in die diffusestatus binne die ideologiese (beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl) en interpersoonlike domeine (vriendskap, verhoudings, geslagsrolle en rekreasie) van identiteitsontwikkeling verkeer.

H1: Laat adolessente sal in die moratoriumstatus binne die ideologiese (beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl) en interpersoonlike domeine (vriendskap, verhoudings, geslagsrolle en rekreasie) van identiteitsontwikkeling verkeer.

H1: Laat adolessente sal in die vooruitbesliste status binne die ideologiese (beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl) en interpersoonlike domeine (vriendskap, verhoudings, geslagsrolle en rekreasie) van identiteitsontwikkeling verkeer.

2. Sekondêre navorsingsvraag:

Watter (indien enige) van die demografiese eienskappe korreleer statisties met die onderskeie identiteitsontwikkelingstatusse van Suid-Afrikaanse laat adolessente na 'n gapingsjaar?

1.5 NAVORSINGSONTWERP

Die navorsingsontwerp kan gesien word as 'n strategiese raamwerk of plan van aksie wat dien as die oorbrugging tussen die gegewe navorsingsvrae en die uitvoering of implementering van die navorsing (Terre Blanche & Durrheim, 1999). Terre Blanche en Durrheim (1999) stipuleer dat hierdie strategiese raamwerk gevoed word deur keuses te formuleer (binne sekere dimensies) om uiteindelik 'n koherent geformuleerde kennisbasis daar te stel. Die navorsingsontwerp is daarom die sentrale beplanningsfaktor wat 'n eindproduk bewerkstellig wat voldoen aan die vereistes van geldigheid. Die toepaslike dimensies wat hulle uitlig vir keuse-formulering, is soos volg: 1) die teoretiese paradigma wat die navorsing inlig en 2) die navorsingstegnieke wat aangewend word om die data te versamel en te analiseer (metodologie).

Vervolgens sal slegs 'n kort oorsig (ter posisionering) van die dimensies wat die navorsingsontwerp onderskraag gegee word. Hoofstuk 3 bevat 'n meer gedetailleerde uiteensetting.

1.5.1 Navorsingsparadigma

'n Paradigma kan omskryf word as 'n allesomvattende wyse om na die wêreld te kyk en bestaan uit interverwante praktyke en denke wat die navorsers inlig oor die aard van sy studie (Mertens, 2005; en Terre Blanche & Durrheim, 1999). Die interverwante praktyke en denke ter inligting bestaan uit drie dimensies: ontologie, epistemologie en metodologie (Mertens, 2005; en Terre Blanche & Durrheim, 1999). Ontologie spesifiseer die aard van die realiteit in sy natuurlike omgewing, epistemologie spesifiseer die aard van die kennis wat deur die navorser opgedoen sal kan word en metodologie verwys na die tegnieke wat gebruik word om 'n praktiese ondersoek te loods (Mertens, 2005; en Terre Blanche & Durrheim, 1999).

Die studie word onderskraag deur 'n post-positivistiese paradigma wat gebaseer is op objektiewe waarhede (Mertens, 2005; en Terre Blanche & Durrheim, 1999). 'n Opname is onderneem om oorspronklike data vanaf 'n groot populasie te verkry (te groot om direk te observeer) en beskrywende afleidings oor te maak. Kwantitatiewe tegnieke is gebruik om data te analiseer en te verwerk.

Dit is belangrik om te noem dat in post-positivistiese denke daar objektiewe waarhede bestaan, maar dit slegs met waarskynlikheid bewys kan word as gevolg van menslike beperkings (Mertens, 2005). 'n Teorie kan dus nie noodwendig bewys word nie, maar eerder sterk gestel word deurdad dit alternatiewe verklarings uitkanselleer (Mertens, 2005).

1.5.2 Metodologie

1.5.2.1 Teoretiese agtergrond en literatuuroorsig

Die literatuuroorsig en teoretiese agtergrond dien as 'n kontekstuele plasing van die navorsing binne dit wat alreeds bekend is rondom toepaslike aspekte van die studie (Mertens, 2005). Henning (2004) stel dit as volg:

The literature review is important when you explain your data as you have to show the relevance of your findings in relation to the existing body of literature.
(p.27)

Die teoretiese agtergrond en literatuuroorsig is dus relevant in die beantwoording van die navorsingsvrae, asook vir moontlike leemtes wat gevul kan word deur die onderneemde studie.

1.5.2.2 Steekproef

Persone tussen die ouderdomme van 18 en 25 jaar wat 'n gapingsjaar oorsee geneem het, is genader vir die studie. Hierdie persone is genader op grond van beskikbaarheid en toeganklikheid wat ook in die literatuur genoem kan word doelgerigte steekproewe ("purposive sampling") (Babbie & Mouton, 2001, p.166). McMillan en Shumacher (2006, p.125) sien hierdie tipe steekproewe as steekproewe van gerieflikheid. Hulle beklemtoon dat alhoewel die steekproewe gerieflik is ten opsigte van onder andere maklike toeganklikheid en beskikbaarheid, daar gelet moet word op die beperking van die metode. Die wesenlike inperking van die metode is dat dit die veralgemeenbaarheid van die resultate van die studie, laat afneem (McMillan & Shumacher, 2006).

1.5.2.3 Prosedure

Toestemming is verkry om gebruik te maak van die kontakbesonderhede-databasis van 'n reisagentskap wat spesialiseer in die gapingsjaar. Respondente is ook genader deur internet-advertensies op sosiale webtuistes en organisasies se webtuistes te plaas, 'n advertensie in 'n plaaslike boekie te plaas, pamflette te versprei, en afkondigings en elektroniese-pos binne organisasies en instansies te versprei. Toestemming is ook ontvang van die Universiteit Stellenbosch om studente in koshuise wat 'n gapingsjaar onderneem het, te nader. Verder is persone in die navorser se onmiddellike omgewing gebruik. Baie Suid-Afrikaners is bewus van persone wat teruggekeer het van 'n gapingsjaar en kontakbesonderhede is mondelings verkry.

'n Konfidentiële opname-metode wat bestaan uit gestruktureerde veelvoudige toe-einde vrae, is gebruik. Respondente is gekontak deur middel van e-pos boodskappe en telefoniese oproepe wat bestaan het uit 'n basiese uiteensetting van wat die studie behels, konfidensialiteit en anonimiteit (sien Figuur 3.1). Respondente is ook in koshuise van die Universiteit Stellenbosch genader. Konfidensialiteit en anonimiteit, asook 'n kort

uiteensetting van wat die navorsing behels is aan hulle verduidelik, waarna respondente gevra is om vrywillig deel te neem. Alle respondente moes op 'n ingeligte toestemmingsvorm aandui of hulle bereid is om deel te neem en of hulle verstaan wat die navorsing behels (sien figuur 3.1 vir templaar van inhoud en vergelyk Bylaag D vir werklike voorbeeld). Respondente kon die gestruktureerde vraelys via 'n webtuiste, met pen en papier of telefonies voltooi (vergelyk Bylaag G).

1.5.2.4 Instrument

Die gekose instrument vir die identiteitstatus ondersoek is die Extended Version of Ego Identity Status (EOM-EIS-II) soos ontwikkel deur Bennion en Adams in 1986. Dit is 'n 64-item self-verslag-vraelys gebaseer op James Marcia se identiteitstatusmodel, wat psigologiese volwassenheid in die ideologiese domein en interpersoonlike domein van identiteitsontwikkeling meet. 'n Telling word gebied vir elk van die vier identiteitstatus-kategorieë (verwerping, moratorium, vooruitbeslissing en diffusie) in die ideologiese (beroep, politiek, religie en filosofiese lewenstyl) en interpersoonlike (vriendskap, verhoudings, geslagsrolle en rekreasie) domein. 'n Demografiese vraelys is geadministreer saam met die EOM-EIS-II. Die demografiese vraelys se doel was om die populasie se verspreiding ten opsigte van onder andere geslag, ras, land wat besoek is, ouderdom en waar hulle self tans bevind, vas te stel.

1.5.2.5 Etiese oorwegings

Die drie basiese etiese oorwegings in navorsing (naamlik voordeligheid, geregtigheid en respek) is in ag geneem in die beplanning en uitvoering van die navorsing (Mertens, 2005, p.33). Afdeling 3.4 en 3.8 bied 'n bespreking van die etiese kwessies.

1.5.2.6 Betroubaarheid en geldigheid

Die instrument gebruik is verklaar as betroubaar en geldig vir die studie. Die Cronbach Alpha toets is aangewend om betroubaarheid en geldigheid te bepaal. In hoofstuk 4 word hierdie bevindinge gemeld.

1.5.2.7 Data-analise

Die verwysingsgids van die EOM-EIS II (1998) sluit 'n SPSS meganisme in wat tellings en maatstawwe bereken. Hierdie funksie is gebruik vir die uitwerk van die EOM-EIS II en die Statistica Version 9 sagteware is gebruik om data statisties te verwerk en te analiseer. Die Spearman toets is gedoen om ordinale korrelasies te bepaal en die Man-Whitney U toets is gebruik om korrelasies te bepaal vir veranderlikes wat antwoorde het op meer as een vlak. Beide Statistica Version 9 en Microsoft Excell is gebruik om die data grafies voor te stel.

1.6 KONSEPTUELE ANALISE

Ter onderskraging van die navorsingsvraag en doelwitte sal sekere terminologie uitgeklaar word.

1.6.1 Identiteit

Self, *ego*, *identiteit*, *ek* en *my* is terme wat gebruik word in die sielkundige veld om te verwys na identiteit (Kroger, 2007). Alhoewel 'n teoretikus of navorser nie noodwendig die spesifieke bewoording *identiteit* gebruik nie, beklemtoon Kroger (2006) dat die fenomeen waarna hulle verwys, baie na is aan die konstruk wat deur Erik Erikson beskryf is. Die verkose bewoording vir hierdie studie is *identiteit* alhoewel daar in aanhaling van verskillende teoretici wedersyds gebruik gemaak word van die ander bewoordinge.

Die begrip *identiteit* binne 'n psigososiale verstaan is 'n komplekse entiteit met veelvoudige fasette (Ackermann, 1993; Erikson, 1968; en Kroger 2006). In essensie verwys die konsep na die antwoord op die vraag “wie of wat is ek?” (Erikson, 1968).

Weens die kompleksiteit van identiteit word 'n hele afdeling in Hoofstuk 2 daaraan gewy met verwysing na die oorsprong, die plasing binne 'n psigososiale verstaan, die aard van die konsep, hoe dit deel vorm van 'n epigenetiese verstaan, identiteit as fase in die lewenspan-skema, ensovoorts.

1.6.2 'Commitment'

Geen enkele direkte vertaling vir die Engelse woord “commitment” is beskikbaar in Afrikaans nie. Die woorde met die naaste vertaling vir die doeleindes van hierdie studie in Afrikaans is binding en toewyding. Daar sal vervolgens in die tesis verwys word na “commitment” as *toewyding* in Afrikaans. Die Engelse woord sal in hakies aangebring word waar moontlike onsekerheid kan ontstaan.

1.6.3 Identiteitsontwikkelingstatus

Identiteitsontwikkelingstatus verwys na 'n styl van hantering van die ontwikkeling van identiteit in adolessensie (Marcia, 2006). Hierdie styl is gebaseer op die prosesse van eksplorاسie en getrouheid en kan een van vier kwalitatief verskillende statusse aanneem: verwerfde status; moratoriumstatus; vooruitbesliste status; en diffusestatus. Hierdie konsep word verder omskryf en verklaar in Hoofstuk 2.

1.6.4 Laat adolessensie

Die periode van laat adolessensie word gesien as 'n tydperk waartydens fisiologiese en sielkundige volwassenheid ten einde staan (The Penguin Dictionary of Psychology, 2001, p. 13). Binne 'n psigososiale verstaan is dit dan ook die tydperk waar identiteit gevestig moet word (Erikson, 1968). Aangesien hierdie prosesse verskillend ontvou vir verskillende individue, is dit nie moontlik om 'n duidelik omlynde ouderdomspesifikasie te gee nie (Ackermann, 1993; Erikson, 1968; Kroger, 2007; en The Penguin Dictionary of Psychology, 2001).

Vir operasionaliseringsdoeleindes van die navorsing sal die ouderdomme van respondente gespesifiseer word. Die kronologiese benadering wat laat adolessensie afbaken as persone tussen die ouderdom van 18 en 25 jaar word gevolglik gebruik (Ackermann, 2001).

1.6.5 Gapingsjaar

'n Gapingsjaar is 'n tydperk van onderbreking van opleiding of beroepsnavolging (Simpson, 2005). Hierdie onderbreking word tipies onderneem deur skoolverlaters en behels gewoonlik 'n vorm van werk en reis (Jones, 2004; Simpson, 2005). In Hoofstuk 2 word die konsep verder omskryf.

1.7 STRUKTUUR VAN AANBIEDING

Hoofstuk 2 bied 'n literatuuroorsig en teoretiese agtergrond van identiteitsontwikkeling en die gapingsjaar: die gapingsjaar, identiteit, identiteitsontwikkeling, Marcia se identiteitstatusmodel, ondersteuning en intervensie en relevante literatuur kom aan bod. In Hoofstuk 3 volg 'n kort bespreking van die aard van die navorsing en die navorsingsmetodologie wat gebruik is. In Hoofstuk 4 word die bevindinge van die studie voorgestel en bespreek. Hoofstuk 5 bestaan uit 'n opsomming van die studie, die beantwoording van die navorsingsvrae, beperkinge van die studie en aanbevelings vir verdere navorsing.

Hoofstuk 2

TEORETIESE AGTERGROND EN LITERATUUROORSIG

2.1 INLEIDING

Die grondliggende doel van hierdie hoofstuk is om 'n teoretiese raamwerk en 'n literêre oorsig te bewerkstellig, ter aanvulling tot die oplossing van die navorsingsprobleem. Die kontemporêr populêre gapingsjaar en die gepaardgaande identiteitsformasie wat daarmee geïmpliseer word in die wyer publiek, is komplekse en veelvlakkige begrippe met belangrike implikasies vir die opvoedkundige en sielkundige gehoor.

Die hoofstuk word daarom geopen met 'n verstaan en posisionering van die gapingsjaar en die moontlike bydrae wat dit kan bied tot identiteit. Vervolgens sal 'n in-diepte bespreking van Erik Erikson se psigososiale identiteitskonstruk en die prosesse wat daarmee gepaardgaan getoon word. Daar word ook aandag gegee aan James Marcia se identiteitstatusmodel wat daaruit vloei, asook die opvoedkundige en sielkundige implikasies vir ondersteuning en intervensie vir 'n positiewe afsluiting van die identiteitsformasieproses. Relevante navorsing wat aansluit by die word ook aangedui.

2.2 GAPINGSJAAR

2.2.1 Omskrywing van die begrip

Die omskrywing van die konsep gapingsjaar is ingewikkeld aangesien dit in die literatuur en media 'n variasie benamings het en dikwels verwys na 'n verskeidenheid praktyke en opvattinge. Die bestaande literatuur oor die gapingsjaar is internasionaal uitgevoer en nie altyd van toepassing op die Suid-Afrikaanse tendens nie⁷. Benaming, praktyke en

⁷ Soos reeds genoem is daar geen bestaande Suid-Afrikaanse literatuur oor die gapingsjaar nie. Internasionale literatuur is beperk alhoewel dit die afgelope vyf jaar begin toeneem het.

opvattinge wat die beste passing het met die studie sal daarom geïntegreer en verder uitgebrei word in die omskrywing van die begrip.

Onsekerheid bestaan oor wanneer die term *gapingsjaar* die eerste keer gebruik is (Simpson, 2005) en die term word dikwels wedyersyds genoem rugsaktoer (“backpacking”), sakpas toer (“budget traveling”), oorsese ervaring (“overseas experience”), werkende vakansie (“working holiday”), jaar af (“year off”) en jaar weg (“year out”). Die meeste van die genoemde benamings verwys egter na min of meer dieselfde idee en aangesien die benaming *gapingsjaar* in lyn is met die internasionale literatuur-tendens (Jones, 2004), sal dit voortaan gebruik word.

’n Gapingsjaar kan gedefinieer word as ’n periode van 3 tot 24 maande⁸ waar ’n pouse geneem word tussen verdere formele opvoeding, opleiding of beroepsnavolging (Simpson, 2005). ’n Gapingsjaar word tipies onderneem deur persone tussen die ouderdomme van 16 en 25 jaar (Jones, 2004; Simpson, 2005), alhoewel ’n gapingsjaar ná universiteit en as ’n midde-beroepsbreuk kontemporêr al hoe meer populêr raak (Heath, 2007; Jones, 2004).

Kronologies gesien val persone tussen die ouderdomme van 18 en 25 jaar in die kategorie laat adolessensie (Ackermann, 2001) en kan dit in Suid-Afrika dan ook dikwels beskou word as die skoolverlating- of postmatriek-tydperk wat hom leen tot die aanpak van ’n gapingsjaar. Tydens hierdie laat adolessente periode (18-25 jaar) word Suid-Afrikaanse jongmense nie meer wetlik verplig om skool by te woon nie (Constitution of the Republic of South Africa, 1996).

’n Gapingsjaar behels dikwels ’n vorm van reis waar die jongmense een of ander werk behartig. Simpson (2005) stel dit soos volg:

Gap years can involve any manner of activities, though typically they include periods of work, either paid or voluntary, and often some form of travel. (p.447)

In Suid-Afrika blyk dit of jongmense tipies ’n reis oorsee na ’n eerstewêreldland (byvoorbeeld Brittanje en Amerika) onderneem waar hulle verkies om betaalde werk te

⁸ Hierdie periode is gebaseer op die algemene tendens en kan wel korter as 3 maande en langer as 2 jaar duur (Jones, 2005).

doen⁹. Die gapingsjaar is 'n internasionale tendens, alhoewel dit in sy samestelling dikwels verskil van die Suid-Afrikaanse tendens. Persone afkomstig vanaf eerstewêreldlande (byvoorbeeld Brittanje en Australië) onderneem hul reise dikwels na derdewêreldlande (byvoorbeeld Indië en Suid-Amerika) om vrywillige hulpgewende werk te doen (Simpson, 2005). Die fokus van werksaktiwiteite is dus eerder hulpgewend en nie vergoedend van aard nie.

Volgens internasionale beskouings bestaan die populasie wat 'n gapingsjaar onderneem tipies uit persone afkomstig van 'n bevoorregte posisie (Heath, 2007). Internasionaal (veral in Brittanje) is persone afkomstig uit wit, middelklas huisgesinne met 'n hoër sosio-ekonomiese status (Hansard, 2000; Heath, 2007; en Jones, 2004). Die redes wat aangevoer word vir hierdie demografie, is dat persone uit die bevoorregte posisie dikwels groter blootstelling kry aan kennis van ander lande asook toegang het tot finansiële ondersteuning van hulle ouers (Heath, 2007). Geen demografie van Suid-Afrikaanse jongmense is beskikbaar nie, alhoewel dit blyk ooreen te stem met die internasionale neiging¹⁰. Dit wil voorkom of Suid-Afrikaners wat 'n gapingsjaar onderneem, tipies wit, middelklas jongmense is.

Wêreldwyd neem miljoene jongmense jaarliks 'n gapingsjaar¹¹, wat die vraag laat ontstaan van waar is die tendens afkomstig? Wat is die wortels en die oorsprong daarvan? Vervolgens sal die gapingsjaar in 'n historiese konteks geplaas word om dié vrae te probeer beantwoord.

2.2.2 Historiese plasing

Aangesien die gapingsjaar 'n westerse tendens blyk te wees (wit, middelklas jongmense) (Hansard, 2000; Heath, 2007; Jones, 2004), sal daar gefokus word op die Europese erfenis. Kolonialisasie en historiese emigrasie word gesien as die voorlopers

⁹ Hierdie afleiding is gemaak uit observasies aangesien Suid-Afrikaanse data nie beskikbaar is nie.

¹⁰ Weereens slegs gebaseer op observasies en kan nie as 'n feit geïnterpreteer word nie.

¹¹ 'n Britse skatting is dat ongeveer 200 000 Britse jongmense jaarliks deelneem aan die aktiwiteit (Jones 2004; Simpson, 2005). Skattings of statistiek van ander lande se jongmense is nie beskikbaar nie, alhoewel dit beklemtoon word dat dit tans uiters populêr is (Heath, 2007).

en pasaangeërs van toerisme, eksplorاسie, militêre indringing en die voorsiening van geleenthede vir kontak tussen mense van verskillende lande (Simpson, 2005).

Simpson (2005) benadruk dat kolonialisasie verantwoordelik was vir die daarstel van globale magsverhoudings wat vandag nog aan die orde is. Sy noem dat kolonialisasie geskiedenis effektief gesentreer het rondom 'n westerse siening van die wêreld deur alles anders in opposisie te plaas. 'n Eindelose stel binêre logikas is geskep om die teenstrydige opposisionele verhoudings te verklaar (Simpson, 2005). Simpson (2005, p.25) stel dit soos volg:

Dichotomies between civilized / uncivilized, Christian / unchristian, first / third world, colonizer / colonized were created not just to define the difference between the western (colonizing) self and the foreign (colonized) other, but also to naturalize and legitimate colonialism.

Simpson (2005) verduidelik dat alhoewel die binêre logika nie uniek is aan kolonialisasie nie, dit steeds die motiverende faktor is van die magshouinge in hedendaagse toerisme. Sy stipuleer dat die koloniale nalatenskap aan die westerse toeris beide die "reg" en noodsaaklikheid bied om na die derdewêreldlande te reis. 'n Aanneme in die magshouinge is steeds dat "die ander" tekort skiet in die genoemde verskille en dat die westerse beskawing kan voorsien in die verligting daarvan (Simpson, 2005). 'n Voorbeeld hiervan is die vrywillige hulpgewende gapingsjaar wat dikwels onderneem word deur jongmense van eerstewêreldlande waar die fokus is op "aiding or alleviating the material poverty of some groups in society" (Wearing, 2001, p.21).

Simpson (2005) gaan verder deur te sê dat kolonialisasie inherent 'n hebsugtige proses was waar grond, mense en veral kennis, bekom is – "disciplines of natural history, geography, cartography, anthropology, ship building and astronomy, to name but a few, were all advanced and even produced through colonial exploration" (p.27). Sy beskryf kennis as die koloniaal oorgeërfde kommoditeit wat vandag steeds sentraal staan in kontemporêre toerisme. Persone wil daarom dikwels in hul reistog nie alleen eerstehandse kennis van die wêreld nie, maar ook unieke kennis van die self ontdek.

Alhoewel Suid-Afrika beskou kan word as 'n derdewêreld-ontwikkelende land, het ons koloniale geskiedenis noue bande met die eerste wêreld geskep. Die koloniaal oorerfde

digotomieë bied vir Suid-Afrikaners nie noodwendig die “reg” of “noodsaaklikheid” om na die weste te reis nie, maar moontlik ’n groter gemoedelikheid. Suid-Afrikaners kan ook bloot op soek wees na hul eerstewêreld wortels. Dit kom voor asof Suid-Afrikaners wat ’n gapingsjaar oorsee onderneem, dalk besig kan wees met ’n hebsugtige proses waar vergoeding en kennis van die weste teruggewin of verkry kan word.

Die konkrete geskiedenis van die gapingsjaar is nie beskikbaar in die literatuur nie, maar kan genoegsaam ondersteun word deur die koloniale en historiese erflating van emigrasie. Wat wel bekend is, is dat die tendens die afgelope 15 jaar uitermatig toegeneem het (Jones, 2004). In Suid-Afrika kan die toename moontlik toegeskryf word aan die ophef van sanksies en die gevolglik vryer beweging na ’n demokratiese bestel wat gedurende die negentigerjare ontwikkel het.

2.2.3 Die gapingsjaar en identiteit

Sommige motiverende literatuur en meer spesifiek die media propageer die idee dat persone hulself ‘vind’ en hul identiteit konstrueer binne die konteks van ’n gapingsjaar.

Media-verteenwoordigers stel dit onder andere soos volg:

Your gap year is a chance... to consider what you really enjoy..., and discover who you are. (James, 2006, p.6)

Taking a Gap Year is a great opportunity for young people to broaden their horizons, making them more mature and responsible citizens. Our society can only benefit from travel which promotes character, confidence and decision-making skills. (Straw in Hogg, 2001, p.1)

Die bostaande aanhalings is voorbeelde van talle mediabronne wat die gapingsjaar beskryf as ’n voordelige leerskool van die self. ’n Soektog op die Google-webtuiste waar die gapingsjaar en die voordele daarvan ondersoek is, het byvoorbeeld 2,8 miljoen resultate gelewer¹².

¹² Hierdie soektog is onderneem in April 2009.

Sommige motiverende literatuur benadruk identiteitseksplorاسie en formasie as een van die sleutelemente en voordele van die gapingsjaar (Desforges, 1998; Desforges, 2000; Duncan, 2003 in Simpson, 2005; Galani-Moutafi, 2000; Hutnyk 1996; Kaur & Hutnyk, 1999; Noy, 2004; Sørensen, 2003). Een van die redes wat aangevoer word is dat identiteit gedefinieer word in die proses van differensiasie en onderskeiding met “ander”. Galani-Moutafi (2000) stel dit soos volg:

...the process of identity construction is subject to the “game” of difference and presupposes the drawing of symbolic boundaries. (p.206)

Simpson (2005) voer aan dat die geografiese beweging wat plaasvind tydens ’n gapingsjaar, die idee van die simboliese grense verder neem en as’t ware ’n metafoer van die persoonlike transisie wat plaasvind in identiteitsformasie verteenwoordig. Sy noem dat die gapingsjaar (en die reistog wat daarmee gepaardgaan) ’n geleentheid bied vir die fisiese uitdrukking van simboliese grense en die uiteindelijke vind van die self. ’n Rede wat sy aanvoer vir die metaforiese plasing, is dat ’n gapingsjaar basies funksioneer as ’n “geografie van eksperimentering” waar jongmense verskeie identiteite van werk (byvoorbeeld konstruksiewerk en oppasser) en die persoonlikheid kan beproef voordat daar op ’n finale identiteitsplasing besluit word. Die transisie na ’n ander land verteenwoordig volgens haar dus ’n metaforiese geleentheid waar die transisie wat plaasvind in die vorming van die identiteit kan figureer.

Die gapingsjaar as voordelige konteks en leerskool vir die ontwikkeling van identiteit word dus veelvuldig ondersteun en aangemoedig in die media en motiverende literatuur. Heath (2007) bevraagteken egter die intensies en betroubaarheid van die bronne ten opsigte van die geldigheid van hul aanname. Sy stel dit soos volg:

In the absence of much existing academic research on the gap year, many of the claims of the gap-year industry concerning the presumed benefits of taking a year out are based on perception rather than solid evidence. (p.100)

Sy beklemtoon dat persepsies van voordeligheid nie genoeg gewig dra ter motivering en onderskraging van die gapingsjaar nie en dat slegs duidelike sistematiese navorsing geld (Heath, 2007).

2.2.4 Gapingsjaar as deurgangsrite

Deurgangsrites (“rites of passage”) word omskryf as die rituele wat uitgevoer word om belangrike deurgange van ’n individu deur sy lewensiklus te merk (Rudner, 2002). Hierdie prosesse van inisiasie as baken en merk van verandering inkorporeer die idee dat die individu na afloop van die proses as ’n totaal ander wese ontvou as die een voor inisiasie (Northcote, 2006). Deurgangsrites gaan gewoonlik gepaard met enige vorm van verandering in sosiale staat, ouderdom en lewensfase (Bell, 2003).

Die deurgangsrites wat plaasvind in adolessensie word gewoonlik gebaseer op die agterlaat van kind-wees en die daarstel van ’n volwasse self (Nash, Stoch & Harper, 1990). In die tradisionele Afrika-samelewing bestaan die inisiasie van adolessente dikwels uit ’n periode van isolasie asook opleiding en voorbereiding vir volwassenheid en ontberinge (Nash et al., 1990). Cox (1998, p.x) verduidelik dat hierdie deurgangsproses van adolessente ’n drie-ledige funksie vervul: eerstens bevat die periode van isolasie die *rites van afsondering* wat simbolies is vir die grens-oorsteking en vertrek vanaf die vorige status; *rites van transisie* bewerkstellig veiligheid in die gevaarlike periode van transisie; en laastens *rites van inkorporasie* wat sorg dat die adolessent waarlik identifiseer met en erkenning gee aan sy nuwe rol (Cox, 1998). Die Christelike aanneming en voorstelling en die Joodse Barmitzvah/Batmitvah is nog voorbeelde van deurgangsrites in adolessensie (Nash et al., 1990).

Alhoewel die bogenoemde deurgangsrites duidelik en spesifiek omskryfde tradisies is wat dikwels bestaan uit rigiede voorskrifte vanuit die gemeenskap (Nash et al., 1990), kan moontlike vergelykings en ooreenstemmings met die gapingsjaar getrek word. Soos uiteengesit in 2.2.3 word die gapingsjaar dikwels gesien as ’n periode en geleentheid vir transisie waar die ware self ontdek kan word. Gapingsjaar-adolessente gaan op ’n oorsese tog waar hulle afgesonder word van hul bekende kultuur en familie met die doel om met terugkeer hul “kind-wees” agter te gelaat het. In dié sin kan die gapingsjaar dus gesien word as ’n simboliese inisiasie-periode wat die deurgangsrite na die volwasse en eie self mobiliseer.

2.2.5 Diaspora en identiteitsformasie

Dit kan van waarde wees om kortliks te verwys na die konsep *diaspora*, met ander woorde hoe jongmense in 'n gapingsjaar 'n diasporiese populasie verteenwoordig. In die literatuur word daar ook verwys na die effek van diaspora op identiteitsformasie.

Afkomstig van die Griekse woord *dia spora*, wat beteken “die verdeling van die sade” (Odgen, 2008, p.2), word die konsep diaspora breedweg gebruik in die literatuur en dispute bestaan oor die presiese definiëring daarvan. Die onbevraagde basiese verstaan is egter dat dit verwys na die idee van *ontwrigting* (“dislocation”) waar spesifieke plekke verlaat word om iewers anders te bly, of bloot deur uit-plek-uit te wees (Sökefeld, 2006, p.265). Diasporas is 'n algemene produk van bevolkingsmigrasie en kan verskeie oorspronge of afsetters hê (Odgen, 2008). Die oorsprong en afsetters van diasporas het dikwels 'n negatiewe wortel (byvoorbeeld oorlog, etniese konflik en hongersnood) maar kan ook bloot ontstaan uit neutrale gronding soos globale geleenthede en gewillige migrasie (Odgen, 2008).

Om 'n diaspora te eien en te omvat het Van Hear (1998) drie essensiële kenmerke geïdentifiseer (in Odgen, 2008, p.2): eerstens bestaan 'n diasporiese populasie uit 'n groep mense wat weg is uit hul tuisland en versprei het na twee of meer gastelande; vervolgens moet hulle verblyf in die gasteland langdurig (alhoewel nie noodwendig permanent) wees; en laastens moet daar uitruil en kommunikasie tussen gedeeltes van die diaspora plaasvind. Diasporas kan bewustelik of dikwels nie-bewustelik ontstaan en het nie noodwendig 'n formele struktuur nie (Odgen, 2008). Die basiese idee is dus dat 'n diaspora ontstaan vanuit 'n gemeenskaplike geografiese ontwrigting en die daarstel van 'n gemeenskaplike sentiment (formeel of informeel).

Volgens die bogenoemde kenmerke van diaspora, kan die Suid-Afrikaners wat 'n gapingsjaar onderneem as 'n diasporiese populasie gesien word. Nie alleen bevind die Suid-Afrikaners hulle dikwels vir 'n jaar of langer in oorsese lande nie, maar daar ontstaan dikwels gemeenskaplike (formele en informele) strukture van sentiment. Voorbeelde van hoe die strukture presenter is informele vriendekringe onder die jongmense, Suid-Afrikaanse kerke¹³ wat gestig word en kunstefeeste¹⁴ wat gereël word.

¹³ Daar is byvoorbeeld vier verskillende Nederduits-Gereformeerde Suid-Afrikaanse gemeentes in Londen.

Verskeie internet-webtuistes en -kletskamers¹⁵ word dan ook spesifiek geskep vir Suid-Afrikaners oorsee wat hulle ervarings wil deel en hul Suid-Afrikaanse herkoms wil ondersteun en uitbrei. 'n Gevolgtrekking wat gemaak kan word uit die motiverende literatuur (soos omskryf in 2.2.3), kan wees dat die moontlike afsetters of oorsprong van die diasporiese dispersie van jong Suid-Afrikaners op 'n gapingsjaar, neutraal gegrond is op globale, ekonomiese en persoonlike geleenthede.

Zhang (2000) stipuleer dat daar in die omskrywing van diasporas nie net gekyk moet word na die geografiese en sigbare nie, maar ook na die innerlike stryd wat individue in die proses beleef. Volgens hom is diasporiane konstant gewikkel in 'n tweeledige konflik van dit wat aan hulle bekend is vanuit hul herkoms en "die nuwe" of andersheid van die gasteland. Individue verwissel in die proses dikwels van een ongemaklike identifikasie tot 'n ander en kan maklik verstrengel raak in verwardheid en onsekerheid van wie hulle is. Die ontwrigting wat diaspora teweeg bring kan radikale effekte hê op individue se identiteitsartikulasie (Zhang, 2000, p.126) en die gegewe antwoord op die vraag van "wie is ek?".

Die tweeledige innerlike konflik in diasporiane tussen andersheid en bekendheid kan volgens Zhang (2000) dan ook beskou word as die ideale geleentheid om die self werklik beter te leer ken en sodoende 'n verstrengeldheid in onsekerheid en verwardheid te voorkom. Die bewuste andersheid in 'n nuwe land kan 'n geleentheid van identiteits(her)formasie skep waar die onbekende verwerk word in iets meer tasbaar en bekend aan die self (Zhang, 2000, p.129). Individue besef in dié proses dat daar nie meer staat gemaak kan word op die outomatiese verwysings van hulle tuisland en bekende kultuur nie, maar dat 'n nuutgevormde self, wat bestaan uit die produk van die integrasie van die ou en die nuwe, gevorm moet word (Zhang, 2000). In die proses om die onbekende bekend te maak identifiseer individue dan ook dikwels ander wat hulleself in 'n soortgelyke posisie bevind. Sodoende ontstaan diasporiese trans-verhoudinge waar individue gemeenskaplik is in hul andersheid (Zhang, 2000).

Geen navorsing kon gevind word wat in die geheel identiteitsformasie tydens laat adolessensie en die konsep van diaspora ondersoek nie. Dit blyk wel dat albei prosesse

¹⁴ Byvoorbeeld die KaNasie-musiekfees in Kananda

¹⁵ 'n Voorbeeld is die Afrikaanse klub in Nieu Seeland wat 'n nie-winsgewende Afrikaanse klub vir Suid-Afrikaners is ter vestiging en ontwikkeling van die Suid-Afrikaanse kultuur in Nieu-Seeland. Die skakel is <http://www.afrikaans.org.nz/>

beskryf word as kritiese geleenthede van natuurlike onstabilditeit en onsekerheid waar 'n hoë ontvanklikheid bestaan vir persoonlike groei.

2.3 IDENTITEIT

2.3.1 'n Psigososiale verstaan: Erik Erikson

As skooler van Sigmund Freud was Erik Erikson blootgestel aan 'n biologies-georiënteerde verklaring van die mens. Sy oorspronklike idees van die ontwikkeling van persoonlikheid¹⁶ was dus gebaseer op aspekte soos biologiese dryfvere en psigoseksuele fases (orale, anale, fallies, latente en genitale) wat deel uitgemaak het van Freud se psigoanalitiese verklaring (Kroger, 2007). Erikson (1963) het leemtes begin ervaar in Freud se psigoseksuele verklaring van persoonlikheidsontwikkeling in sy werk met veterane uit die Tweede Wêreldoorlog:

What impressed me most was the loss in these men of a sense of identity. They knew who they were; they had a personal identity. But it was as if subjectively, their lives no longer hung together – and never would again. There was a central disturbance in what I then started to call ego identity. (p.42)

Vir Erikson het die soldate se verhale uitgelig dat 'n persoon se omgewing en omstandighede nie beskou kan word as 'n latente of afwesige faktor in persoonlikheidsontwikkeling nie. Ter motivering vir sy gevolglike koersverandering vanaf 'n psigoanalitiese verstaan van persoonlikheid, voer Erikson (1968) aan dat die “traditional psychoanalytic method... cannot quite grasp identity because it has not developed terms to conceptualize the environment” (p.24). Hy versterk sy argument verder deur te sê dat alhoewel biologie 'n belangrike faktor is in die mens se biografie, 'n individu se lewensgeskiedenis en gepaardgaande kulturele en historiese konteks nie uitgelaat kan word nie (Erikson, 1968).

¹⁶ Die term persoonlikheid (in plaas van identiteit) word hier gebruik, aangesien Freud volgens Erikson slegs een maal die begrip identiteit gebruik het as 'n alternatiewe betekenis (in Kroger, 2007).

In teenstelling met Freud se teorie van psigoseksuele ontwikkelingstadia het Erikson 'n teorie van psigososiale ontwikkeling daargestel (Bester, 1985; Côté & Levine, 1987; Gallatin, 1957; Kroger, 1996; Kroger, 2007; Marcia, 1986; Marcia, 2006; McKinney, Fitzgerald & Strommen, 1982; Ochse, 1983; en Roazen, 1976). 'n Psigososiale siening tot identiteit integreer beide die rol van die samelewing en 'n persoon se intrapsigiese dinamika en biologie, vir 'n onderhoubare persoonlike identiteitsontwikkeling (Kroger, 2007). Rasmussen (1964) stel dit soos volg: "In essence, Erikson has extended classical psychoanalytic theory systematically to include sociological and cultural factors in the development of personality" (p.815).

Binne Erikson (1968) se psigososiale ontwikkelingsteorie stipuleer hy dat identiteit gevorm word deur drie interaktiewe elemente: biologiese eienskappe; psigologiese elemente; en die kulturele milieu waarin 'n persoon hom bevind (Kroger, 2007, p.8). Hy omskryf die biologiese komponent as die fisiologiese eienskappe ('n individu se geslag, fisiese voorkoms, fisiese kapasiteite en beperkings) wat 'n persoon voorsien van die begrip van 'n "liggaamlike self". Soos die biologie dit wil hê, verander die fisiese eienskappe en kapasiteite van 'n persoon met veroudering. Volgens Erikson (1968) verlang 'n gesonde identiteitsaanpassing dus die gepaardgaande wysiging van 'n persoon se sin van identiteit. Die psigologiese elemente van identiteit bestaan uit 'n persoon se unieke gevoelens, belangstellings, behoeftes en verdedigings wat sodoende aan 'n persoon die verstaan van "ek" gee (Kroger, 2007, p.8). Hierdie "ek" is onveranderbaar deur tyd en wisselende omstandighede. Volgens Erikson (1968) skep sosiale en kulturele milieus geleenthede waar die behoeftes en belangstellings van die biologiese en psigologiese elemente uitgeleef en erken kan word (Kroger, 2007, p.8). Vir Erikson (1968) is ideale identiteitsontwikkeling die vind van die sosiale rolle en nisse binne die groter gemeenskap, wat 'n goeie "passing" bied vir 'n persoon se biologiese en psigologiese kapasiteite en belangstellings (Kroger, 2007, p.8). Die soeke na die "passing" word dan ook tipies inisieel onderneem in adolessensie (Erikson, 1968).

Nog 'n navorser wat die sosiale beklemtoon het in sy werk, is die Russiese sielkundige Lev Semenovich Vygotsky (1934, 1960, 1978, 1981a, 1981b, 1987 in Penuel & Wertsch, 1995, p.84). Die meeste van sy werk was gebaseer op die aanname dat alle menslike verstandelike funksionering gesitueer is in die sosiokulturele, historiese en institusionele (Penuel & Wertsch, 1995). Alhoewel Vygotsky komplekse idees gebied het oor die rol van die sosiokulturele in die ontwikkeling van verstandelike funksionering, het hy geen

riglyne gebied vir die verstaan van identiteitsformasie nie (Penuel & Wertsch, 1995). Vygotsky is 15 jaar dood voordat Erikson begin skryf het oor sy idee van identiteit (Penuel & Wertsch, 1995).

Erik Erikson word in die algemeen beskou as die argitek van die begrip identiteit binne 'n psigososiale verstaan.

2.3.2 Die konsep *identiteit*

Erikson (1963) het in sy werk met die oorlogsveterane hul verlies aan identiteit as 'n belangrike beginpunt gebruik om die konsep identiteit te ontwikkel en te omskryf. Sy aanvanklike siening was dat identiteit die maklikste definieerbaar is deur die verlies of afwesigheid daarvan: "it is only when one can no longer take for granted the fabric of one's unique existence that its foundation threads become exposed and more clearly apparent" (Kroger, 1996, p.16). Erikson (1963) stipuleer dat juis hierdie identiteitsverlies of ontwikkeling-mankement, die geleentheid laat ontstaan om normatiewe identiteit en die wyses waarop die samelewing kan voorsien in optimale ontwikkeling, uit te lig.

Erikson se voortvloeiende omskrywing van identiteit is kompleks en veelvlakkig (Ackermann, 1993). Erikson (1959) self vind dit nie raadsaam of moontlik om 'n duidelik afgebakende definisie van identiteit te gee nie:

The more one writes about this subject, the more the word becomes a term for something as unfathomable as it is all-pervasive. One can only explore it by establishing its indispensability in various contexts. (p.9)

Vir Erikson (1959) moet die komplekse gedragsverskynsel belig word, deur dit van verskillende hoeke te benader. Hy stel dit soos volg:

I can attempt to make the subject matter of identity more explicit only by approaching it from a variety of angles – ... and by letting the term identity speak for itself in a number of connotations. At one time, then, it will appear to refer to a conscious sense of individual identity; at another to an unconscious striving for a continuity of personal character; at third, as a criterion for the silent doing of the

ego synthesis; and finally, as a maintenance of an inner solidarity with a group's ideals and identity. (p.102)

Erikson maak dit dus duidelik dat die ontwikkeling van identiteit op verskillende vlakke van bewussyn manifesteer. Op 'n onbewuste vlak bring dit die gevoel van "tuis wees in die liggaam" en op 'n bewuste vlak gee dit rigting aan die persoon se lewe waarbinne hy sy ideale kan nastreef (Erikson, 1980).

Erikson se beskouing van identiteit handel in wese oor die vraag "wie of wat is ek?", en omsluit die volgende kernelemente: kontinuïteit van persoonlikheid, individualiteit en uniekheid van persoonlikheid, groepserkenning, groepsbinding en eenheid van persoonlikheid (Ackermann, 1993). 'n Kortlikse verduideliking van elke element volg:

- Die kontinuumbeskouing van identiteit behels die beleving van 'n konstante "ek is steeds dieselfde persoon" te midde van individuele (byvoorbeeld fisieke en kognitiewe) en omgewingsveranderinge (Ochse, 1983).
- Individualiteit en uniekheid verwys na die kenmerkende gedrag of eienskappe wat jou onderskei en differensieer van ander (Ackermann, 1993).
- Groepserkenning verwys na die idee dat daar 'n korrelasie moet wees tussen die persoon se persoonlike siening van die self en hoe ander hom of haar sien (Ackermann, 1993). Erikson (1980) stel dit soos volg: "The conscious feeling of having a personal identity is based on two simultaneous observations: the immediate perception of one's selfsameness and continuity in time; and the simultaneous perception of the fact that others recognize one's sameness and continuity" (p. 22). Erkenning van ander is dus belangrik vir die daarstel van individualiteit, eenheid en kontinuïteit.
- Groepsbinding as kernelement verwys na die daarstel van betekenisvolle verhoudinge met ander, gemeenskaplikheid en die vereenselwiging met ander (Erikson, 1980; Ochse, 1983; Protinsky, Sprowski & Atkins, 1982). Identiteit is grootliks afhanklik van die steun van die sosiale omgewing, ervaring van 'n verskeidenheid rolle en sinvolle interaksie met individue en sosiale instellings (Ackermann, 1993).
- Eenheid van persoonlikheid behels 'n komplekse en dinamiese proses van integrasie van die verskillende fasette van die persoonlikheid tot 'n innerlike samehang (eenheid) (Ackermann, 1993).

2.3.3 'n Epigenetiese ontwikkelingsbeginsel

Erikson (1968) gebruik die term *epigenese* om die hoedanigheid van identiteitsontwikkeling te omskryf. Die letterlike betekenis daarvan is vanaf (“epi”) tevoorskynkoming (“genesis”) en impliseer dat een item opvolgend van ’n ander in tyd en ruimte ontstaan (Evans, 1967). Die ontplooiing van die mens se persoonlikheidsontwikkeling is in ’n genetiese grondplan vasgelê, waar dit in ’n tyd-spesifieke akkumulerende volgorde ontplooi wat gegrond is in die groter sosiale en kulturele konteks (Kroger, 1993). Elke nuwe ontwikkelingsverloop behels ’n sintese van vroeëre stadia in ’n nuwe konfigurasie, waar die nuwe verloop gebaseer is op, maar meer is as die voorafgaande ontwikkelingsverloop (Kroger, 1993). Identiteit begin en eindig dus nie in adolessensie nie.

(1) that the human personality in principle develops according to steps predetermined in the growing person's readiness to be driven towards, to be aware of, and to interact with, a widening social radius; and (2) that society, in principle, tends to be so constituted as to meet and invite this succession of potentialities for interaction and attempts to safeguard and to encourage the proper rate and the proper sequence of their unfolding. (Erikson, 1963, p.270)

Erikson (1963) verduidelik dat die sosiale omgewing so saamgestel is dat dit telkens, met elke ontwikkelingsstadium, die realisering van die individu (met sy agente en institusies) se potensiaal uitlok en struktureer (in Alberts, 1993). Tydens adolessensie, byvoorbeeld, help die sosiale omgewing die jong persoon om homself te definieer. Die jong persoon word egter nie passief deur die omgewing bepaal nie, maar is self ’n pro-aktiewe en dinamiese agent in sy eie ontwikkeling (Ryckman, 1989).

Erikson bring dan ook ’n psigososiale lewensiklus-skema ter verduideliking van die ontwikkeling van die mens, na vore (1963). Hierdie skema bestaan uit agt opeenvolgende fases waar elke fase vooraf bepalings en nalatenskappe (dus epigenese) het (Marcia, 2006).

2.3.4 Identiteit as 'n fase in die lewensiklus-skema

Just as the significance of a painting cannot be fully grasped without knowledge of its contextual origins and resulting influences on later art, so identity formation during adolescence cannot be fully appreciated without the knowledge of its childhood antecedents and consequent adult states. (Kroger, 1993, p.6)

Erikson (1963) skets identiteit as die vyfde fase in 'n reeks van agt lewenskonflikte wat 'n persoon teëkom op sy pad vanaf geboorte tot bejaardheid. Alhoewel die primêre fokus van hierdie studie op identiteit is, is dit nie teenstaande belangrik om te gaan kyk na die bydrae wat beide die vroeëre en latere stadia maak tot die algehele lewensiklus-skema.

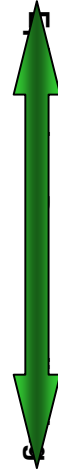
Erikson konseptualiseer die lewensiklus as 'n reeks kritiese ontwikkelingsperiodes. Die kritiese ontwikkelingsperiodes bestaan uit bipolêre konflikte wat aangespreek en opgelos moet word voordat 'n individu ongehinderd voort kan beweeg. Volgens die epigenetiese beginsel het elke fase "its time of special ascendancy, until all parts have arisen to form a functional whole" (Erikson 1968, p. 92). Daar is 'n gepaste groeitempo en volgorde van ontwikkeling wat alle epigenese onderskraag: "a child must crawl, before she can walk" (Kroger, 1996, p.21).

Die polariteit van elke fase verteenwoordig 'n krisis (wat gesien kan word as 'n kritieke draaipunt), waar ontwikkeling 'n positiewe of negatiewe wending neem soos 'n individu hom tot die fisiese omgewing, asook sosiale en historiese konteks oriënteer (Erikson, 1968). Die ontwikkelingsmoontlikhede van elke fase verwag nie 'n "een-of-die-ander" resoluie nie, maar eerder 'n "min-of-meer" dinamiese balans tussen die twee pole, waar die balans hopelik leen tot die positiewe end (Kroger, 1996, p.21). Fase-resoluie moet nie gesien word as 'n prestasieskaal wat slegs op die verkryging van die positiewe fokus nie, maar eerder as 'n balans tussen die positiewe en negatiewe pool wat die persoon se individuele karaktertrekke en aanpassing in die omgewing verteenwoordig. Erikson (1968) verwys na hierdie gebalanseerde resoluie as ego-sintese. Tabel 2 stel die epigenetiese fases, geskatte relatiewe ouderdom, die gepaardgaande bipolêre konflik, en resoluie (ego-sintese) skematies voor.

Tabel 2

Erikson se Psigososiale Ontwikkelingstadia

Ouderdom	Bipolêre konflik	Ego sintese
0-1½ jaar	Basiese vertrouë teenoor wantroue	Hoop
1½-3 jaar	Outonomie teenoor skaamte en twyfel	Wil
3-6 jaar	Inisiatief teenoor skuld	Doel
7-12 jaar	Arbeidsaamheid teenoor minderwaardigheid	Bekwaamheid
12-22 jaar	Identiteit teenoor rolverwarring	Getrouheid
20-25 jaar	Intimiteit teenoor isolasie	Liefde
25-60 jaar	Generatieweit teenoor stagnasie	Sorgsaamheid
65+ jaar	Integriteit teenoor wanhoop	Wysheid

Erikson se agt ontwikkelingsstadiums sal vervolgens bespreek word om die verhouding met identiteit tydens adolessensie te illustreer.

2.3.4.1 Basiese vertrouë teenoor wantroue

As die aanvang van die lewensiklusproses stel die vertrouë- teenoor wantroue-konflik, die hoeksteen vir die effektiewe ontplooiing van die daaropvolgende fases. Hierdie fase omvat die verhouding van die afhanklike baba en versorger. Deur wedersydse regulering kan die baba (wat by geboorte hulpeloos, koud en onveilig voel in die wêreld buite die baarmoeder) deur sy groeiende ontvanklike vermoëns 'n elementêre sin van identiteit daarstel (Erikson, 1963). In die fase leer die baba homself ken en 'n gevoel van innerlike kontinuïteit, eendersheid en vertrouë in die self en versorger word gevolglik gekweek.

Die wyse waarop daar in die baba se basiese behoeftes voorsien word deur die versorger, is een van die belangrikste elemente vir optimale ontplooiing van hierdie fase (Erikson, 1963). Hierdeur sal die baba óf 'n gevoel van vertrouë óf 'n gevoel van wantroue daarstel (Erikson, 1974). Erikson (1963) beklemtoon 'n sensitiewe en konsekwente, dog ferm selfversekerde aanpak van die versorger in die voorsiening van behoeftes:

Mothers create a sense of trust in their children by that kind of administration which in its quality combines sensitive care of the baby's individual needs and a firm sense of personal trustworthiness. (p.224)

Die kwaliteit van die versorger se boodskappe en behoefte-voorsiening, gee die baba die versekering dat dit reg is om te bestaan, jouself te wees, en te word "what other people trust one will become" (Erikson, 1963, p.224).

Die idee dat babas die krities belangrike konsep van vertroue aanleer by versorgers, sluit aan by Bowlby (1982 in Page, 1999) se bindingsteorie ("attachment theory"). Volgens Bowlby (1982 in Page, 1999) word vertroue in die baba bewerkstellig deur die kommunikasie met die bindingsfiguur oor skeidings en moontlike bedreigings tot die kind se sin van sekuriteit. 'n Sekure binding met die versorger skep 'n gevoel van vertroue in die baba deurdat die baba besef dat skeidings nie langdurig van aard is nie, en die gepaste reaksie tot moontlike bedreigings van hul sekuriteit in die versorger se sekure en konsekwente handeling leer verstaan (Page, 1999).

Êrens tussen die twee polêre ekstreme van vertroue of wantroue, vind die meeste mense 'n aanpasbare balans (Kroger, 1996). In 'n optimale resolusie van hierdie fase, is die skaal effens oorgeleun na die vertrouenspool wat uiteindelik tot die daarstel van *hoop* lei. Hoop kan beskou word as die integrale bestanddeel van latere oorlewing (Kroger, 1996).

Deur die werking van die dinamiese balans van hierdie fase, skep 'n persoon die begrip "ek wat kan hoop". "Ek wat kan hoop" dien as die grondslag vir identiteitsformasie in adolessensie (Kroger, 1996).

2.3.4.2 Outonomie teenoor skaamte en twyfel

Die volgende fase na vertroue is die ontwikkelingsuitdaging (gedurende die tweede en derde jaar) outonomie. Hierdie fase omvat die kleuter se groeiende bewustheid van selfbeheer deur ligamlike funksies en uitoefening van motoriese en linguistiese vaardighede, uitgevoer saam met die verwagtinge van die betekenisvolle ander in die sosiale milieu (Kroger, 1996).

Deur die uitoefening van selfbeheer en uitdrukking van vaardighede leer die kleuter dat hy by magte is om 'n taak outonoom aan te pak. Deur byvoorbeeld liggaamsafval in te hou of uit te laat is een van die kleuter se vroegste ervarings van algehele beheer oor die uitkomst van gebeurtenisse, ondanks die ouerlike verwagtinge. Met *vertroue* in orde is dit dus nou vir die kleuter moontlik om sy eie *wil* te waag – somtyds teen die respons van wat sulke self-uitdrukking teweeg mag bring (Erikson 1968, p.226; Kroger, 1996, p.23).

Die beter ontwikkelde linguistiese en motoriese vaardighede is 'n verdere hulpmiddel vir die ontwikkeling van outonomie gedurende die kleuterjare. Teen die ouderdom van twee en 'n half jaar, gebruik die kleuter die voornaamwoord “ek” (asook die deklaratiewe “nee”), wat dien as verdere bewys van die wil (Kroger, 1996, p.23). Deur die motoriese status te besit van “ek kan stap”, is die kleuter in die mobiele posisie om sosiale respons (positief of negatief) te ontmoet, en dus moeilike take te voltooi (soos die toemaak van 'n deur) (Kroger, 1996).

Selfvertroue ontwikkel as kinders toegelaat en aangemoedig word om hul eie liggame en hul omgewing te ontdek. In teenstelling hiermee kan voortdurende teregwyding en beperkings, eksplorاسie inperk, wat op sy beurt tot 'n gevoel van skaamte (veral in die sin van selfbewustheid), vrees en twyfel in vermoëns, lei (Ackermann, 1993; Dacey, 1979, en Erikson, 1980).

Soos al Erikson se fases, is 'n aanpasbare balans tussen die twee ekstreme nodig vir optimale ontwikkeling. Wanneer die skaal leun na die skaamte en twyfel end, behou 'n persoon die gevoel van 'n minderwaardige ‘ek is nie goed genoeg nie’ in latere stadia (Kroger, 1996). 'n Balans wat egter beslis skaamte en twyfel insluit, is nodig vir 'n persoon se voorbereiding op die wete dat hy feilbaar en by magte is om 'n sosiaal ongunstige respons aan te wakker (Erikson, 1964). Hierdie balans tem dus absolute outonomie en dien as 'n reguleerder in die sosiale orde.

2.3.4.3 Inisiatief teenoor skuld

Die derde fase in Erikson se ontwikkelingsstadia, presenteer in die voorskoolse jare. Erikson (1968) omskryf hierdie fase as die “speel-stadium”. Op hierdie stadium het

voorskoolse kinders al 'n hoë mate van fisieke, intellektuele en sosiale vaardighede ontwikkel en is hul in staat om op 'n geïntegreerde wyse hulleself te handhaaf (Alberts, 1993). In hulle spel ontwikkel die kleuters 'n verbeeldingskapasiteit waar byvoorbeeld nabootsing van ouerfigure en die ideale beeld van 'n heldefiguur, seëvier (Ackermann, 1993). Hierdie kapasiteit, wat Kroger (1996) as die belangrikste sentrum van hulle spel beskou, voorsien die ontplooiingspotensiaal van *inisiatief* deurdat dit gedagtes tot aksies verklaar (p.24). Deur 'n outonome posisie in te neem is dit moontlik om te inisieer – die wete *dat* jy is, ontwikkel die moontlikheid dat jy kan leer *wat* jy is (Erikson, 1974). Kwessies soos watter tipe persoon om te word en watter geslagsrol om te aanvaar, kom nou op die voorgrond (Kroger, 1996). Inisiatief skep doel en ambisie, wat wesenlike take is tydens adolessensie en volwassenheid (Kroger, 1996). Dit is inisiatief “that sets the direction towards the possible and tangible which permits the dreams of early childhood to be attached to the goals of an active adult life” (Erikson, 1963, p. 258).

Die ander pool van die fase is skuld (wat ontstaan uit vrees), wat 'n individu (indien die skaal na die negatiewe leun) kan immobiliseer vir toekomstige aksies (Kroger, 1996). Onvanpaste en beperkende handeling van ouers kan veroorsaak dat sterk skuldgevoelens die persoonlikheid van die kind domineer (Alberts, 1993). So 'n kind sal dus 'n gebrek aan inisiatief openbaar en binne die nou grense beweeg wat deur gesagsfigure gestel is (Hergenhahn, 1984).

'n Optimale balans vervat ongebonde seksuele en sosiale inisiatief getem deur die bewustheid van die moontlikheid van sosiale kritiek en sanksies (Kroger, 1996). So 'n balans “can best be obtained by a social environment aware of its role in fostering curiosity within the limits of cultural convention” (Kroger, 1996, p.25).

2.3.4.4 Arbeidsaamheid teenoor minderwaardigheid

Erikson (1968) omskryf die vierde fase (wat afspeel in die primêre skooljare) as 'n oefensentrum (van vaardighede en taakvoltooing) vir die volwasse wêreld se take en rolle. Tydens die skooljare moet die oorvloedige energie en verbeeldingswêreld van die kind gekanaliseer word in die rigting van die hantering van take in 'n formele situasie (Alberts, 1993).

Wanneer die kind erkennende ondersteuning en leiding van wyse persone byvoorbeeld ouers en onderwysers geniet en sukses ervaar in die oplos van take in die skool en by die huis, ontwikkel die kind arbeidsaamheid (Alberts, 1993). Erikson (1968) beklemtoon dan ook die “positive identification with those who know things and know how to do things” (p. 125). Die identifisering van spesiale vaardighede en talente tydens hierdie fase kan langdurige voordelige implikasies hê vir die daarstel van beroepsidentiteit (Kroger, 1996). Gevoelens van bevoegdheid en prestasie is die optimale uitkoms van arbeidsaamheid (Erikson 1968; Kroger, 1996).

Erikson (1968) stipuleer dat die moontlike negatiewe resolusie van die fase vir die kind “the development of an estrangement from himself and from his tasks” is (p.124). Wanneer die skoolgaande kind dikwels mislukking ervaar of aanhoudend deur betekenisvolle persone laat verstaan word dat hy nie die mas opkom nie, is die moontlikheid groot dat sterk minderwaardigheidsgevoelens ervaar kan word (Alberts, 1993).

Gesonde resolusie tot die arbeidsaamheid- teenoor minderwaardigheid-konflik, verteenwoordig 'n ratio wat arbeidsaamheid begunstig. Vir optimale ontwikkeling om te ontstaan moet idees van onbeperkte bevoegdheid terselfdertyd gemeet word aan 'n persoon se bewustheid van ware beperkings (Kroger, 1996).

2.3.4.5 Identiteit teenoor rolverwarring

Erikson (1968) omskryf die fase (wat ontplooi in adolessensie) as 'n “gevoel van realiteit” wat die individu binne sosiaal goedgekeurde rolle vind.

Hierdie fase – identiteit teenoor rolverwarring – word beklemtoon as 'n kritiese keerpunt in die oorgang na volwassenheid. Epigeneties gesien, integreer die fase eerstens 'n *betroubare* ek wat gegroei het tot 'n *outonome* individu wat by magte is om te *inisieer* en take (gemodelleer deur betekenisvolle naastes) voldoende af te handel. Verder moet die fase ook identifikasies transendendeer om 'n ek daar te stel wat sensitief is vir eie behoeftes en talente en by magte is om sy eie nis in die omliggende sosiale landskap,

uit te kerf (Kroger, 1996). Gebaseer op die resolusies van die vorige fases pak 'n persoon dus nou die taak van identiteitsformasie¹⁷ aan.

Erikson (1968) sien getrouheid as die kern van identiteit. Om getrou en toegewy (“committed”) te wees aan 'n ideologiese wêreldsiening, 'n doel te vind wat waardig is van beroepsenergieë en 'n refleksie is van gekose waardes, is die stof waaruit hierdie fase gebou word en waaruit die sogenaamde identiteitskrisis¹⁸ bestaan (Erikson, 1968; Kroger, 1996). Dit is oplaas om te bevestig en bevestig te word deur die sosiale orde waarna identiteit streef (Kroger, 1996). Indien die skaal oorleun na die negatiewe kant van die keersy, kan die individu aan die einde van die fase steeds verward wees oor waarheen hy met sy lewe wil gaan.

Met 'n gunstige resoluëie van die identiteitskrisis van adolessensie, is dit nou en slegs nou wat dit moontlik is om voort te beweeg na die fase van *intimiteit*. Die ware ontmoeting van 'n ‘ek’ met 'n ander ‘ek’ om 'n ‘ons’ daar te stel, presenteer dus slegs na 'n ferm gevormde basis van 'n eie unieke identiteit (Kroger, 1996).

2.3.4.6 Intimiteit teenoor isolasie

Erikson omskryf die sesde fase (wat plaasvind in vroeë volwassenheid) as die ontplooiing van *intimiteit* wat bestaan uit “...the ability to fuse identity with somebody else's without the fear that you are going to lose yourself” (aangehaal uit Evans 1967, p.48). Intimiteit omvat die begeerte van 'n persoon om homself toe te vertrou in 'n verhouding, selfs al verlang die verhouding persoonlike opoffering en kompromis (Kroger, 1996). Intimiteit het betrekking op die idee van gemeenskaplikheid en kan voorkom in 'n variasie vorme – vriendskappe van dieselfde en teenoorgestelde geslag, verliefdheid, seksuele verhoudings en selfs 'n verhouding met die self of lewensortuigings (Evans, 1967).

Vir Erikson (1968) kan ware intimiteit slegs plaasvind as identiteit al redelik ontwikkel is. Verhoudings wat plaasvind as identiteitskwessies onopgelos is, dien slegs die doel van self-definisie (eerder as intimiteit) – “another may be used merely as a mirror to reflect a

¹⁷ Die konsep van *identiteitsformasie* sal in afdeling 2.3.5 meer omvattend bespreek word.

¹⁸ Identiteitskrisis word verder in afdeling 2.3.5 bespreek.

form less visible to its owner” (Kroger 1996, p.28). Verhoudings in hierdie sin, kan ook bestaan uit die soeke na ’n eie identiteit binne vereniging met ’n ander:

Many young people marry in order to find their identity in and through another person, but this is difficult where the very choice of partner was made to resolve severe unconscious conflict. (Erikson in Evans 1967, p.49)

Op die einde van die dag is daar slegs genoeg identiteit vir een persoon (Kroger, 1996).

In teenstelling met intimiteit, ontstaan *isolasie* wanneer die persoon selfgeabsorbeerd raak of die aanknoop van interpersoonlike verhoudings vermy (Hjelle & Ziegler, 1992). Indien die vereniging met ’n ander vaag is, “one may isolate himself and enter, at best, only stereotyped and formalized interpersonal relations; or one may, in repeated hectic attempts and dismal failures, seek intimacy with the most improbable partners” (Erikson, 1968, p.167). Isolاسie kan dus plaasvind binne ’n verhouding net soos intimiteit kan bestaan sonder die fisiese teenwoordigheid van ’n ander.

Die optimale uitkoms van hierdie fase, waar daar ’n gepaste balans tussen intimiteit en isolasie verkry word, beskryf Erikson (1968) as liefde, waar ’n gepaste balans ontstaan as daar tyd is vir onttrekking sowel as samesyn binne ’n intieme verhouding (Kroger, 1996). Erikson (1968) beskryf die uitkoms, liefde, as wedersydse toewyding en lojaliteit ten spyte van die onafwendbare antagonismes en verskille en is oortuig dat liefde binne hierdie fase ’n kwaliteit verkry wat nie gedurende die voorafgaande stadia moontlik was nie.

2.3.4.7 Generatieweiteit teenoor stagnasie

In die sewende fase (wat plaasvind in vroeë en middel volwassenheid) is die verkryging van ’n generatiewe versorging sentraal (Erikson, 1968). Die “ons” se nuwe taak vind plaas in die groter samelewing en sluit in die versorgende omsien na nasate, skeppings, sosiale bydraes en toekomstige generasies (Erikson, 1968; Kroger, 1996). In die proses van generatieweiteit ontwikkel ’n persoon ’n prominente behoefte om leiding te gee aan die jonger en opkomende geslagte, waar wysheid, ervaring, produkte en kennis met jonger geslagte gedeel word.

Persone wat hierdie potensiaal suksesvol laat realiseer, ontwikkel 'n sorgsame bestaan wat waardevolle bydraes lewer tot die groter samelewing. Sulke generatiewe individue voorsien die nodige modelle wat deur die jonger geslagte benodig word vir introjeksie en identifikasie (Kroger, 1996).

Die keersy van generatiewe is stagnasie of self-absorpsie waar persoonlike gemak die primêre motiveerder vir aksie word. Individue wat nie na 'n generatiewe bestaan beweeg nie, raak vasgevang in hulle eie probleme en behoeftes, en interpersoonlike verarming tree langsamerhand in (Alberts, 1993). Erikson (1963) stel dit soos volg:

Individuals often begin to indulge themselves as if they were their own – or one another's – one and only child; and where conditions favor it, early invalidism, physical or psychological, becomes the vehicle for self concern. (p.267)

Soos in die vorige fases is 'n balans tussen generatiewe en self-absorpsie weereens optimaal, waar die skaal effens oorleun na die positiewe sy. Kroger (1996) som die uitkoms van die optimale balans goed op:

One must be selective of those people and projects to nurture in the interests of self-preservation; unlimited energy and resources are not available to one through life's passages and some attention to self-interest is crucial in perpetuating a generative life attitude. (p. 29)

2.3.4.8 Integriteit teenoor wanhoop

In die laaste fase (wat realiseer in laat volwassenheid) is die ontwikkelingstaak gebaseer op die skep van 'n balans tussen integriteit en wanhoop. Die balans word daargestel deur middel van 'n terugblik op die lewe. Erikson (1963) beskou die voldoende beskrywing van die belewing van integriteit as kompleks, maar bied tog die volgende:

Only in him who in some way has taken care of things and people and who has adapted himself to the triumphs and disappointments adherent to being, the originator of others or the generator of products and ideas – only in him may

gradually ripen the fruit of the seven stages – I know no better word for it than ego integrity. (p.241)

Integrity is the acceptance of one's one and only life-cycle as something that had to be and that, by necessity, permitted of no substitutions... In such final consolidation, death loses its sting. (p.242)

Integriteit is in 'n sekere sin die produk van die keuses en dade van die persoon deur sy hele lewe. 'n Ouer persoon wat onderskraag word deur integriteit word gekarakteriseer deur wysheid in sy oordeelsvermoë en in sy verstaan van verganklikheid nieteenstaande mislukkings en foute wat soms begaan is. Persone ervaar dus 'n hoë mate van bestaansvervulling en vrees nie die dood nie.

Die keersy van integriteit, is wanhoop. Wanhoop ontvou indien 'n persoon sy lewe as geheel en al betekenisloos en in 'n hoë mate as 'n mislukking beskou. 'n Besef ontstaan dat dit te laat is om mislukkings en foute van die verlede reg te stel, of om 'n alternatiewe lewenstyl te ontwikkel (Alberts, 1993). Persone ontwikkel sodoende dikwels 'n preokkupasie met wat kon gewees het en vrees die dood.

'n Gunstige balans tussen integriteit en wanhoop, wat effens leun na die positiewe kant, bied aan wysheid sy sterkte. Hierdie balans verwag 'n gewilligheid om soberende vrae aan te spreek (soos die betekenis van 'n persoon se bestaan) wat uiteindelik dieper berustende integriteit daarstel (Kroger, 1996).

2.3.5 Die identiteitsformasieproses

Erikson (1968) het betekenisvol aandag aan die omskrywing van die identiteitsformasie proses bestee. Hy beskryf die proses as 'n epigenetiese evolusie wat ontstaan in die kinderjare, tot prominensie kom in adolessensie en voortduur deur die hele lewensiklus (Kroger, 2007).

Erikson (1968) se aanloop tot die evolusieproses is soos volg: "If we consider introjection, identification, and identity formation to be the steps by which the ego grows in ever more mature interplay with the available models, the following psychosocial

schedule suggests itself" (p.159). Die aanvanklike stap begin in die babajare waar die baba begin om 'n verstaan van die self te vorm deur die proses van *introjeksie* (Erikson, 1968, p.159). Introjeksie is die inkorporering van die eie beeld gebaseer op die (hopelik bevredigende) ervaring van gemeenskaplikheid (Erikson, 1968; Kroger, 2007). 'n Optimale ervaring van hierdie vroeë verhouding, bied aan die baba 'n veilige hawe waarvandaan verdere potensiële verwantskappe buite die kring van die primêre versorger verken kan word (Kroger, 2007). Deur die latere stap van *identifikasies* "word" die kind basies soos betekenisvolle naastes wie se karaktertrekke of eienskappe hulle admireer (Kroger, 2007). Wesenlike identiteitsformasie realiseer ten volle wanneer die proses van identifikasies as basis van identiteit tot einde kom:

Identity formation, finally, begins where the usefulness of identification ends. It arises from the selective repudiation and mutual assimilation of childhood identifications and their absorption in a new configuration, which, in turn, is dependent on the process by which society (often through subsocieties) identifies the young individual. Recognizing him as somebody who had to become, the way he is and who, being the way he is, taken for granted. (Erikson, 1968, p.159)

Die proses van identiteitsformasie behels daarom die ontluiking van 'n nuwe intrapsigiese struktuur (Kroger, 2007). Hierdie nuwe struktuur is meer as die som van vorige fases se identifikasies – "it is a configuration that now enables the holder to mediate rather than be mediated by these earlier identifications of childhood" (Kroger 2006, p.11).

Erikson gebruik die konsepte *identiteitskrisis*, *vooruitbeslissing*, *negatiewe identiteit* en *moratorium* as aspekte van die identiteitsformasieproses (in Kroger, 2007, p.11). *Identiteitskrisis* verwys na 'n kritieke draaipunt (eerder as 'n ramspoedige gebeurtenis) binne die identiteitsformasieproses: "It is now being accepted as designating a necessary turning point, a crucial moment when development must move one way or another, marshaling resources of growth, recovery, and further differentiation" (Erikson, 1968, p.16). Die konnotasie van die woord is dus gebaseer op 'n positiewe uitkoms of normatiewe proses wat ook bevestig word deur verskeie outeurs (Adams & Jones, 1983; Grotevant, Thorbecke & Meyer, 1982; Kroger, 2007; Marcia, 1968; Marcia, 2006; en Newman & Newman, 1976). Hierdie draaipunt impliseer dat 'n persoon aangewakker word om antwoorde en resolusies na te streef op vrae wat handel rondom die lewe se

betekenis en doel (Kroger, 2007). Erikson (1968) het slegs kortliks verwys na die konsep van psigologiese *vooruitbeslissing*, wat dui op die premature sluiting van identiteit (Kroger, 2007).

Erikson (1968) omskryf *negatiewe identiteit* as 'n wanaangepaste identiteitsresolusie waar identiteit geskep word op grond van 'n basiese verdraaide siening dat al die vorige identifikasies van vorige fases verkeerd en selfs "gevaarlik" is. Erikson (1968) stel dit soos volg:

Such vindictive choices of a negative identity represent, of course, a desperate attempt at regaining some mastery in a situation in which the available positive identity elements cancel each other out. The history of such a choice reveals a set of conditions in which it is easier for the patient to derive a sense of identity out of a total identification with that which he is least supposed to be than to struggle the feeling of reality in acceptable roles which are unattainable with his inner means. (p. 176)

Moratorium dui volgens Erikson op 'n (baie noodsaaklike) tydperk van eksplorاسie, eksperimentering met en oorweging van verskillende lewenshoudinge, standpunte, waardes, beroepsmoontlikhede, ensovoorts, voordat finale binding tot die identiteit aangegaan word (in Ackermann, 1993). Psigososiale moratorium kan volgens Erikson (1968) gesien word as 'n periode waar volwasse verantwoordelikhede uitgestel word. Hy beskryf hierdie uitstelling as 'n noodsaaklikheid aangesien jongmense in hulle soeke en eksplorاسie beter ingeligte besluite kan neem, wat lei tot 'n dieper vlak van volwasse toewyding.

2.3.6 Die identiteitsontwikkelingstatus: James Marcia

Aangespoor deur Erikson se psigososiale teorie van identiteitsformasie, het Marcia (1966, 1967, 1993) 'n identiteitstatusmodel daargestel. Hy het verskeie konsepte van Erikson se vyfde fase (identiteit teenoor rolverwarring) geïnkorporeer om vier kwalitatief verskillende style vir die hantering van die identiteitskrisis daar te stel (Marcia, 2006).

Die style is gevorm op die basis van die kontinuum waar Erikson die pole van identiteit teenoor rolverwarring as parameters gebruik. Vir Erikson is identiteit iets waarvan jy dus “meer” of “minder” het, afhangend van die toewyding (“commitment”) (Kroger, 2007). Marcia (1966) het uitgebrei op die “meer” of “minder” onderskraging van Erikson se teorie en statusse daargestel wat eerstens bepaal of ’n persoon wel deur ’n periode van eksplorاسie gegaan het, en tweedens of daar getrouheid en verbinding ingetree het ten opsigte van wêreldsienings en rolle. Die vier statusse is *identiteitsverwerwing*, *identiteitsmoratorium*, *identiteitsvooruitbeslissing* en *identiteitsdiffusie*.

2.3.6.1 Identiteitsmoratorium

Marcia se identiteitsmoratoriumstatus is gebaseer op Erikson se konsep van moratorium. ’n Persoon wat hom in die moratorium status van identiteitsontwikkeling bevind is dus aktief besig om te eksploreer en te eksperimenteer, alhoewel verbintenis tot ’n spesifieke rol of wêreldsiening nog nie daargestel is nie (Marcia, 1966). Die aktiewe eksplorاسie is daarop gefokus om uiteindelik ’n verbintenis tot wêreldsienings en rolle te vorm.

2.3.6.2 Identiteitsverwerwing

’n Persoon bevind hom in die verwerfde status van identiteitsontwikkeling indien hy reeds deur ’n aktiewe periode van eksplorاسie (ten opsigte van verskillende rolle, wêreldsienings en waardes) gegaan het en gevolglik ’n verbinding tot die ge-eksploreerde keuse gevorm het (Marcia, 1980). Die persoon het dus reeds deur ’n periode van moratorium beweeg.

2.3.6.3 Identiteitsvooruitbeslissing

’n Persoon bevind homself in die vooruitbesliste status van identiteitsontwikkeling indien hy ’n verbintenis gemaak het ten opsigte van rolle en wêreldsienings wat gebaseer is op

identifikasies met ouers of betekenisvolle naastes (Marcia, 1966). Die persone het as't ware die sienswyses en rigtings van ander geïntegreer en verbind aan die eie identiteit sonder om self op 'n eksplorاسie en ontdekking te gaan. Bevraagtekening en die ondersoek van alternatiewe het dus nie plaasgevind in die verbintenis tot identiteit nie.

2.3.6.4 Identiteitsdiffusie

Persone wat hulleself in die diffuse-status van identiteitsontwikkeling bevind het geen verbintenis tot enige rolle en wêreldsienings gemaak nie en wend ook geen poging aan om hulle opsies te eksplorieer of ontdek nie (Marcia, 1966). Hierdie persone is dan oënskynlik ook nie besorg oor die gebrek aan lewensrigting of struktuur nie (Alberts, 1993).

2.4 OPVOEDKUNDIGE EN SIELKUNDIGE IMPLIKASIES

Identiteitsformasie is die ontwikkelingsfase in Erikson se psigososiale sisteem wat die intiemste en sentraalste verband hou met die sosiale konteks en respons. In hierdie periode van identiteit teenoor rolverwarring moet jongmense onafhanklik van identifikasie-figure binne die breër sosiale konteks uitvind "wie" hulle is. Marcia (2006) beklemtoon dit deur uit te lig dat identiteit die mees ekstern-georiënteerde struktuur is wat dus die meeste afhanklikheid vir positiewe ontwikkeling van die hedendaagse sosiale en politiese kondisies, toon. Ouers, betekenisvolle naastes, die opvoedkunde, rekreasie, religie, gesondheid, politiek, wetgewing en die onmiddellike omgewing het 'n belangrike invloed as sisteme van die sosiale en kulturele konteks (Kroger, 1996).

Marcia (2006) beklemtoon die identiteitsformasieproses as 'n periode van uiterste kwesbaarheid en ontvanklikheid as gevolg van beperkte identiteit-sterkte (identiteit is nog in wording), wat dit dus moeilik maak vir jongmense om weerstand te bied. Hy benadruk dat die periode noodgewonge in disekwilibrium verkeer veral as gevolg van eksperimentering en dat dit juis nou is dat daar voorkomend en ondersteunend opgetree

kan word. Op hierdie manier kan die ontwikkeling van 'n negatiewe identiteit (soos Erikson dit omskryf) wat dikwels 'n vorm van patologie en sosiale etikettering behels, ingeperk word (Marcia, 2006). Volgens Erikson moet daar gewaak word teen die etikettering van adolessente in pejoratiewe en beperkende terme:

If, for simplicity's sake or in order to accommodate ingrown habits of law or psychiatry, societal representatives diagnose and treat as a criminal, as a constitutional misfit, as a derelict doomed by his upbringing, or indeed as a deranged patient, a young person who, for reasons of personal or social marginality, is close to choosing a negative identity, that young person may well put his energy into becoming exactly what the careless and fearful community expects him to be – and make a total job of it. (Erikson, 1968, p.196)

Erikson (1968) en Marcia (2006) dui daarop dat die onkonstruktiewe hantering van die identiteitskrisis geassosieer kan word met die latere manifestering van 'n patologiese identiteit (byvoorbeeld 'n grensgeval-persoonlikheidsversteuring of 'n obsessief-kompulsiewe persoonlikheidsversteuring).

Marcia (2006) benadruk dat die identiteitsformasie-periode as natuurlike tydperk van ontvanklikheid konstruktief aangewend moet word vir die voorkoming, inperking en modifikasie van 'n potensieel patologiese en negatiewe identiteit. Vroegtydige en proaktiewe terapeutiese en opvoedkundige ondersteuning tydens hierdie periode kan bydrae tot 'n optimale identiteitsontwikkeling (Bradley & Matsukis, 2000; Kroger, 1996; Marcia 2006) waar jongmense meer optimisties is oor die toekoms, hoër selfbeelde het, 'n laer presentering van patologie toon, minder geneig is om dwelmmiddels te misbruik, 'n hoër mate van outonomie en verantwoordelikheid toon en dus beter burgers van 'n land is (Bradley & Matsukis, 2000; Kroger, 1996; Marcia, 1993, 2006; Meeus, 1996; Search Institute, 2000; en Waterman, 1999).

Vervolgens word moontlike opvoedkundige en sielkundige ondersteuning en intervensies (volgens Marcia se vier style van die oplos van die identiteitskrisis) wat identiteitsontwikkeling steun, uiteengesit. Elke status presenteer op verskillende maniere wat 'n differensiële sosiale respons verlang (Kroger, 1996).

2.4.1 Ondersteuning en intervensie vir persone in die verwerfde status

Persone wat in die verwerfde status van identiteitsontwikkeling verkeer, benodig gewoonlik die minste intervensie of ondersteuning van al vier die statusse (Kroger, 1996; Marcia, 1986; Marcia 1993; en Marcia, 2006). Die rede wat aangevoer word is dat self-definisie reeds gevorm is (na afloop van 'n eksplorاسie en daaropvolgende binding) en dat konflikte van die voorafgaande prosesse suksesvol opgelos moet wees vir 'n persoon om in die status te verkeer (Kroger, 1996).

Persone in die status benodig gewoonlik slegs berading indien hulle in 'n krisis verkeer en korttermyn terapeutiese intervensies word dan aanbeveel (Marcia, 1986; en Marcia, 1993).

Volgens Erikson (1968) moet skole buigsame kurrikula hê wat in hierdie persone se veranderende sosiale behoeftes kan voorsien. Uitdagings en konfliktsituasies wat verantwoordelike en self-bepaalde keuses onderskraag is ook 'n aanbevole opvoedkundige platform vir die verbetering van identiteit wat eers op 'n latere stadium ontwikkel (Erikson, 1968; Dreyer, 1994).

2.4.2 Ondersteuning en intervensie vir persone in die moratoriumstatus

Persone wat in die moratoriumstatus verkeer presenteer tipies in 'n terapeutiese of beradingsomgewing as gevolg van een of ander krisis (Marcia, 1986). Soos in die geval van die verwerfde status is dit onwaarskynlik dat persone in die moratoriumstatus terapeutiese intervensie of ondersteuning sal benodig as gevolg van onvoldoende resolusies van die voorafgaande fases (Kroger, 1996). Die feit dat hulle besig is met eksplorاسie beteken dat hulle reeds aanbeweeg het vanaf die vorige fase van onderskraging met identifikاسie-figure. Persone in die status kom dus dikwels as energiek, worstelend, innemend en intens voor in hul eksplorاسie om 'n krisis op te los (Marcia, 2006).

'n Terapeutiese en beradingsomgewing waar die professionele persoon 'n simpatieke oor bied tot die krisis, sonder om kant te kies, word aanbeveel (Kroger, 1996; Marcia, 1986). Marcia (1979 in Kroger, 1996) beklemtoon dat 'n geallieerde posisionering slegs

die konflik eksternaliseer na die terapeutiese verhouding en sodoende die resoluëie van die konflik uitstel. Beide Marcia (1986; 2006) en Erikson (1968) beklemtoon dat terapeute juis hier moet waak teen etikettering, aangesien dit die normale fase van disekwilibrium in 'n patologiese identiteit kan omskep.

Die aanbevole opvoedkundige omgewing stem baie ooreen met dié van die verwerfde status hoewel groter klem geplaas word op 'n kurrikulum wat fokus op spesifieke konflikte wat persone in moratorium mag teëkom (byvoorbeeld geslagsrolle en beroepsvaardighede) (Kroger, 1996). Persone moet ook geleenthede gebied word om alternatiewe rolle "uit te probeer" (Raskin, 1994).

2.4.3 Ondersteuning en intervensie vir persone in die vooruitbesliste status

Persone in die vooruitbesliste status verskil van die bogenoemde twee statusse deurdat identiteit bekom is deur die meganismes van introjeksie en identifikasie met betekenisvolle naastes (gewoonlik die versorgers) (Kroger, 1996; Marcia, 1986). Deur 'n geïntrojekteerde en identifikasie-identiteit blyk die persone dikwels of hul goed-funksionerend en stabiel is sonder dat enige vorm van eksplorasië ooit benodig was (Kroger, 1996; en Marcia, 2006). Sekure, outoritêre, rigiede en konkrete strukture van die identiteit word gevolglik gevorm word oënskynlik onbeïnvloedbaar is deur eksterne invloede (Kroger, 1996; Marcia, 2006). Dit is dus ook baie raar dat persone wat in hierdie status verkeer vir terapeutiese ondersteuning en intervensie gaan (Kroger, 1996; Marcia, 2006).

Indien persone hulle wel vir terapeutiese ondersteuning en intervensie aanmeld, is dit as hulle oortuigings en strukture bedreig word deur omgewingsveranderlikes wat gepaardgaande aanpassings vereis (Kroger, 1996). Beraders en terapeute moet die rigiditeit van hierdie jongmense se identiteitstrukture en die sekuriteit wat dit bring in ag neem terwyl daar geleidelik gepoog word om hulle bloot te stel aan nuwe identifikasies en groter keuse-alternatiewe (Kroger, 1996; Marcia, 2006). Daar word beklemtoon in die literatuur dat direkte uitdagings van die rigiede strukture daartoe kan lei dat verdedigings verder versterk word en dat persone selfs nog meer sal toemaak vir enige eksterne invloede (Marcia, 1986).

Opvoedkundige omgewings wat openlike eksplorاسie van beroep en ideologiese alternatiewe bewerkstellig, eerder as om premature getrouheid tot 'n struktuur te beloon, word aanbeveel (Kroger, 1996).

2.4.4 Ondersteuning en intervensie vir persone in die diffuse-status

Persone wat in die diffuse-status van identiteitsontwikkeling is kan beskou word as die individue met die grootste waarskynlikheid om ondersteuning en intervensie te benodig (Kroger, 1996; Marcia, 2006). Individue voer gewoonlik 'n rigtinglose bestaan sonder enige identiteitsterkte en verweer, en is gevolglik uiters kwesbaar vir die ontwikkeling van patologiese gedrag (Marcia, 2006). Kroger (1996) beklemtoon dat probleme wat hierdie individue ervaar primêr toegeskryf kan word aan die ongenoegsame en onafgehandelde resolusies van die voorafgaande psigososiale fases. Sy stel dit soos volg:

For some diffusions, early massive ego failure makes “being something” beyond the realm of possible; just being, and developing some feeling of coherence, represent their main developmental task. (Kroger, 1996, p.45)

Intervensies en ondersteuning van individue in hierdie status geskied hoofsaaklik in die psigiatriese omgewing waar 'n “moeilike” terapeutiese proses, wat fokus op die resolusies van die vroeër stadia van vertroue teenoor wantroue, aangepak word om sodoende vertroue in die self te bewerkstellig (Kroger, 1996). Daar sal dus stelselmatig deur die stadia beweeg word om moontlike resolusies van die voorafgaande fases te bewerkstellig.

Indien die persoon se problematiese resolusies van die vorige fases afkomstig is van die arbeidsaamheid- teenoor minderwaardigheidsfase, kan psigoterapeutiese en opvoedkundige fasilitering help om 'n individu by belangstellings en talente wat dormant of rustend was tydens die kinderjare te identifiseer en te beoefen (Marcia, 1986). Daar moet dus gepoog word om die persoon bewus te maak van sy eie positiewe eienskappe en ervarings waarna vorms van gestruktureerde keuse-uitoefening vir 'n ervaring van “self” ingebring kan word (Kroger, 1996). Die ervaring van die self vind plaas deur die

kies van alternatiewe wat die beste passing het met persoonlike voorkeure en bevoegdhede (Kroger, 1996).

2.5 ANDER RELEVANTE NAVORSING

Tot op datum is daar meer as 500 navorsingspublikasies ontgin uit Erikson se psigososiale verstaan van identiteit en die identiteitstatusparadigma. Verskeie longitudinale studies is uitgevoer en identiteitstatusse is alreeds empiries verbind met verskeie spesifieke persoonlikheidstrekke¹⁹ (sien Berzonsky & Adams, 1999; Bourne, 1978; Kroger, 1993; Marcia, 1993; Waterman, 1999). Soos genoem in Hoofstuk 1 is die mees onlangse tendens in identiteitsnavorsing om die identiteitsformasieproses beter verstaan binne individue se unieke sosiale konteks (Kroger, 1993; 2006, Yoder, 2000).

2.5.1 Emigrante

Navorsing wat onder adolessente emigrante gedoen is kan moontlik waardevolle insigte ten opsigte van die gekose studie bring.

Bledin (2003) koppel die ervaring van emigrasie aan die skeiding-individuasie-proses wat plaasvind tydens identiteitsformasie. Hy noem dat adolessente wat emigreer nie alleen die eksterne en geïnternaliseerde vaderland agterlaat nie, maar ook dikwels hulle versorgers. Hy beklemtoon dat die skeiding-individuasie-proses van adolessente se identiteitsformasie veral kompleks en problematies kan wees as die jongmense deur emigrasie ook hulle ouerhuis verlaat. Die rede wat hy aanvoer is dat adolessente nie alleen gekonfronteer word met hul eie komplekse en natuurlike prosesse van 'n soeke na identiteit nie, maar ook met die verlaat van die bekende vaderland waar die outonome self nou gevorm moet word in 'n kultuurvreemde konteks sonder enige ondersteuning van versorgers. Volgens Bledin dra 'n "groep van samehorigheid" by tot 'n gevoel van

¹⁹ Voorbeelde is dat diffusie verbind word met apatie, vooruitbeslissing met rigiditeit, moratorium met kritiese denke en verwerping met welstand, kognitiewe kompleksiteit, motivering en hoër vlakke van intimiteit (Schwartz, Adamson, Ferrer-Weder, Dillon & Berman, 2006).

behoort en bekendheid in die volksvreemde omgewing. Dit dien basies as buffer teen die veelvoudige probleme waarteen adolessente emigrante te staan kom.

Ward en Styles (2003) het die impak wat die veelvoudige verliese op die identiteitsontwikkeling van laat adolessente en vroue as gevolg van emigrasie het, ondersoek. Hulle het veral gefokus op die verlies van ouerhuis, gemeenskap en sosiale en kulturele netwerke wat 'n bedreiging kan inhou vir 'n persoon se identiteitsformasie deurdat dit as't ware 'n rou-proses aanwakker. Daar was ook gekyk na die strategieë wat persone aanwend ter verligting en as buffer. Hulle bevinding was dat die herskep van die self in die proses van emigrasie oor verskillende tye vir verskillende mense plaasvind. Vroue het sosiale strategieë aangewend om hulle identiteit suksesvol te bewerkstellig. Die persone wat die aanpassing die moeilikste gevind het, was dié wat isolasie as strategie aangewend het. Alhoewel die meeste van die respondente 'n ervaring van groei in hulleself gerapporteer het, het verskeie gerapporteer dat hulle steeds nie 'n gevoel van behoort in die nuwe land ervaar nie (Ward & Styles, 2003).

2.5.2 Suid-Afrikaanse studie

Low, Akande en Hill (2005) het 'n kruis-kulturele vergelyking van die identiteitsontwikkeling van Suid-Afrikaanse en Amerikaanse laat adolessente ondersoek. Die onderzoekgroep het bestaan uit Suid-Afrikaanse en Amerikaanse universiteitstudente en 'n vergelyking is getref tussen die globale sowel as domein-spesifieke identiteitstatusse van elke nasionaliteit. Die bevindinge van die studie was dat daar in die algeheel beduidend meer Suid-Afrikaanse studente in die verwerfde status van identiteit was as die Amerikaners.

Vir die huidige studie is die bostaande ondersoek van belang aangesien dit die mees onlangse identiteitstatusondersoek is van Suid-Afrikaanse laat adolessente. Low, Akanda en Hill (2005) se ondersoek word in Hoofstuk 4 in meer besonderhede bespreek en statistiese vergelykings word getref

2.6 SAMEVATTING

Die hoofstuk het 'n teoretiese raamwerk en 'n literêre oorsig bewerkstellig ter aanvulling tot die oplossing van die navorsingsprobleem. Die kontemporêr populêre gapingsjaar en sy komplekse veelvlakkige kwessies is bespreek met verwysing na sy historiese oorsprong en moontlike bydrae wat dit kan lewer tot die vorming van identiteit. Erik Erikson se psigososiaal geplaaste identiteitskonstruk is in diepte bespreek, asook die prosesse wat daarmee gepaardgaan, soos getoon met James Marcia se identiteitstatusmodel wat daaruit vloei. Opvoedkundige en sielkundige implikasies vir ondersteuning en intervensie vir 'n positiewe afsluiting van die identiteitsformasieproses is gebied waarna relevante navorsing met 'n aanklank tot die studie getoon is.

Die teoretiese agtergrond en literatuuroorsig het onthul dat die gapingsjaar en die aannames wat daaroor gemaak word, beperk, kompleks en dikwels kontroversieel is. Identiteit as deel van 'n ontwikkelingsbeginsel en die skakel met die gapingsjaar is uitgeklaar vir 'n duideliker verstaan. Daar is 'n duidelike tekort aan Suid-Afrikaanse en internasionale akademiese navorsing wat die kontemporêr populêre gapingsjaar en die gepaardgaande identiteitsformasie wat in die wyer publiek daarmee geïmpliseer word, ondersoek.

In die hieropvolgende hoofstuk sal die navorsingsparadigma, die navorsingsontwerp en die navorsingsmetodologie aangebied word waarna die bevindinge van die studie in Hoofstuk 4 bespreek word.

Hoofstuk 3

NAVORSINGSONTWERP EN METODOLOGIE

3.1 INLEIDING

In hierdie hoofstuk kom die navorsingsparadigma, die navorsingsontwerp en die navorsingsmetodologie wat in die studie gebruik is aan bod. Daarna word die navorsingsinstrumente, navorsingsprosedures en die proses van data-analise, beskryf.

3.2 NAVORSINGSPARADIGMA

Die begrip *navorsing* word volgens die *Penguin Dictionary of Psychology* (Reber & Reber, 2001) die beste omvat deur Theodorson en Theodorson (1969):

Any honest attempt to study a problem systematically or to add to [our] knowledge of a problem may be regarded as research. (p.626)

Vir 'n navorser om seker en eerlik te wees in sy poging om 'n probleem sistematies te ondersoek, moet hy van die begin af duidelikheid hê en eksplisiet wees oor sy benadering en wêreldsiening (De Vos, 2002; Opie, 2004). 'n Navorser se benadering en wêreldsiening (in navorsingsterme: *paradigma*) word beskou as 'n allesomvattende filosofiese posisionering, gekonstrueer uit basiese oortuigings, wat die navorsingsproses voed en lei (Denzin & Lincoln, 2000; Mertens, 2005; Opie, 2004; Terre Blanche, Durrheim & Painter, 2006).

Namate die moderne sosiale wetenskappe oor die laaste vier eeue ontstaan en ontwikkel het, het verskeie sienings ten opsigte van navorsingsparadigma ontstaan en ontwikkel (Babbie & Mouton, 2001). Debatte wat toe reeds begin het (en steeds voortduur) handel oor die vergelyk tussen sosiale navorsing en die natuurwetenskappe en of die onderskeie wetenskappe dieselfde navorsingsparadigma kan deel (Babbie & Mouton, 2001). Breedweg was die een denkskool se uitgangspunt dat daar genoeg ooreenkomste tussen die natuurwetenskappe en sosiale wetenskappe is, sodat

paradigmas in die sosiale wetenskappe hanteer en beskou kan word as analogieë van die natuurwetenskappe (ontstaan van positivisme en voortvloeiende post-positivisme) (Babbie & Mouton, 2001). Teenoor hierdie denkskool het kritici aangevoer dat daar “fundamentele” verskille is tussen die objekte van die natuurwetenskappe en dié van die menslike wetenskappe en dat dit ondenkbaar is dat navorsers se paradigmas in die sosiale wetenskappe kan ooreenstem met dié van navorsers in die natuurwetenskappe (Babbie & Mouton, 2001, p. 20). Hierdie kritici word gesien as die “anti-positiviste” en het vorm gegee aan paradigmadiese denkskole wat vandag onder andere bekendstaan as ²⁰interpretivisme en ²¹konstruksionisme (Babbie & Mouton, 2001, p. 20).

Om navorsingsparadigmas beter te verstaan en te onderskei, is dit belangrik om die drie basiese dimensies en sleutelaspekte waaruit dit bestaan te bekyk: epistemologie, ontologie en metodologie. Epistemologie verwys na die teorie oor die aard van kennis en wat moontlik is om te kan weet, verstaan en verteenwoordig daarvan (Opie, 2004). Epistemologie spesifiseer dus die verhouding tussen die navorser (weter) en wat-geweet-kan-word (Terre Blanche, Durrheim & Painter, 2006). Ontologie verwys na die aard of essensie van realiteit (Terre Blanche, Durrheim & Painter, 2006). Metodologie verwys na die teorie oor hoe om kennis te bekom, dit wil sê die teoretiese oorwegings van die beste metodes en prosedures waarby data 'n gefundeerde basis sal lewer wat kan toevoeg tot kennis (Opie, 2004).

Die onderskeie navorsingsparadigmas en hulle dimensies vertoon en voel verskillend vir die navorser met aanvang van sy studie. Terre Blanche, Durrheim en Painter (2006) beklemtoon egter dat die hoofaspek in die navorser se keuse van 'n navorsingsparadigma 'n goeie passing moet wees met dit waarmee hy identifiseer en waarvan hy dus 'n eerlike en duidelike resultaat kan lewer.

²⁰ Die interpretivistiese paradigmadiese siening beklemtoon dat realiteit intern is aan elke individu en waarheid dus gebaseer is op subjektiewe ervaring (Terre Blanche & Durrheim, 1999). Interpretivistiese navorsers poog daarom om verskynsels te verstaan en uit te klaar vanuit die deelnemers se eie perspektief (Merriam, 2002). Die interpretivistiese navorser neem 'n empatiese en subjektiewe stans in die navorsingsproses.

²¹ Die konstruksionistiese paradigmadiese siening is dat realiteit bestaan uit 'n vloeibare en veranderlike stel van sosiale konstruksies bestaan (Terre Blanche, Durrheim & Painter, 2006). Hier neem die navorser dikwels 'n agterdogtige en politiese stans in en gebruik metodologieë wat die navorser toelaat om weergawes van realiteit te dekonstrueer (Terre Blanche, Durrheim & Painter, 2006).

Gegewe die aard en die doelwitte van die studie (om die identiteitsontwikkelingstatus van laat adolessente na 'n gapingsjaar kwantitatief te bepaal), asook die navorser se filosofiese wêreldsiening (dat absolute waarhede bestaan en dat navorsing moet poog om dit so ver as moontlik te ontgin), word hierdie studie gesitueer binne 'n post-positivistiese navorsingsparadigma. Die ontologiese aanname van 'n post-positivistiese navorsingsbeginsel is dat daar een absolute realiteit bestaan, maar dat dit as gevolg van die beperkinge van die navorser en die somtyds onontginbare aard van sekere verskynsels, net gedeeltelik en nie-perfek bekend is (Mertens, 2005). 'n Teorie kan daarom nie "bewys" word nie, maar 'n sterker saak kan gemaak word deur alternatiewe verklarings te elimineer (Reichardt & Rallis in Mertens, 2005). Epistemologies erken die post-positiviste die beperkinge van die navorser en voer aan dat 'n ware objektiewe waarneming die standaard is om na te streef (Mertens, 2005). Post-positiviste bewerk hul streef na ware neutraliteit deur voorgeskrewe prosedures nageset na te kom. Binne die metodologiese teorie van post-positivisme word die beste prosedures meestal gebaseer op 'n kwantitatiewe benadering (Opie, 2004; Denzin & Lincoln, 2005). Kwantitatiewe navorsing maak gebruik van kwantifiseerbare data om 'n verskynsel te beskryf of om 'n kousale verhouding te ontdek (Mertens, 2005).

3.3 NAVORSINGSONTWERP EN NAVORSINGSMETODOLOGIE

Die navorsingsontwerp is 'n plan of bloudruk van hoe die navorser beoog om sy navorsing uit te voer (Babbie & Mouton, 2001). Die doel van die navorsingsontwerp is om 'n strategiese raamwerk te bied, wat op 'n ekonomiese wyse die navorsingsvrae geldig kan beantwoord (Babbie & Mouton, 2001; Terre Blanche, Durrheim & Painter, 2006). As deel van die navorsingsontwerp word die elemente (bv. veranderlikes, deelnemers), hul interverwantskap en metodes (bv. steekproewe, meetinstrumente) waaruit die studie bestaan, duidelik uiteengesit en gestipuleer (Terre Blanche, Durrheim & Painter, 2006).

Navorsingsmetodologie spesifiseer hoe navorsers prakties te werk gaan in hulle studie (Terre Blanche, Durrheim, & Painter, 2006) en omvat die prosedures, instrumente en metodes wat gebruik gaan word in die navorsingsproses (Babbie & Mouton, 2001). Die vertrekpunt in navorsingsmetodologie is dus die spesifieke take (data-insameling of

steekproef-insameling) voor hande (Babbie & Mouton, 2001). Navorsingsmetodologie fokus op die individuele (nie-linieêre) stappe in die navorsingsproses en die mees “objektiewe” prosedures om dit uit te voer (Babbie & Mouton, 2001). ’n Post-positivistiese benadering tot metodologie word geassosieer met kwantitatiewe metodes (Mertens, 2005). Kwantitatiewe metodes is beskrywend van aard of fokus op die ontdekking van (korrelasie of kousale) verhoudinge (Mertens, 2005) en sluit eksperimente, opnames en inhoud-analise in (De Vos, 2002). Die doelstelling van die gegewe studie was om die identiteitsontwikkelingstatus van Suid-Afrikaanse laat adolessente na ’n gapingsjaar te bepaal. Gevolglik is gebruik gemaak van ’n opname-metode om kwantifiseerbare data vanaf die populasie te verkry. Kwantitatiewe data is daarna verwerk deur gebruik te maak van kwantitatiewe metodes, sodat die identiteitsontwikkelingstatus van laat adolessente na ’n gapingsjaar beskryf kon word.

3.4 ETIESE OORWEGINGS

Ethics in research should be an integral part of the research planning and implementation process, not viewed as an afterthought or burden. (Mertens, 2005, p. 33)

Opie (2004) beklemtoon dat enige mensverwante navorsing die potensiaal het om (meestal onbewustelike) skade aan te rig. ’n Navorser moet daarom sy oorweging van die etiese van die begin af duidelik maak sodat hy morele beginsels aan die dag lê, die goeie aanmoedig en respekvol en geregtig teenoor ander optree (Sieber in Opie, 2004).

Die drie basiese etiese oorwegings in navorsing is onderskeidelik voordeligheid, geregtigheid en respek (Mertens, 2005). Ten opsigte van voordeligheid moet die navorser in sy beplanning en implementering die goeie uitkomst vir die wetenskap, humaniteit en die individuele deelnemers maksimeer (Mertens, 2005). ’n Navorser laat geregtigheid geskied deur die gemeenskap wat die data voorsien te bevoordeel uit die resultate (Mertens, 2005). Die navorser toon respek aan die betrokke mense deur hul privaatheid te beskerm en deelname ingelig en vrywillig te maak (Mertens, 2005). Die betrokke partye moet daarom verseker wees van die konfidensialiteit van die studie en hul anonieme deelname (Babbie & Mouton, 2001).

Die navorser het deurentyd die etiese oorwegings in gedagte gehou. Dit was vir haar belangrik om 'n studie daar te stel wat op geen stadium skade aanrig nie. Die navorser was respekvol teenoor respondente deur deelname aan die studie absoluut vrywillig te maak, hulle in te lig oor wat die studie behels en 'n konfidensiële deelname te verseker. Soos genoem is die studie die eerste in sy soort wat dus 'n voordelige bydrae lewer vir die wetenskap. Sodoende kan laat adolessente wat 'n gapingsjaar oorweeg/ onderneem het met meer kennis en wysheid ondersteun en gelei word. Alle respondente kon ook aandui of hulle persoonlike terugvoer van die resultate wou hê.

3.5 STEEKPROEF

In die studie is daar gebruik gemaak van 'n doelgerigte steekproef metode. Babbi en Mouton (2002) verduidelik dat dié metode gewoonlik gekies word op grond van die navorser se kennis van die populasie, die elemente van die populasie en die aard van die navorsingsdoelwitte. Hierdie metode is gerieflik in die sin dat toegang tot respondente toegankliker en makliker is (McMillan & Schumacher, 2006).

Die kriteria wat dus gebruik is in die keuse van die steekproef was (a) dat die respondente tussen die ouderdomme van 18 en 25 jaar (laat adolessensie) was en 'n tydperk van ten minste 3 maande (soos voorgeskryf deur Simpson (2005)) in die buiteland deurgebring het. Respondente wat 'n gapingsjaar tuis in Suid-Afrika geneem het is nie ingesluit nie aangesien die media-aannames juis fokus op die gapingsjaar in die buiteland. Die respondente moes ook Suid-Afrikaanse burgers wees. (b) 'n Verdere beperking van 'n maksimumperiode terug (2 jaar) uit die buiteland is geïnkorporeer om die populasie se demografie te verfyn binne wat gesien kan word as 'n redelike tydperk vir identiteitsontwikkeling na die gapingsjaarkonteks (Simpson, 2005). (c) Logistiese redes was dat respondente wat toegankliker en makliker beskikbaar was genader is. 'n Voorbeeld hiervan was die gebruik van kontakbesonderhede vanaf 'n reisagentskap, die nadering van studente in Stellenbosch-koshuise wat 'n gapingsjaar onderneem het en die nadering van respondente in die navorser se onmiddellike omgewing.

McMillan & Schumacher (2006) benadruk dat alhoewel hierdie doelgerigte steekproef-metode gerieflik is vir die navorser en die studie, daar gelet moet word dat dit die veralgemeenbaarheid van die resultate van die studie wesenlik kan inperk.

3.6 METODES VAN DATA-INVORDERING

Soos uitgelig in 3.4 is die data ingesamel deur gebruik te maak van 'n opname-metode.

Opnames is 'n metode wat gebruik word in sosiale wetenskap om verteenwoordigende data te verkry vanaf 'n groot populasie (dikwels te groot om self te observeer) (Babbie & Mouton, 2001; Mouton, 2001). In opname-navorsing word data ingesamel deur gebruik te maak van vraelyste wat kwantitatief verwerk word om beskrywende, verklarende en eksploratiewe afleidings te maak (Babbie & Mouton, 2001).

Alhoewel opnames beskou word as die beste en mees populêre data-insamelingsmetode vir groot populasies (Babbie & Mouton, 2001), beklemtoon Mertens (2005) dat daar ook gelet moet word op die basiese beperking van die metode. Aangesien opnames dikwels gebruik maak van individue se self-verslag (ten opsigte van kennis, houding en gedrag) is die navorser nie altyd verseker van hulle eerlikheid in die beantwoording van vraelyste nie (Mertens, 2005). Die geldigheid van die studie is dus direk verwant aan die mate van eerlikheid wat die respondente toon (Mertens, 2005).

Die teenswoordige studie het gebruik gemaak van drie opname-metodes om data in te samel: web-gebaseerde vraelyste, persoonlik vraelyste en gestruktureerde telefoon-onderhoude.

3.6.1 Web-gebaseerde vraelys

Met die vordering in tegnologie en die groeiende gebruik van die internet, is web-gebaseerde vraelyste 'n populêre tendens in opname-navorsing (Mertens, 2005). 'n Web-gebaseerde vraelys word vanaf 'n webtuiste bedien waar die respondente dit kan invul. Die webtuistes het ingeboude rapporteringsmoontlikhede (Mertens, 2005) waar die

hoeveelheid persone wat reeds die vraelys elektronies voltooi het byvoorbeeld opgedateer word. Sommige van die webtuistes het ook ingeboude statistiese funksies wat die data verwerk (Mertens, 2005).

Web-gebaseerde vraelyste bied aan die navorser 'n hoë vlak van kreatiwiteit in die ontwerp van die vrae- en responsopsies (bv. "pop-up"-boodskappe en audio-visuele insette) (Mertens, 2005). Toeganklikheid is koste-effektief, bespaar tyd en voldoen aan 'n hoë mate van akkuraatheid (McMillan & Schumacher, 2006). Die navorser kan letterlik respondente van oor die wêreld hê sonder om ooit sy kantoor te verlaat (De Vos, 2002).

McMillan en Schumacher (2006) identifiseer die basiese nadele verbonde aan web-gebaseerde vraelyste as lae respons-terugvoer en 'n gebrek aan sekuriteit.

In die studie is e-pos-boodskappe, telefoniese nadering, afkondigings in instansies, pamflette, internet-advertensies en plaaslike advertensies gebruik om spesifieke respondente te nader en te verwys na die webtuiste. Die web-tuiste is beskerm met 'n wagwoord om konfidensialiteit en sekuriteit te verhoog en dus ongemagtigde toegang te beperk.

3.6.2 Persoonlike vraelys

In die geval van persoonlike vraelyste word 'n vraelys persoonlik aan die respondent oorhandig om self te voltooi (De Vos, 2002). Die navorser beperk sy eie insette tot die voltooiing van die vraelys tot 'n absolute minimum.

Die voordeel van persoonlike vraelyste is dat aspekte van konfidensialiteit en anonimiteit direk aan die persoon verduidelik kan word en dat die respons-terugvoer hoog is. 'n Nadeel is dat 'n kleiner geografiese area per geval gedek kan word (De Vos, 2001). In die studie is gebruik gemaak van 'n groot getal persoonlike vraelyste in die navorser se onmiddellike omgewing.

3.6.3 Gestruktureerde telefoon-onderhoud

'n Gestruktureerde telefoon-onderhoud behels die voltooiing van die vraelys via 'n oproep tussen die navorser en die respondent. Weer eens beperk die onderhoudvoerder sy eie insette tot die voltooiing van die vraelys tot 'n absolute minimum (De Vos, 2002).

'n Groot voordeel van 'n telefoniese voltooiing van die vraelys is die hoë respons-terugvoer (Mertens, 2005). Omdat respondente nie direkte kontak met die onderhoudvoerder het nie, is hulle dikwels ook eerliker in die beantwoording van vrae (Babbie & Mouton, 2001).

Die nadele van hierdie data-insamelingsmetode is dat langafstand-oproepe duur kan raak en dit moeilik is om 'n verteenwoordigende steekproef van die populasie te verkry (Babbie & Mouton, 2001). Laasgenoemde nadeel kan egter oorkom word deur die gestruktureerde telefoon-onderhoud in kombinasie met ander opname-metodes te gebruik.

3.7 NAVORSINGSINSTRUMENTE

Die instrument wat gebruik is in die studie om die identiteitsontwikkelingstatus van laat adolessente na 'n gapingsjaar te bepaal, is die hersiene weergawe van die Extended Objective Measure of Ego Identity Status (EOM-EIS-II) (Bennion & Adams, 1986). Toestemming om gebruik te maak van die vraelys in die betrokke studie, is van die ontwikkelaars van die vraelys ontvang, naamlik Professor Gerald Adams van die Universiteit van Guelph in Ontario, Kanada (vergelyk Bylaag A).

Die instrument is gebaseer op Erikson (1966, 1968) se teorie van identiteitsontwikkeling en Marcia (1966, 1980) se konseptualisering van die identiteitstatus-paradigma (Bennion & Adams, 1986; St. Louis & Liem, 2005). Bennion en Adams (1986) het in die ontwikkeling van die EOM-EIS-II goeie tot sterk interne betroubaarheid gerapporteer deur Cronbach alfas te bereken. Die Cronbach alfakoëffisiënt het gewissel vanaf 0.6 tot 0.8 in beide domeine. Voorspellende, samevallende en konstruk-geldigheid sowel as 'n hoë half-deel ["split-half"] en toets-hertoets-betroubaarheid, is gerapporteer vir die instrument (Bennion & Adams, 1986).

Vraelyste wat nie in Suid-Afrika ontwikkel is nie, se geldigheid kan bevraagteken word, maar die EOM-EIS II is wel reeds suksesvol deur navorsers in Suid-Afrika gebruik (Adams, 2002; Low, Akande & Hill, 2005). Adams (2002) het onder andere die vraelys in Afrikaans vertaal om dit meer toepaslik en geldig vir die Suid-Afrikaanse konteks en ondersoekgroep te maak. Sekere aanpassings en formulerings is in konsultasie met die ontwikkelaar van die vraelys gedoen en in 'n loodsondersoek het die Afrikaanse laat adolessente geen probleme ondervind nie (Adams, 2002).

Die EOM-EIS-II is 'n 64-item self-verslag-skaal wat die identiteitsontwikkelingstatus in die ideologiese en interpersoonlike domeine assesser (Adams, Bennion & Huh, 1989; Bennion & Adams, 1986). Skaal-items reflekteer die teenwoordigheid of afwesigheid van 'n krisis en/of verbintenis in agt areas. Vier areas is verwant aan die ideologiese domein van identiteitsontwikkeling – beroep, politiek, religie en filosofiese lewenstyl. Die ander vier areas het betrekking op die interpersoonlike domein van identiteitsontwikkeling – vriendskap, verhoudings, geslagsrol en rekreasie.

Beide die ideologiese en interpersoonlike domein beslaan 32 items elk. Die items word georganiseer binne die vier identiteitstatus sub-skaal (diffuse, vooruitbesliste, moratorium en verworwe) en elke sub-skaal beslaan 16 items elk.

Elke item is 'n tweeledige stelling wat 'n spesifieke domein-area en status inkorporeer. 'n Tipiese stelling vanuit die vriendskapsdomein-area en die vooruitbesliste identiteitstatus sal byvoorbeeld wees: "My parents know what's best for me in terms of how to choose my friends" (Bennion & Adams, 1986, p. 195). Die respondente dui aan tot watter mate 'n stelling sy of haar denke en gevoelens reflekteer op 'n 6-punt Likert respons-skaal wat strek vanaf 1 (stem glad nie saam nie; "strongly disagree") tot 6 (stem heeltemal saam; "strongly agree").

In die verwerking van die EOM-EIS-II word vier totaal-kontinue rou status-tellings gebied. Hierdie tellings word gebruik as die navorsers in lae tot hoë tellings in 'n gegewe status belangstel. Die tellings kan ook kategorieë gebruik word om 'n respondente te klassifiseer binne een van die vier statusse. Daar word voorgestel dat die volgende drie reëls gebruik word in die klassifiseringsproses: die suiwer-reël, die transisie-reël en die lae-profiel moratorium-reël (Adams, Bennion & Huh, 1989). Die suiwer-reël spesifiseer dat deelnemers geklassifiseer kan word in 'n status indien hulle 1 standaardafwyking of hoër

telling bo die mediaan gehad het. Die transisie-reël beteken dat 'n respondent in transisie is van een status na 'n ander indien sy telling bo die afsnypunt van die standaardafwyking is in meer as een status. Indien die respondente se tellings bo die afsnypunt van die standaardafwyking in twee statusse is, moet die statusse geskik word in 'n rangorde en moet daar teruggeval word na die minder gevorderde identiteitstatus. Die verworwe status word gesien as die mees gevorderde status, gevolg deur die moratoriumstatus, die vooruitbesliste status en laastens die diffuse-status (Adams, Shea & Fitch, 1979). Die laeprofiel-reël is dat respondente waarvan die telling onder 1 standaardafwyking van die mediaan lê in al vier metings, as laeprofiel-moratoriumstatus geklassifiseer word (Adams, Bennion & Huh, 1987).

Die EOM-EIS-II bied ook 32 kontinue roustatus-tellings vir elk van die vier statusse binne die agt domein-areas: beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl, vriendskap, verhoudings, geslagsrol en rekreasie. Hierdie tellings word bereken deur die twee items waaruit elke skaal bestaan bymekaar te tel.

'n Loods-studie is gedoen waar sewe respondente die vraelys voltooi het. Met terugvoer is geen taalhindernisse uitgelig nie en respondente het die vraelys maklik voltooi.

3.8 DEMOGRAFIESE EIENSKAPPE VAN STEEKPROEF

'n Demografiese vraelys is saam met die EOM-EIS-II uitgereik (vergelyk Bylaag G en H). Die doel daarvan was om beskrywende data vanaf die steekproef te verkry: om die moontlike korrelasies tussen die onderskeie identiteitstatusse en demografiese eienskappe vas te stel en om respondente wat nie binne die parameters van die bepaling van die steekproef-populasie val nie, uit te skakel.

Van die demografiese vrae is gekies op grond van wat gereken word as moontlike veranderlikes wat 'n invloed kan hê op 'n individu se identiteitstatus en telling. Hierdie vrae en veranderlikes sluit in: geslag, ras, taal, ouderdom, beroepe gevolg tydens gapingsjaar, huidige beroep(e), tydperk terug vanaf die buiteland, religieuse affiliasie tydens gapingsjaar, verhoudingstatus tydens gapingsjaar, en verhoudingstatus tans.

Verdere demografiese veranderlikes (soos die duur van gapingsjaar asook lande besoek) is ingesluit om verdere afleidings te maak oor die spesifieke populasie.

Vervolgens kan dit nuttig wees om kortliks te gaan kyk na die identiteitstatus-veranderlikes wat die literatuur en navorsing uitlig.

3.8.1 Geslag

Veelvoudige identiteitsnavorsing sluit geslag in as een van die demografiese veranderlikes. As daar gekyk word na studies gedoen vanaf 1966 tot 1995, blyk daar volgens Kroger (1997) al hoe minder geslagsverskille ten opsigte van identiteitstatus te wees. Meer resente studies staaf hierdie bevindinge en voer aan dat die verskynsel waarskynlik verband hou met die veranderende rol van die vrou in die samelewing (Anthis, Dukel & Anderson, 2004). Anthis, Dukel en Anderson (2004) beklemtoon egter dat die konteks van die populasie steeds 'n integrale faktor is wat fluktuering in die resultate van geslag kan veroorsaak. Resultate ten opsigte van geslag blyk steeds eie te wees aan die spesifieke populasie en konteks wat ondersoek word. Hierdie flukturende bevindinge sluit aan by Erikson (1968) se beklemtoning dat individuele identiteit gegrond is in kultuur en sosio-historiese konteks.

3.8.2 Ras en taal

Resultate van studies wat verskillende rasse en tale insluit as veranderlikes, fluktureer. Dit wil voorkom asof persone afkomstig van 'n sterker etniese identiteit hoër tellings kry ten opsigte van selfbeeld (Phinney & Alipuria, 1996; Phinney, Cantu & Kurtz, 1997; Seaton, Scottham & Sellers, 2006), maar hulle dikwels in 'n vooruitbesliste status van identiteit bevind (Abraham, 1986; Streitmatter, 1988). Grove (1991) asook Branch, Tayal en Triplett (2000) het daarenteen geen verskille tussen rasse-groepe en taal gerapporteer in hulle studie nie.

3.8.3 Ouderdom

Volgens navorsing blyk individue in die normale loop van identiteitsontwikkeling progressief aan te beweeg na 'n meer gevorderde identiteitstatus soos wat hulle ouer word (Van Hoof & Raaijmakers, 2002). Soos reeds bespreek in Hoofstuk 1 en 2 kan die teendeel individue se welstand en produktiwiteit wesenlik inperk.

3.8.4 Beroep

Volgens Meeus (1993) is beroep 'n belangrike indikator van sosiale status in die samelewing. Laat adolessensie word dan ook geken as die tydperk waar besluite geneem word ten opsigte van potensiële beroepsnavolging. Meeus (1993) beklemtoon dat besluitneming en aspirasies ten opsigte van beroep 'n adolessent daarom onseker of opportunisties kan laat voel ten opsigte van sy sosiale status in die samelewing. Volgens Meeus hou hierdie gevoelens ook direk verband met die identiteitstatus waarin 'n individu homself sal bevind. Die bevindinge van sy studie reflekteer sy aannames. Persone wat onseker was het hulle eerder in die diffuse- en moratoriumstatus van identiteit bevind.

3.8.5 Religieuse affiliasie

'n Studie wat onder emigrante gedoen is het getoon dat individue wat aan 'n religieuse groep (byvoorbeeld 'n kerk) behoort het, beter aangepas het (Yeh & Inose, 2002). Die bevinding is dat die religieuse groep gedien het as 'n verlenging van die individue se familie en kultuur en dat die persone daarom meer bereidwillig was om hulle gevoelens en probleme te deel. Yeh en Inose (2002, p. 47) noem dat die behoort aan 'n religieuse groep emigrante jongmense kan help om oor die ergste "kultuur-skok" van die nuwe land te kom en dat dit ook van terapeutiese waarde is.

3.8.6 Verhoudingstatus

Volgens Erikson (1982) is suksesvolle identiteitsformasie verwant aan 'n individu se welstand en die uiteindelijke daarstel van persoonlike verhoudinge. Ter ondersteuning van die teorie het verskeie navorsing getoon dat daar 'n positiewe verhouding is tussen identiteitsformasie, welstand en verhoudingstatus by adolessente (Craig-Bray, Adams & Dobson, 1988; Kacerquis & Adams, 1980; Meeus, Iedema, Hersen, & Vollebergh, 1999; Orlofsky, Marcia, & Lesser, 1973; Vleioras & Bosma, 2005; Demir, 2008).

3.9 NAVORSINGSPROSEDURE

Veelvoudige tegnieke is gebruik om respondente te nader om die vraelys te voltooi. Al die benaderings is voorafgegaan deur 'n uiteensetting of dekbrieff wat die studie verduidelik. Die uiteensettings en dekbriewe (vergelyk Bylaag B) ter verduideliking van die studie, het meestal geskied in die vorm van persoonlike telefoonoproepe, e-pos-

dekbriewe en advertensies (vergelyk Bylaag C). Skriftelike toestemming wat die studie kortliks uiteensit, konfidensialiteit en anonimiteit verduidelik, respondente vra om vrywillig deel te neem en aan hulle die opsie bied om ter enige tyd te onttrek, is ook geadministreer (vergelyk Bylaag D).

Voor daar aanbeweeg word na die prosedures wat aangewend is om respondente te nader om die vraelys te voltooi, word die uitklaringsformaat wat die navorser gebruik het in templaar-vorm aangebied. Sodoende word duplisering van die inhoud vermy en kan daar bloot terugverwys word na die betrokke figuur.

<p>Spesifikasie van hoe navorser besonderhede van potensiële respondent bekom het – slegs gebruik by individuele telefoonoproep en e-posse</p> <p>Verduideliking van die doel van die studie.</p> <p>Bepalings van die teiken-populasie (bv. ouderdom en tydperk oorsee).</p> <p>Uitnodiging om deel te neem aan die studie.</p> <p>Uiteensetting van etiese aspekte van deelname (sluit in konfidensialiteit en anonimiteit).</p> <p>Opsie om vraelys via webtuiste, telefonies of harde kopie te voltooi.</p> <p>Inwilliging van respondente om deel te neem</p> <p>Adres van webtuiste en skakel.</p> <p>Verduideliking van wagwoord-funksie van webtuiste.</p> <p>Opsie van terugvoer na afhandeling van studie.</p> <p>Opsie vir enige vrae ten opsigte van studie.</p> <p>Navorser se kontakbesonderhede.</p>

Figuur 3.1 Basiese templaar van uiteensetting van dekbriewe

Nota:

Vergelyk Bylae B, D en G vir werklike voorbeelde.

Verskeie Suid-Afrikaanse reisagentskappe is genader om moontlike toestemming te ontvang vir die gebruik van hul kontakbesonderhede-databasis van jong Suid-Afrikaners in die buiteland. Slegs een agentskap was egter bereid om kontakbesonderhede aan die navorser bekend te maak. 'n Lys met name, telefoonnommers en e-pos-adresse van 72 potensiële respondente is ontvang, waarvan slegs 52 gebruik kon word as gevolg van die ouderdom-afsnypunt. 'n E-pos is vervolgens aan die respondente gestuur om hulle te vra om deel te neem aan die studie (sien Figuur 3.1 vir templaar). Die respons-terugvoer op die e-posse was laag wat die navorser genoodsaak het om die potensiële respondente telefonies te nader. By telefoniese navrae was die respons-terugvoer aansienlik hoër.

As gevolg van die beperkte getal potensiële respondente wat by die reisagentskap bekom is, het die navorser die internet gebruik as instrument om moontlike deelnemers te nader. Internet-advertensies (wat die inhoud weergegee het soos uiteengesit in Figuur 3.1) is op spesifieke sosiale en organisatoriese webtuistes geplaas. Die respons-terugvoer was relatief laag behalwe vir die uitsondering van een organisatoriese webtuiste.

Suid-Afrikaanse internasionale organisasies en instansies is ook gekontak om respondente te nader. Die organisasies en instansies mag nie potensiële respondente se kontakbesonderhede bekend maak het nie, maar drie instansies het wel ingestem om afkondigings te maak, pamflette uit te deel (vergelyk Bylaag E) en die e-pos-dekbrief (vergelyk Bylaag B) uit te stuur. Die afkondigings, pamflette en e-pos-dekbrief het inligting bevat soos uiteengesit in Figuur 3.1. Weer eens was die respons-terugvoer laag.

Aansoek is by die Universiteit Stellenbosch se Etiekkomitee gedoen vir toestemming om studente in koshuise te nader (vergelyk Bylaag F). Skriftelike toestemming is ontvang dat die navorser met koshuise se Res-Ed koördineerders mag skakel sodat 'n afspraak of vergadering in die onderskeie koshuise gereël kon word. In koshuise is respondente vrywillig genader en het hulle skriftelike toestemming gegee nadat die navorser in 'n spreekbeurt die doel van die studie uiteengesit het en verduidelik het dat die vraelys slegs vir navorsingsdoeleindes gebruik sou word. Anonimiteit en konfidensialiteit is beklemtoon. Geleentheid is ook gebied vir vrae. Die respons-terugvoer was laag aangesien die etiese-klaring prosedure tydrowend is en die klaring eers gekry is in die

studente se eksamentydperk. 'n Lang universiteitsvakansie het gevolg en teen die tyd wat die studente teruggekeer het na hul akademiese belange het die navorser reeds genoeg respondente genader.

Plaaslik het die navorser persone in haar onmiddellike omgewing genader om deel te neem asook om kontakbesonderhede van potensiële respondente te verskaf. Potensiële respondente is telefonies en persoonlik gekontak. Die respons-terugvoer was hoog. Die hoë respons-terugvoer kan moontlik toegeskryf word aan die persoonlike kontak en persoonlike verwysings. Afkondigings is ook gemaak in kerke en 'n advertensie is in 'n plaaslike pamflet-boekie geplaas (vergelyk Bylaag C). Hier was die respons terugvoer relatief laag.

3.9.1 Web-gebaseerde vraelys

Soos genoem is die respondente per e-pos, telefonies, via advertensies en persoonlik genader om die vraelys via die webtuiste in te vul. Die webtuiste is deur 'n wagwoord beskerm om onnodige en ongemagtigde toegang te beperk.

Die eerste gedeelte van die webtuiste het bestaan uit die uiteensetting van die aspekte van die studie (soos uiteengesit in Figuur 3.1). Die respondente is gevra om dit deur te lees en dan te klik op die kies-opsie waar hulle verklaar dat hulle weet wat die studie behels en vrywilliglik instem om deel te neem (vergelyk Bylaag G). Die respondente kon slegs voortgaan met die invul van die vraelys indien hulle ingestem het.

Die tweede gedeelte van die webtuiste het bestaan uit die demografiese vraelys (vergelyk Bylaag G). Hier moes die respondente op die gepaste antwoord-glyskale of kies-boksies klik om hulle besonderhede aan te dui. By sekere vrae kon meer as een antwoord gegee word. Na afhandeling van die demografiese vraelys moes respondente op die invoer-knoppie klik waarna daar dan aanbeweeg is tot die EOM-EIS-II-vraelys. Die demografiese gedeelte van die vraelys het min of meer drie minute geneem om te voltooi.

Die laaste gedeelte van die webtuiste het bestaan uit die EOM-EIS-II-vraelys (vergelyk Bylaag G). Hier moes die respondent op die kies-boksie van die antwoord wat hom die beste pas klik. Soos genoem in 3.6 moes antwoorde (wat die respondent die beste reflekteer) op stellings gegee word op 'n 6-punt Likert-skaal, waar 1 gelyk is aan om

heeltemal saam te stem en 6 aan om glad nie saam te stem nie. Indien die respondent 'n antwoord uitgelaat het, het 'n waarsku-boodskap verskyn wat spesifiseer dat sekere vrae uitgelaat is en voltooi moes word. Hierdie vrae is in helderrooi kleur aangedui. Respondente kon ook slegs die vraelys afsluit en invoer indien al die vrae beantwoord is. Hiermee is verseker dat al die vrae beantwoord is. Die gemiddelde tyd om die vraelys te voltooi was 10 minute.

Data van beide die demografiese vraelys en EOM-EIS-II is oorgedra na 'n bediener waar dit in Excel-formaat gestoor is. Geen name of direkte persoonlike besonderhede is op die webtuiste ingevoer nie. Die webtuiste het dus voldoen aan die etiese vereistes van konfidensialiteit en anonimiteit.

3.9.2 Persoonlike vraelys

Die navorser het vraelyste in koshuise van die Universiteit Stellenbosch uitgedeel asook aan persone in die navorser se onmiddellike omgewing (Bylaag H en I). Vraelyste is persoonlik oorhandig en respondente het dit met pen en papier voltooi. 'n Uiteensetting van die aspekte van die studie (soos uiteengesit in Figuur 3.1) is verbaal aan die respondente oorgedra waarna die vraelys voltooi is. Die navorser het haar bydrae tot die voltooiing van die vraelys tot 'n absolute minimum beperk. Op die harde kopie van die vraelys het respondente nie hul name aangebring nie. Vraelyste is daarna ewekansig in 'n boks geplaas ten einde die vraelys sover as moontlik anoniem te hou.

3.9.3 Gestruktureerde telefoniese onderhoud

Gestruktureerde telefoon-onderhoude is gebruik waar respondente nie internettoegang gehad het of in die onmiddellike omgewing van die navorser was nie. Die navorser het die gestruktureerde vrae en antwoord-opsies voorgelees aan die respondent, wat dan die gepaste antwoord verskaf het. Die navorser het tydens die onderhoud die data via die webtuiste of op papier vasgevang. Die nadeel van die telefoniese onderhoud was dat dit langer geneem het om te voltooi (ongeveer 20 minute) en dat langafstand-oproepe duur geraak het.

3.10 DATA-ANALISE

Demografiese data en die EOM-EIS II antwoorde is ingevoer op 'n Excell werkboek. Hierdie rou data is toe ingevoer in die Statistica Version 9 program waar berekenings en analyses gedoen is. Die SPSS meganisme wat ingesluit is in die verwysingsgids van die EOM-EIS II (1998) is gebruik vir die uitwerk van die EOM-EIS II en oorgedra na die Statistica Version 9 program. In Statistica Version 9 is respondente statisties geklassifiseer binne identiteitstatusse en die korrelasies tussen demografiese veranderlikes en die statusse is bereken. Die Spearman toets is gedoen om ordinale korrelasies te bepaal en die Man-Whitney U toets is gebruik om korrelasies te bepaal vir veranderlikes wat antwoorde het op meer as een vlak. Microsoft Excell is ook aangewend as hulpmiddel om die data grafies voor te stel. 'n Cronbach Alpha toets is gedoen om betroubaarheid te bepaal.

3.11 OPSOMMING

Die hoofstuk het die post-positivistiese navorsingsparadigma as uitgangspunt van die studie en die gevolglike impak van sodanige benadering op die navorsingsontwerp en navorsingsmetodologie, uiteengesit. Die hoofstuk het 'n gedetailleerde uiteensetting gegee van die navorsingsinstrumente wat in die studie gebruik is en 'n beskrywing gegee van die navorsingsprosedures wat gevolg is om data in te samel. Daar is gekyk na kwessies van betroubaarheid en geldigheid in die studie. Die etiese oorwegings van sosiale navorsing is bespreek en aangeraak in die res van die hoofstuk. Die hoofstuk is afgesluit deur 'n uiteensetting van die statistiese sagteware wat gebruik is om die data te analiseer.

In die volgende hoofstuk word 'n gedetailleerde bespreking van die resultate van die studie getoon.

Hoofstuk 4

BEVINDINGE VAN DIE STUDIE: AANBIEDING EN BESPREKING

4.1 INLEIDING

In hierdie hoofstuk word die statistiese analise van die opname-resultate aangebied en bespreek. In afdeling 4.2 word beskrywende data van die respondente se demografiese veranderlikes gebied. Daar word spesifiek verwys na die demografiese afbakenings van die studie, die algemene demografiese data van respondente, en die beskrywende demografiese data van die respondente tydens die gapingsjaar. Afdeling 4.3 bied die resultate van die identiteitsontwikkelingstatus van respondente volgens die EOM-EIS-II self-verslag-skaal. Statuskategorisering en kontinue-maatstawwe word geïnkorporeer om die navorsingsvrae te beantwoord. 'n Vergelyk word getref tussen die bevindinge van 'n onlangse Suid-Afrikaanse studie en die gegewe studie. Die hoofstuk word afgesluit met samevattende interpretasies en afleidings van die resultate.

4.2 DEMOGRAFIESE DATA VAN RESPONDENTE

Soos in hoofstuk 3 aangedui, is daar in hierdie studie gebruik gemaak van 'n doelgerigte steekproefmetode. Hierdie steekproefmetode is gekies om spesifiek Suid-Afrikaanse laat adolessente (tussen die ouderdom van 18 en 25) te nader wat op 'n gapingsjaar was. Deur die spesifieke populasie se identiteitsontwikkelingstatus na 'n gapingsjaar te analiseer kon die navorsingsdoelwitte bereik word. Kritiek teen die doelgerigte steekproefmetode is dat die veralgemeenbaarheid van die resultate ingeperk kan word.

Voordat die resultate aangebied word, is dit nodig om die demografiese data van die steekproef te verklaar. In afdeling 4.4 word daar gekyk na watter van hierdie demografiese eienskappe statisties korreleer met die onderskeie identiteitsontwikkelingstatusse van die respondente.

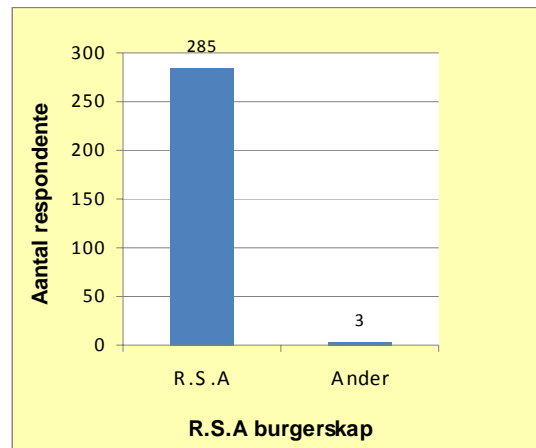
Die vraelys is deur 288 gapingsjaar-respondente voltooi waarvan 63 buite die afbakenings van die studie geval het. Dit bring die n-waarde dus op 225 respondente ($n=225$). In die demografiese statistiek sal die persone wat wel buite die afbakenings geval het ingesluit word vir beskrywende doeleindes.

Daar kan nie met sekerheid gesê word wat die spesifieke responsterugvoer is vir die studie nie, aangesien die prosedures om respondente te nader onder andere advertensies, pamflette en boodskappe op webtuistes ingesluit het. Respondente kon bloot die vraelys op die anonieme webtuiste voltooi sonder om die navorser direk te kontak.

Die demografiese veranderlikes wat deel gevorm het van die gestruktureerde vraelys is burgerskap, huidige ouderdom, tydperk terug vanaf die buiteland, geslag, ras, taal, ouderdom by aanvang van gapingsjaar, duur van gapingsjaar, lande besoek, beroep(e) gevolg tydens gapingsjaar, huidige beroep(e), religieuse affiliasie tydens gapingsjaar, verhoudingstatus tydens gapingsjaar, en verhoudingstatus tans.

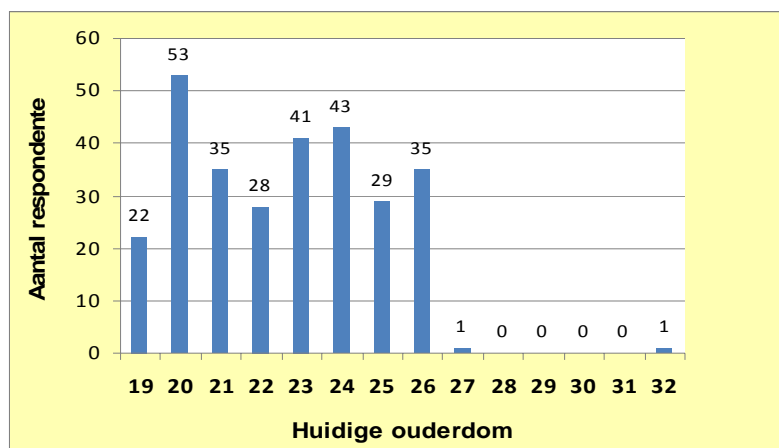
In afdeling 4.2.1 word die demografiese afbakenings van die studie getoon, in afdeling 4.2.2 die algemene demografiese data van respondente, en in afdeling 4.2.3 die beskrywende demografiese data tydens die gapingsjaar.

4.2.1 Demografiese afbakenings van die studie

Figuur 4.1. Histogram van Suid-Afrikaanse burgerskap

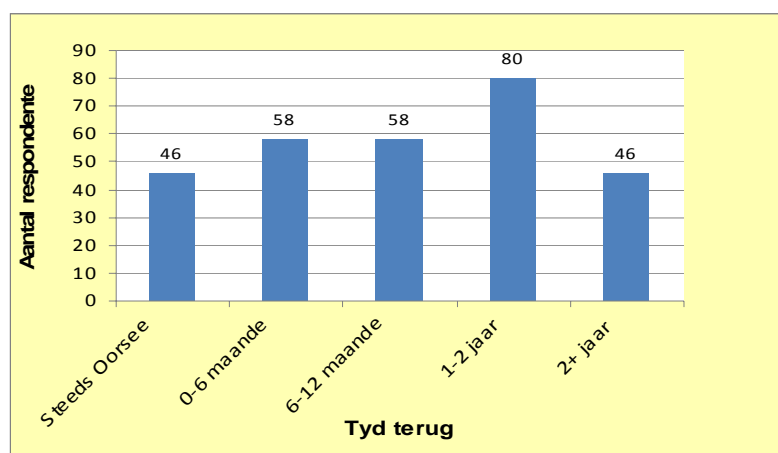
Een van die afbakenings van die studie was dat die respondente Suid-Afrikaanse burgers moes wees. Figuur 4.1 dui aan dat 285 repondente Suid-Afrikaanse burgers is. Slegs drie respondente is nie Suid-Afrikaanse burgers nie wat beteken dat hulle nie ingereken is in die bepaling van die identiteitstatus-resultate nie.

Figuur 4.2. Huidige ouderdom van respondente

'n Verdere afbakening van die steekproef is dat die respondente in die laat adolessente fase moes wees aangesien die fase volgens 'n psigososiale verstaan beskou word as die tydperk wanneer identiteitsformasie op die voorgrond is. Soos genoem in hoofstuk 3 val jongmense tussen die ouderdomme van 18 en 25 jaar in die groepering van wat

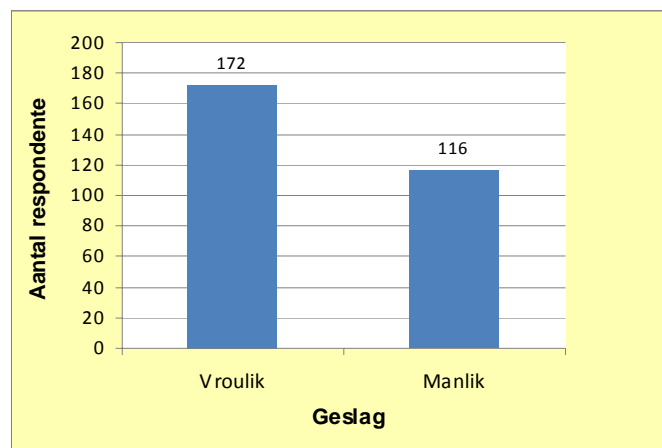
genoem word laat adolessensie (Ackermann, 2001). Figuur 4.2 dui aan dat die gemiddelde ouderdom van die steekproef 22.6 jaar is en die mediaan 23 jaar. Daar is een respondent van 32 jaar wat statisties beskou word as 'n uitskieter-geval. Respondente tussen die ouderdomme van 19 en 24 jaar lê binne die nie-uitskieter interval en die middelste 50% (tussen die 25% en 75% persentiele) van die respondente is tussen die ouderdomme van 20 en 24 jaar. In die steekproef is 27 respondente bo die ouderdom van 25 jaar wat beteken dat hulle nie ingereken is in die bepaling van die identiteitstatus-resultate nie.

Figuur 4.3. Tyd terug na gapingsjaar

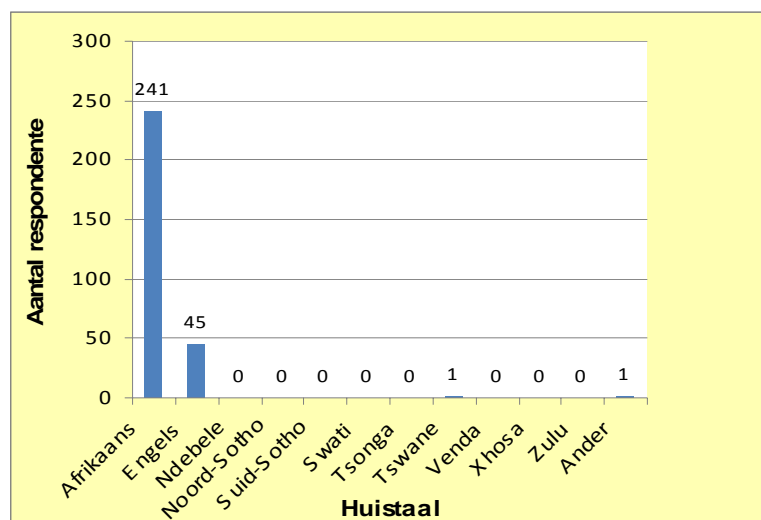
Die laaste afbakening van die steekproef is dat respondente nie langer as 2 jaar reeds terug is van die gapingsjaar nie. Die rede vir hierdie besluit is om die moontlike effek wat die verstreke tyd na die gapingsjaar op die respondente se identiteitstatus-telling kan hê, in te perk. Figuur 4.3 toon dat daar 46 repondente is wat langer as twee jaar reeds terug is van hulle gapingsjaar. Hierdie respondente is nie ingereken in die bepaling van die identiteitstatus-resultate nie.

4.2.2 Algemene demografiese data van respondente

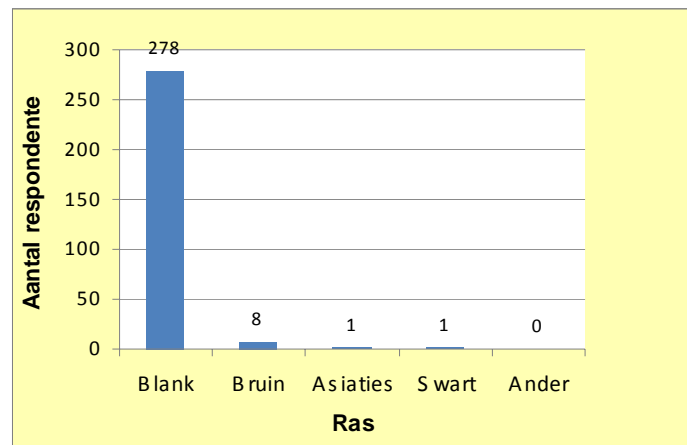

Figuur 4.4. Geslagsverspreiding van respondente

Figuur 4.4 toon dat 60% (172) van die respondente vroulik is en 40% (116) van die respondente manlik (n=288).

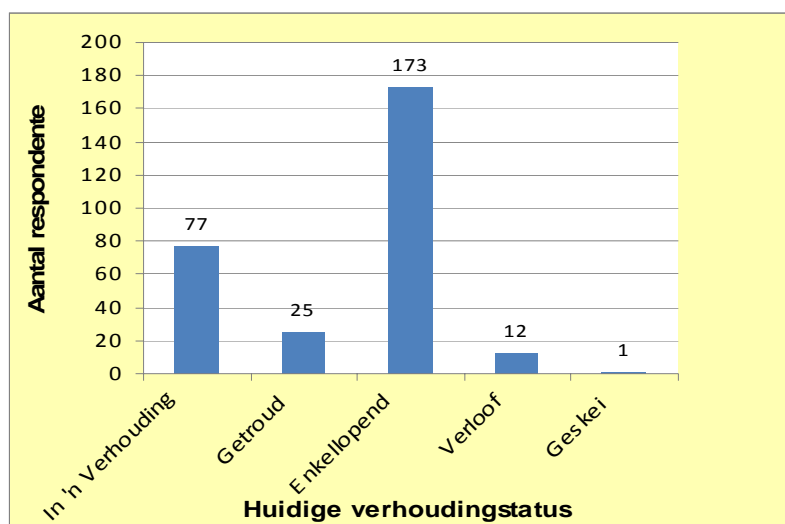

Figuur 4.5. Huistaal

Figuur 4.6. Ras

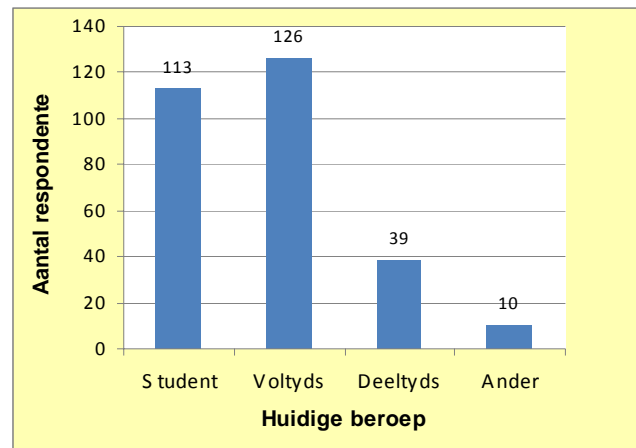
Om die etnisiteit van die steekproef te bepaal, is onder andere huistaal (figuur 4.5) en ras (figuur 4.6) as demografiese veranderlikes ingesluit. Die bevindinge toon dat die steekproef ooreenstem met die internasionale tendens. Die meerderheid respondente is blank ($n=278$) en die huistaal is oorwegend Afrikaans ($n=241$) en Engels ($n=45$). Daar is slegs enkele respondente uit ander rasgroepe ($n=10$) en van 'n ander huistaal ($n=2$).

Figuur 4.7. Huidige verhoudingstatus

Aangesien daar in die literatuur dikwels 'n verband aangedui word tussen die verhoudingstatus van respondente en hulle gegewe identiteitstatus, is huidige verhoudingstatus (figuur 4.7) ook as demografiese veranderlike ingesluit. Die meerderheid respondente is enkellopend ($n=173$), gevolg deur respondente wat

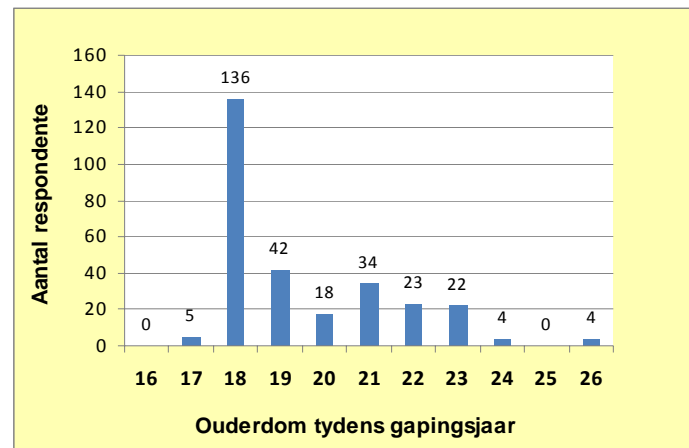
hulleself wél in 'n verhouding bevind ($n=77$) en 25 wat getroud ($n=25$) is. Slegs 'n paar respondente is verloof ($n=12$) en 'n enkele respondent is geskei ($n=1$).

Figuur 4.8. Huidige beroep

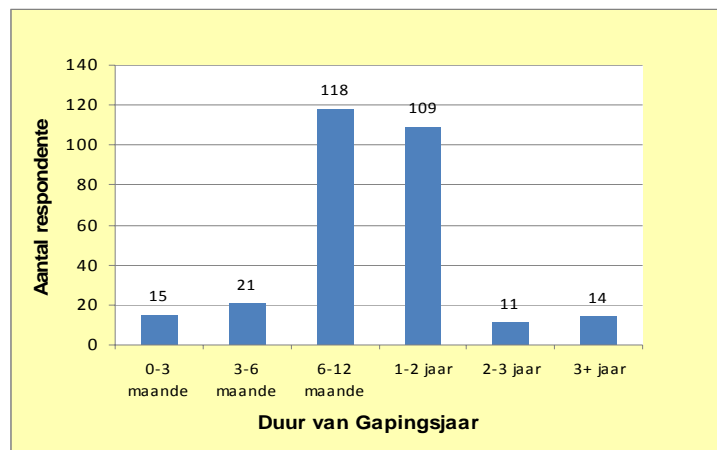
Soos figuur 4.8 toon het die meeste respondente aangedui dat hulle tans in 'n voltydse beroep ($n=126$) staan. Daar is heelwat respondente wat aangedui het dat hulle studeer ($n=113$) en 39 wat 'n deeltydse beroep beklee ($n=39$). Enkele respondente het die 'ander' ($n=10$) opsie gekies het. 'n Afleiding is dat hierdie respondente moontlik werkloos kon wees.

4.2.3 Beskrywende demografiese data tydens gapingsjaar

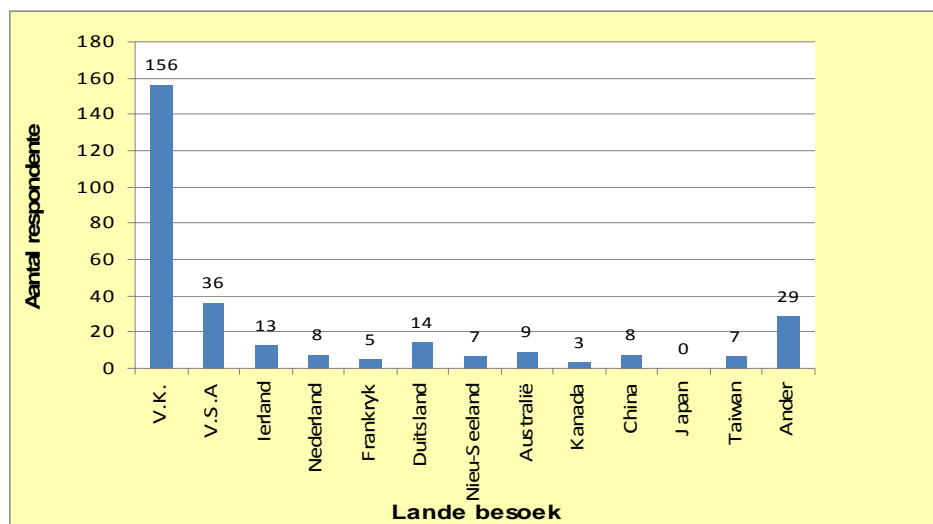
Figuur 4.9. Ouderdom by aanvang van gapingsjaar

In figuur 4.9 word aangedui dat die gemiddelde ouderdom van respondente by die aanvang van hulle gapingsjaar 19 jaar was. Die meeste respondente was 18 jaar oud ($n=136$) toe hulle hul gapingsjaar aangepak het wat moontlik toegeskryf kan word aan die feit dat die meeste Suid-Afrikane op 18 jaar hulle skoolstudies voltooi. Respondente tussen die ouderdomme van 18 en 21 jaar lê binne die nie-uitskieter interval ($n=230$) en die middelste 50% (tussen die 25% en 75% persentiele) van die respondente is tussen die ouderdomme van 18 en 24 jaar. Daar is vier respondente van 26 jaar wat statisties beskou word as uitskieter-gevalle. Hierdie bevindinge stem ooreen met die algemene tendens waar 'n gapingsjaar tipies onderneem word tussen die ouderdomme van 16 en 25 (Jones, 2004). Dit lyk ook of die ouderdomme ooreenstem met moontlike pouses wat geneem word na voltooiing van sekondêre opleiding en verdere formele opvoeding, opleiding of beroepsnavolging.

Figuur 4.10. Duur van gapingsjaar

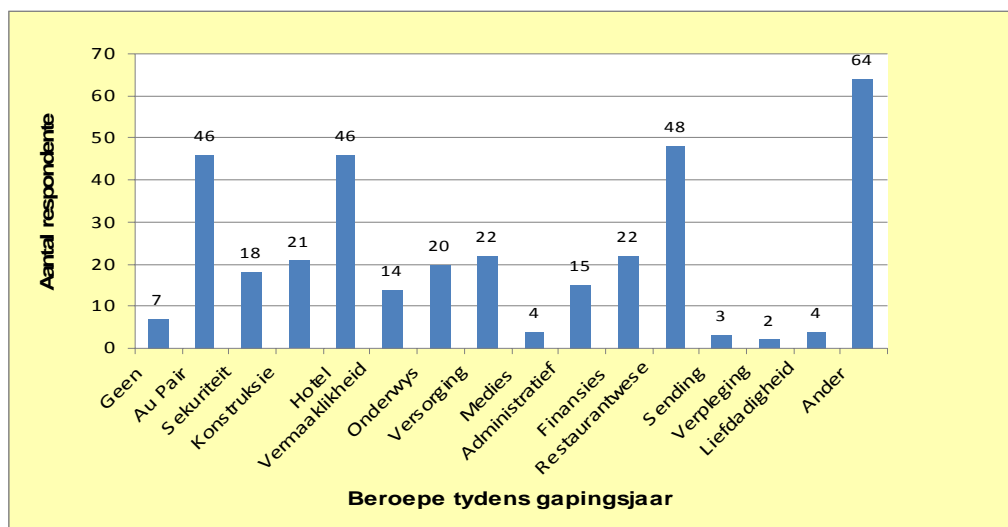
Soos genoem in hoofstuk 1 en 2 word 'n gapingsjaar tipies volstrek in 'n periode van 3 tot 24 maande. Figuur 4.10 dui aan dat die duur van respondente se gapingsjaar ooreenstem met die algemene tendens. Die meeste respondente was vir 6-12 maande ($n=118$) op hulle gapingsjaar, gevolg deur respondente wat 1-2 jaar ($n=109$) oorsee was.

Figuur 4.11. Lande besoek

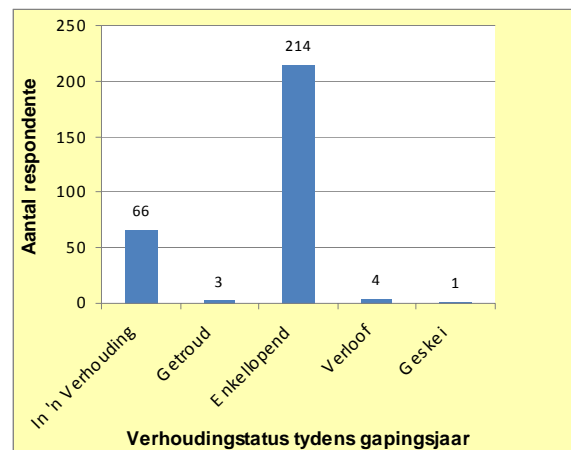
As deel van die vraelys kon respondente aandui watter lande (figuur 4.11) hulle besoek het tydens die gapingsjaar. Soos uitgelig in afdeling 3.5 is daar gefokus op respondente wat 'n gapingsjaar is die buiteland onderneem het. Die navorser het uit haar algemene

observasies die moontlike lande geïdentifiseer. Daar moet in ag geneem word dat respondente 'n opsie gehad het om meer as een land te kies op die vraelys. Die tellingtotaal van die aantal respondente in figuur 4.11 ($n=295$) sal dus nie ooreenstem met die steekproef tellingtotaal ($n=288$) nie. Die meeste respondente het die Verenigde Koninkryk ($n=156$) besoek gevolg deur 'n aantal wat die Verenigde State van Amerika ($n=36$) besoek het.

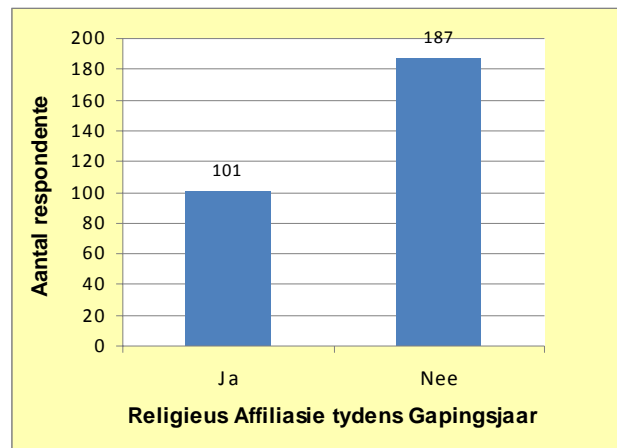
Figuur 4.12. Beroepe tydens gapingsjaar

Die navorser het uit haar algemene observasies ook die moontlike beroepe geïdentifiseer wat respondente gevolg het tydens hulle gapingsjaar (vergelyk figuur 4.12). Hier moet ook in ag geneem word dat respondente 'n opsie gehad het om meer as een beroep te kies op die vraelys. Die tellingtotaal van die aantal respondente in figuur 4.12 ($n=356$) sal dus nie ooreenstem met die steekproef tellingtotaal ($n=288$) nie. Die meerderheid respondente het 'ander' ($n=64$) as opsie gekies gevolg deur beroepe in die restaurantwese ($n=48$). Daar is 'n hele paar respondente wat ook beroepe in au pair ($n=46$), hotel ($n=46$), versorging ($n=22$), finansies ($n=22$) en konstruksie ($n=21$) gevolg het.

Figuur 4.13. Verhoudingstatus tydens gapingsjaar

Die meerderheid respondente was enkellopend ($n=214$) tydens hulle gapingsjaar (vergelyk figuur 4.13). Daar blyk 'n beduidende verskil te wees tussen respondente wat enkellopend ($n=214$) was en respondente wat hulleself in 'n verhouding bevind het ($n=73$). Die verskil kan moontlik toegeskryf word aan die gemiddelde ouderdom van respondente tydens 'n gapingsjaar. Die meeste ($n=136$) was baie jonk (18 jaar) by aanvang van die gapingsjaar wat verband kan hou met hulle vlak van identiteitsontwikkeling in daardie stadium. Slegs drie respondente was getroud ($n=3$) ten tye van hulle gapingsjaar en 'n enkele een was geskei ($n=1$).

Figuur 4.14. Religieuse affilasie tydens gapingsjaar

Figuur 4.14 dui aan dat die meerderheid repondente ($n=187$) nie 'n religieuse affilasie gehad het tydens hulle gapingsjaar nie. Die rede vir die insluit van hierdie demografiese veranderlike is gebaseer (soos genoem in hoofstuk 3) op 'n studie met emigrante wat getoon het dat individue wat behoort aan 'n religieuse groep (byvoorbeeld 'n kerk), beter aangepas het in die nuwe land (Yeh & Inose, 2002).

4.3 AANBIEDING VAN RESULTATE

Daar is verskillende metodes om data van die EOM-EIS-II te interpreteer. Tellings kan gebruik word om respondente binne die vier identiteitstatusse te kategoriseer of kontinue-maatstawwe kan gebruik word (Adams, 1999).

In die verwerking en berekening van data volgens die kategoriseringsmetode, word afsnypunte gegenereer deur 1 standaardafwyking by die gemiddelde telling van die spesifieke identiteitstatus te tel. 'n Identiteitstatus word volgens die suiwer-reël, die lae-profiel moratorium-reël of die transisie-reël toegeken, afhangende van die punt wat verkry is teenoor die afsnypunt vir elke subskaal. Die respondente wat 'n telling bo die afsnypunt in een status verkry en in die res van die statusse onder die afsnypunt val, word in die status geplaas waar hy 'n telling bo die afsnypunt behaal het (suiwer-reël). Diegene wie se tellings faal om enige afsnypunte te bereik word in die lae-profiel moratoriumstatus (lae-profiel moratorium-reël) geplaas. Respondente wat tellings bo die afsnypunte in meer as een status behaal het, word in 'n transisiestatus (transisie-reël)

geklassifiseer. 'n Eenvoudige visuele voorstelling van die reëls in tabelvorm, verskyn in tabel 4.1.

Tabel 4.1

Reëls waarvolgens identiteitstatus toegeken word

Reëls	Telling
Suiwer identiteitstatusreël	> afsnypunt in 1 status
Lae-profielstatus-reël	< afsnypunt in al die statusse
Transisiestatus-reël	> afsnypunt in meer as 1 status

Navorsing dui aan dat daar in die kategoriseringsmetode dikwels oorvleueling is van die vier statusse wat beteken dat daar nie altyd met sekerheid aangedui kan word in presies watter status respondente lê nie (Bennion & Adams, 1986; Grotevant & Adams, 1984). Kritiek teen dié berekeningsreëls is dat dit te beperkend is (Jones, Akers & White, 1994) en daarom dikwels probleme veroorsaak om respondente binne suiwer identiteitstatusse te klassifiseer (Grotevant & Adams, 1984). Om respondente makliker binne statusse te klassifiseer stel Jones et al. (1994) voor dat die afsnypunte verminder moet word deur slegs 'n halwe standaardafwyking by die gemiddelde telling van die spesifieke identiteitstatus te tel. Adams (1994) ondersteun hierdie voorstel as 'n aanvaarbare aanpassing vir makliker statuskategorisering.

Indien die navorser korrelasies van die statusse met ander veranderlikes wil ondersoek, word aanbeveel dat daar van kontinue-maatstawwe gebruik gemaak word (Adams, 1999). Kontinue-data word verkry deur die totale steekproef se tellings in 'n gegewe status-subskaal te bepaal. Deur kontinue-data te gebruik word respondente toegelaat om in elk van die vier statusse te varieer en word die ware aard van die data nie deur geforseerde klassifikasie aangepas nie (Waterman, 1993). Hierdeur kan komplekse patrone van identiteitsontwikkeling uitgeken word (Waterman, 1993).

Om die navorsingsvrae van hierdie studie te beantwoord, is daar gebruik gemaak van beide die kategoriseringsmetode en die kontinue-maatstawwe. Die kategoriseringsmetode (met die aanbevole som van 'n halwe standaardafwyking by die gemiddelde) is gebruik om respondente binne 'n status te klassifiseer en die kontinue-

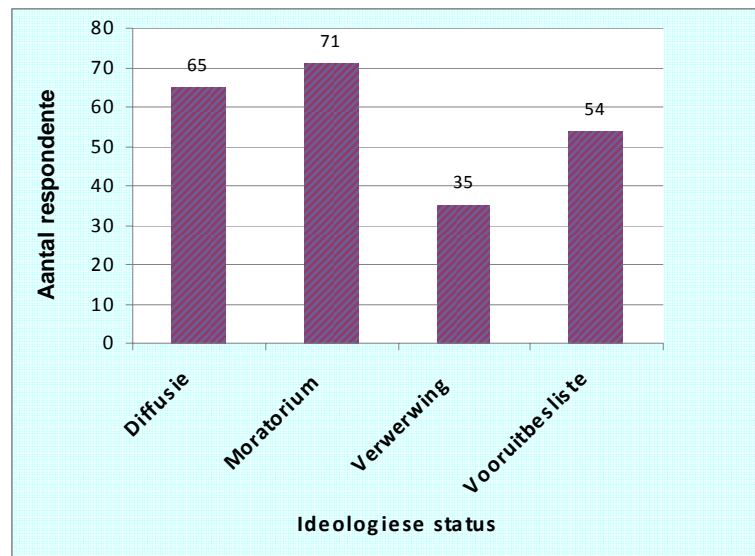
maatstawwe is gebruik om korrelasies tussen die statusse en die demografiese veranderlikes te bepaal.

4.3.2 Statuskategorisering

Adams, Bennion en Huh (1989) stel voor dat twee identiteitstatusklassifikasies gemaak word: een vir ideologiese identiteit en een vir interpersoonlike identiteit. Vervolgens word die statusklassifikasie van respondente volgens die kategoriseringsmetode aangebied. Slegs respondente wat binne die afbakenings van die studie lê is ingereken (n=225). Die gegewe statusse van respondente word ook vergelyk met die mees onlangse studie oor die identiteitstatus van Suid-Afrikaanse laat adolessente (Low, Akanda en Hill, 2005).

4.3.2.1 Ideologiese identiteitstatus

Vier areas is verwant aan die ideologiese domein van identiteitsontwikkeling: beroep, politiek, religie en filosofiese lewenstyl.

Figuur 4.15. Ideologiese status

Tabel 4.2

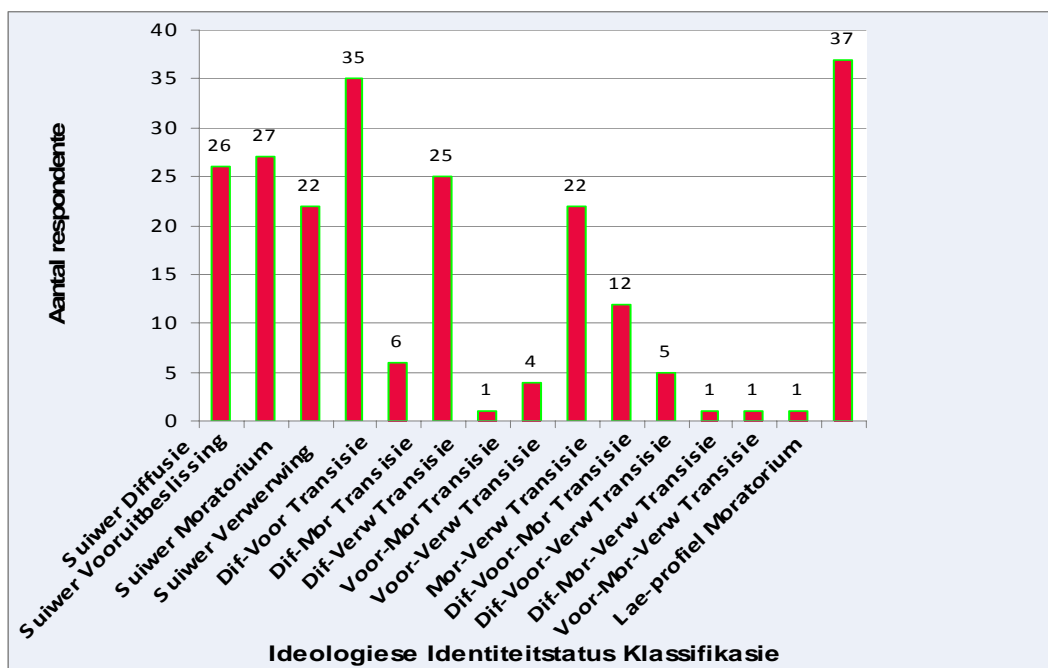
Ideologiese status van respondente

Ideologiese status	Aantal respondente	%
Diffusie	65	28.89
Moratorium	71	31.56
Verwerwing	35	15.56
Vooruitbesliste	54	24

Vir die beantwoording van die primêre navorsingsvraag is dit nodig om al die respondente binne die vier statusse in die ideologiese domein te klassifiseer. In figuur 4.15 en tabel 4.2 word die resultate van respondente se ideologiese kategorisering binne die vier statusse, soos uitgewerk volgens die EOM-EIS-II-verwysingsgids (1998) voorgestel. Die bevinding is dat die meerderheid respondente geklassifiseer word in die moratoriumstatus (n=71) en diffuse-status (n=65). Van die totale steekproef (in volgorde

van hoog tot laag) was 31% respondente in die moratoriumstatus ($n=71$), 29% in die diffuse-status ($n=65$), 24% in die vooruitbesliste status ($n=54$) en 15% in die verworwe status ($n=35$).

Om 'n meer komplekse verspreiding van respondente se statusklassifikasie in die ideologiese domein te bewerkstellig, word die klassifiseringsreëls geïnkorporeer. Die nut daarvan is dat respondente wat hulle waarlik verbind het aan 'n status (suiwer-reël) uitgewys kan word, respondente wat in 'n krisis verkeer (van een status na 'n ander oorgaan) geïdentifiseer kan word (transisie-reël) en dat respondente wat nie voldoen aan enige van die vier statusse se kriteria voldoen nie, as lae-profiel moratoriumstatus gekategoriseer kan word (lae-profiel moratorium-reël). Sodoende kan 'n respondent geklassifiseer word as een van sestig moontlike statusse binne die ideologiese domein.

Figuur 4.16. Ideologiese identiteitstatusklassifikasie

Tabel 4.3

Ideologiese identiteitstatusklassifikasie

Ideologiese identiteitstatusklassifikasie	Aantal respondente	%
Suiwer Diffusie	26	11.56
Suiwer Vooruitbeslissing	27	12
Suiwer Moratorium	22	9.78
Suiwer Verwerwing	35	15.56
Diffusie-Vooruitbeslissing Transisie	6	2.67
Diffusie-Moratorium Transisie	25	11.11
Diffusie-Verwerwing Transisie	1	0.44
Vooruitbeslissing-Moratorium Transisie	4	1.78
Vooruitbeslissing-Verwerwing Transisie	22	9.78
Moratorium-Verwerwing Transisie	12	5.33
Diffusie-Vooruitbeslissing-Moratorium Transisie	5	2.22
Diffusie-Vooruitbeslissing-Verwerwing Transisie	1	0.44
Diffusie-Moratorium-Verwerwing Transisie	1	0.44
Vooruitbeslissing-Moratorium-Verwerwing Transisie	1	0.44
Lae-profiel Moratorium	37	16.44

Figuur 4.16 en tabel 4.3 toon die bevindinge van respondente se ideologiese kategorisering volgens die drie kategoriseringsreëls.

Die resultate dui aan dat 48% (n=110) van respondente volgens suiwer statusse binne die ideologiese domein gekategoriseer kon word. Vyftien persent (15%; n=35) van respondente val suiwer binne die verworwe status. Dit beteken dat hulle reeds hulle beroep, politiek, religie en filosofiese lewenstyl geëksploreer het en tot oortuigings gekom het deur 'n verbinding te maak. Twaalf persent (12%; n=27) van respondente val suiwer binne die vooruitbesliste status. Dit beteken dat hulle hulself verbind het tot die oortuigings (ten opsigte van beroep, politiek, religie en filosofiese lewenstyl) van ander persone sonder om self deur 'n proses van eksplorاسie te gaan. Elf persent (11%; n=26) van respondente val suiwer in die diffuse-status, en het dus geen vorm van eksplorاسie of verbintenis ten opsigte van ideologie getoon nie, terwyl 10% (n=22) van respondente suiwer in die moratoriumstatus val, wat beteken dat hulle aktief besig was om ideologies te eksploreer.

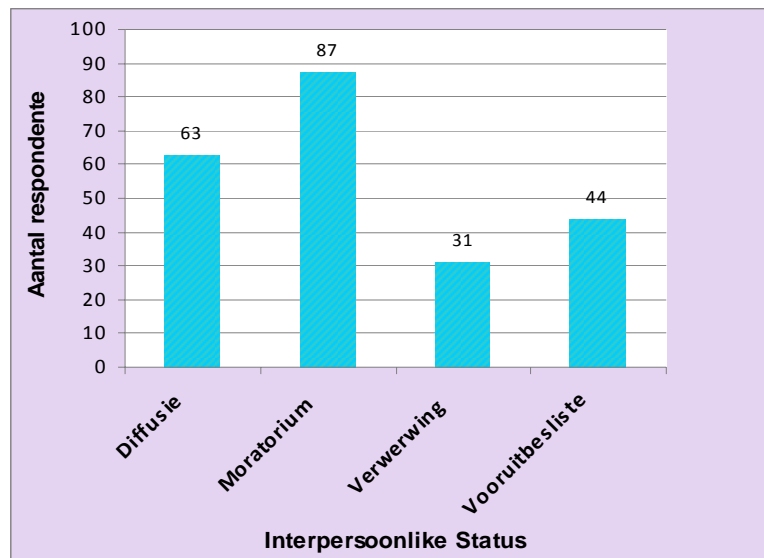
Verskeie respondente (n=78) was in transisie vanaf een status na 'n ander binne die ideologiese domein. Die meeste respondente in transisie (11%; n=25) was besig om vanaf die diffuse-status na die moratoriumstatus te beweeg. Dit beteken dus dat hulle

besig was om binne die ideologiese domein te begin eksploreer. Die tweede meeste respondente in transisie (11%; n=25) was besig om vanaf die vooruitbesliste status na die verworwe status binne die ideologiese domein te beweeg (n=25). Alhoewel hierdie respondente dus vroeër die ideologiese oortuigings van ander aangeneem het as hulle eie, was hulle besig om self te eksploreer en ideologiese oortuigings van hulle eie te bewerkstellig. Tien persent (10%; n=22) van respondente was in transisie vanaf die moratoriumstatus na die verworwe status. Hulle was dus aktief besig om ideologiese oortuigings te eksploreer en te bewerkstellig. Drie persent (3%; n=6) van respondente wat in transisie vanaf die diffuse-status na die vooruitbesliste status. Hulle was dus besig om sonder enige vorm van eksplorاسie hul ideologiese oortuigings te bewerkstellig op grond van dié van ander. Die resultate toon dat vier respondente (2%) in ideologiese transisie vanaf die vooruitbesliste status na die moratoriumstatus was. Dit beteken dat hulle begin wegbeweeg van die ideologiese oortuigings wat hulle van ander mense oorgeneem het en op hulle eie begin eksploreer. Slegs 'n enkele respondent (0.4%) was in ideologiese transisie vanaf die diffuse-status na die verworwe status. Daar was ook slegs een respondent in beide die diffuse-vooruitbesliste-verworwe- (0.4%) en vooruitbesliste-moratorium-verworwe-status(0.4%).

Sewe en dertig (16%) respondente is in die ideologiese domein binne die lae-profiel moratoriumstatus gekategoriseer. Dit beteken dat hulle in al vier die statusse onder die afsnypunt was met die berekening van die vraelyste. Die rede vir hierdie klassifikasie is dat hulle moontlik in eksplorاسie is en daarom nie aan die kriteria vir klassifisering in 'n spesifieke status kon voldoen nie.

4.3.2.2 Interpersoonlike identiteitstatus

Vier areas is verwant aan die interpersoonlike domein van identiteitsontwikkeling: vriendskap, verhoudings, geslagsrol en rekreasie.

Figuur 4.17. Interpersoonlike status

Tabel 4.4

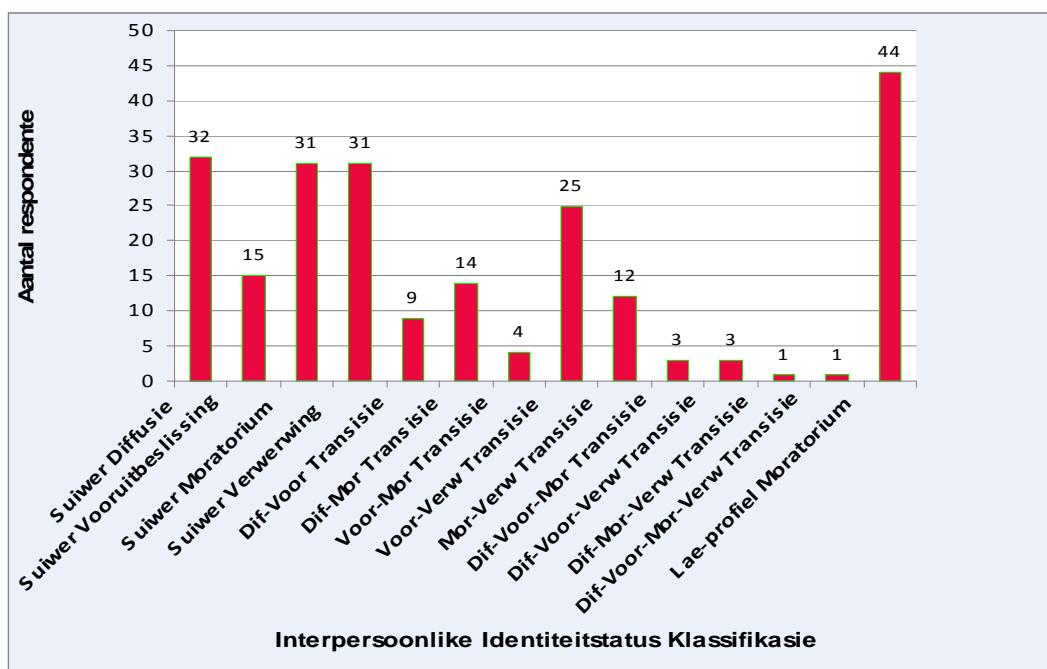
Interpersoonlike status

Interpersoonlike status	Aantal respondente	%
Diffusie	63	28
Moratorium	87	38.67
Verwerwing	31	13.78
Vooruitbesliste	44	19.56

Vir die beantwoording van die primêre navorsingsvraag is dit nodig om al die respondente binne suiwer statusse in die interpersoonlike domein te klassifiseer. In figuur 4.17 en tabel 4.4 word die resultate van respondente se interpersoonlike kategorisering binne die vier statusse, soos uitgewerk volgens die EOM-EIS-II-verwysingsgids (1998), voorgestel. Die bevinding is dat die meerderheid respondente geklassifiseer word in die moratoriumstatus (n=87) en diffuse-status (n=63). Van die

totale steekproef (in volgorde van hoog tot laag) was 39% respondente in die moratoriumstatus (n=87), 28% in die diffuse-status (n=63), 19% in die vooruitbesliste status (n=44) en 14% in die verworwe status (n=31).

Soos in die vorige afdeling is die klassifiseringsreëls geïnkorporeer om 'n komplekser verspreiding van respondente se statusklassifikasie in die interpersoonlike domein te bewerkstellig. Soos genoem is die nut daarvan dat respondente wat hulle waarlik verbind het aan 'n status (suiwer-reël) uitgewys kan word, respondente wat in 'n krisis verkeer (in transisie is van een status na 'n ander) geïdentifiseer kan word (transisie-reël) en dat respondente wat nie voldoen aan enige van die vier statusse se kriteria voldoen nie, as lae-profiel moratoriumstatus geklassifiseer word (lae-profiel moratorium-reël). Respondente binne die interpersoonlike domein kan dus ook geklassifiseer word as een van sestiën moontlike statusse.

Figuur 4.18. Interpersoonlike identiteitstatusklassifikasie

Tabel 4.5

Interpersoonlike identiteitstatusklassifikasie

Interpersoonlike identiteitstatusklassifikasie	Aantal respondente	%
Suiwer Diffusie	32	14.22
Suiwer Vooruitbeslissing	15	6.67
Suiwer Moratorium	31	13.78
Suiwer Verwerwing	31	13.78
Diffusie-Vooruitbeslissing Transisie	9	4
Diffusie-Moratorium Transisie	14	6.22
Vooruitbeslissing-Moratorium Transisie	4	1.78
Vooruitbeslissing-Verwerwing Transisie	25	11.11
Moratorium-Verwerwing Transisie	12	5.33
Diffusie-Vooruitbeslissing-Moratorium Transisie	3	1.33
Diffusie-Vooruitbeslissing-Verwerwing Transisie	3	1.33
Diffusie-Moratorium-Verwerwing Transisie	1	0.44
Diffusie-Vooruitbeslissing-Moratorium-Verwerwing Transisie	1	0.44
Lae-profiel Moratorium	44	19.56

Figuur 4.18 en tabel 4.5 toon die bevindinge van respondente se interpersoonlike kategorisering volgens die drie kategoriseringsreëls.

Die resultate toon dat 47% (n=109) van respondente volgens suiwer statusse binne die interpersoonlike domein gekategoriseer kon word. Die meeste respondente (n=32) is suiwer in die diffuse-status van die interpersoonlike domein geklassifiseer (14%). Dit beteken dat hulle geen vorm van eksplorاسie of verbintenis ten opsigte van idees oor vriendskap, verhoudings, geslagsrol en rekreasie getoon het nie. Dertien persent (13%; n=31) van respondente was suiwer binne die moratoriumstatus, wat beteken dat hulle aktief besig was om interpersoonlik te eksplloreer. Dertien persent (13%; n=31) van respondente het suiwer in die verworwe status geval. Dit beteken dat hulle reeds hulle vriendskap, verhoudings, geslagsrol en rekreasie eksplloreer het en 'n verbinding gemaak het. Sewe persent (7%; n=15) van respondente het suiwer in die vooruitbesliste status geval. Dit beteken dat hulle hulleself verbind het tot die oortuigings (ten opsigte van vriendskap, verhoudings, geslagsrol en rekreasie) van ander persone sonder om self deur 'n proses van eksplorاسie te gaan.

Verskeie respondente (n=72) was in transisie vanaf een status na 'n ander binne die interpersoonlike domein. Die meeste respondente in interpersoonlike transisie (11%) was besig om vanaf die vooruitbesliste status na die verworwe status beweeg (n=25). Alhoewel hierdie respondente dus vroeër die interpersoonlike oortuigings (ten opsigte van vriendskap, verhoudings, geslagsrol en rekreasie) van ander aangeneem het as hulle eie, was hulle besig om self te eksplloreer en interpersoonlike oortuigings van hulle eie te bewerkstellig. Ses persent (6%; n=14) van respondente was besig om van die diffuse-status na die moratoriumstatus te beweeg. Dit beteken dus dat hulle besig was om interpersoonlike idees te begin eksplloreer. Vyf persent (5%; n=12) van respondente was in transisie vanaf die moratoriumstatus na die verworwe status. Deur middel van aktiewe eksplorاسie is hulle dus besig om interpersoonlike oortuigings te bewerkstellig. Vier persent (4%; n=9) van respondente was in transisie vanaf die diffuse-status na die vooruitbesliste status. Hulle was dus besig om sonder enige vorm van eksplorاسie hulle interpersoonlike oortuigings bewerkstellig op grond van dié van ander. Die resultate toon vier respondente (2%) was in interpersoonlike transisie vanaf die vooruitbesliste status na die moratoriumstatus. Dit beteken dat hulle begin wegbeweeg het van die interpersoonlike oortuigings wat hulle van ander mense oorgeneem het en op hulle eie begin eksplloreer het. Drie respondente (1%) was in beide die diffuse-vooruitbesliste-

moratoriumstatus en diffuse-vooruitbesliste-verworwe-status. Slegs 'n enkele respondent (0.4%) was in transisie in die diffuse-moratorium-verworwe-status. Daar was ook slegs een respondent in die diffuse-vooruitbesliste-moratorium-verworwe-status (0.4%).

Vier en veertig respondente (19%) is in die interpersoonlike domein binne die lae-profiel moratoriumstatus gekategoriseer. Dit beteken dat hulle in al vier die statusse onder die afsnypunt was in die berekening van die vraelyste. Die rede vir hierdie klassifisering is dat die respondente moontlik in eksplorاسie is en daarom nie aan die kriteria vir klassifisering in 'n spesifieke status kon voldoen nie.

4.2.1.1 Vergelyking met Suid-Afrikaanse studie

In die afdeling word hierdie studie se EOM-EIS-II bevindinge met dié van 'n studie gedoen deur Low, Akande en Hill (2005) vergelyk. Low, Akande en Hill (2005) het 'n kruis-kulturele vergelyking getref tussen die identiteitsontwikkelingstatus van Suid-Afrikaanse en Amerikaanse laat adolessente. Alhoewel die Amerikaanse laat adolessente deel gevorm het van die ondersoekgroep in 'n vergelykende hoedanigheid, word daar in hierdie studie slegs belang gestel in die resultate wat verkry is van die Suid-Afrikaanse laat adolessente se identiteitsontwikkelingstatus. Sodoende kan hierdie studie se steekproef van gapingsjaar-adolessente vergelyk word met hulle bevindinge van Suid-Afrikaanse universiteitstudente.

Een honderd vier-en-negentig Suid-Afrikaanse universiteitstudente het vrywillig aan die studie deelgeneem (Low, Akande & Hill, 2005). Die Suid-Afrikaanse ondersoekgroep het bestaan uit 84 vroue en 65 mans tussen die ouderdom van 19 en 25 waarvan 26% Afrikaanssprekende wit deelnemers was, 24% Sotho-sprekende swart deelnemers, 20% Xhosa-sprekende swart deelnemers en 30% deelnemers van gemengde ras. Die respondente was in of naby Pretoria in die Gauteng-provinsie woonagtig. Die vrywilligers het almal toestemmingsvorme onderteken en die EOM-EIS-II-vraelys is tydens klastyd voltooi.

Die bevindinge van die studie was dat die meerderheid Suid-Afrikaanse studente (83%) hulleself in die verworwe identiteitstatus van die ideologiese en interpersoonlike domein

bevind het. Met behulp van die drie klassifiseringsreëls is bevind dat 50% van die steekproef in die verworwe status val, 26% in die moratoriumstatus, 13% in die vooruitbesliste status en 11% in die diffuse-status.

Daar is 'n groot kontras tussen die huidige studie se bevindinge en die studie gedoen deur Low, Akande en Hill (2005). Soos getoon in die vorige afdelings het die meerderheid gapingsjaar-respondente hulleself in die moratorium- (35.5%) en diffuse-status (28.5%) binne die ideologiese- en interpersoonlike domein bevind. Slegs 14.5% van gapingsjaar-respondente was in die verworwe stadium van identiteitsontwikkeling.

Low, Akande en Hill (2005) toon aan dat studente in Suid-Afrika reeds by die aanvang van hulle studies 'n hoofkursus moet kies. Hulle verklaar dan ook hierdie feit as die moontlike rede waarom die Suid-Afrikaanse respondente tydens hulle studies hulleself in die verworwe stadium van ontwikkeling bevind (veral ten opsigte van hulle beroepsoortuigings in die ideologiese domein).

Die hoofrede agter hierdie bevinding, hou verband met die sosiologie van Suid-Afrika. In Low, Akande en Hill (2005) se bespreking wys hulle daarop dat Suid-Afrika (veral na 'n demokratiese bestel bewerkstellig is) massiewe kulturele transformasie ondergaan het en dat jongmense al meer aan hulleself oorgelaat word om belangrike besluite te neem. Volgens die navorsers kan Suid-Afrikaanse laat adolessente slegs 'n suksesvolle universiteitsloopbaan volg indien hulle hoë vlakke van ego-sterkte toon en die vermoë het om op hulle langtermynplanne te fokus. Die slotsom van die studie is dat suksesvolle Suid-Afrikaanse universiteitstudente 'n doelgerigte lewenstyl volg.

4.2.2 Statistiese korrelasies

Om die sekondêre navorsingsvraag te beantwoord word die statistiese korrelasies tussen die demografiese veranderlikes en identiteitstatusse, geanaliseer. Kontinue-maatstawwe is gebruik om die resultate te verkry.

4.2.2.1 Huidige ouderdom en identiteitstatus

Tabel 4.6

Korrelasies tussen huidige ouderdom en identiteitstatus

Demografiese veranderlike	Identiteitstatus	Spearman	p-waarde
Huidige ouderdom	Ideologiese Diffusie	-0.21	<0.01
Huidige ouderdom	Ideologiese Moratorium	-0.21	<0.01
Huidige ouderdom	Ideologiese Verwerwing	0.23	<0.01
Huidige ouderdom	Interpersoonlike Verwerwing	0.25	<0.01

Tabel 4.6 is 'n voorstelling van die korrelasies wat gevind is tussen die respondente (n=225) se ouderdom ten tye van die invul van die vraelys en die identiteitstatus waarin hulle geklassifiseer is. 'n Positiewe verband (met 'n p-waarde <0.01) is gevind tussen die respondente se ouderdom en 'n verworwe statuskategorisering in beide die ideologiese en interpersoonlike domeine. Hierdie bevinding is in lyn met vorige navorsingsbevindinge wat aandui dat individue in die normale beloop van identiteitsontwikkeling progressief aanbeweeg na 'n meer gevorderde identiteitstatus soos wat hulle ouer word (Van Hoof & Raaijmakers, 2002). Binne die ideologiese domein is negatiewe korrelasies (p-waarde <0.01) gevind met die respondente se ouderdom en die ideologiese diffusie en moratoriumstatusse. Soos genoem in die vorige hoofstukke word die diffuse-status (laagste status) en moratoriumstatus (tweede hoogste status) beskou as minder gevorderde statusse met die verworwe status as die hoogste status. Die negatiewe verband tussen respondente se ouderdomme en die diffuse- en moratoriumstatus is dus goed aangesien die teendeel individue se welstand en produktiwiteit wesenlik kan inperk (Marcia, 2006).

4.2.2.2 Tyd terug na gapingsjaar en identiteitstatus

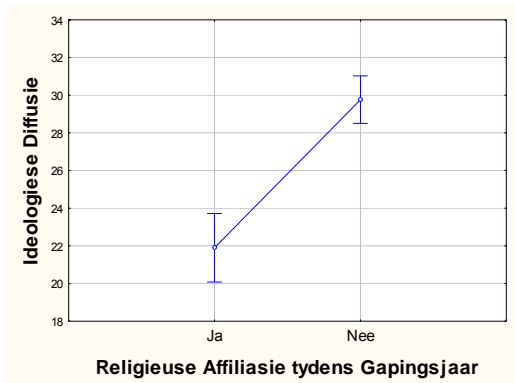
Tabel 4.7

Korrelasies tussen tyd terug na gapingsjaar en identiteitstatus

Demografiese veranderlike	Identiteitstatus	Spearman	p-waarde
Tydperk terug	Ideologiese Diffusie	-0.29	<0.01
Tydperk terug	Ideologiese Moratorium	-0.31	<0.01
Tydperk terug	Ideologiese Verwerwing	0.18	<0.01
Tydperk terug	Interpersoonlike Diffusion	-0.23	<0.01
Tydperk terug	Interpersoonlike Moratorium	-0.26	<0.01
Tydperk terug	Interpersoonlike Verwerwing	0.2	<0.01

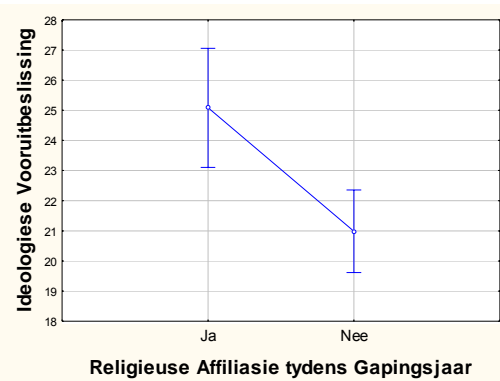
Tabel 4.7 is 'n voorstelling van die korrelasies wat gevind is tussen die tydperk wat respondente (n=225) terug is van hulle gapingsjaar en die identiteitstatus waarin hulle geklassifiseer is. Die tydperk terug na die gapingsjaar was een van die afbakenings van die studie. Die respondente moes nie langer as twee jaar reeds terug wees van hulle gapingsjaar nie. 'n Positiewe verband (met 'n p-waarde <0.01) is gevind tussen die respondente se tydperk terug en 'n verworwe statuskategorisering in beide die ideologiese en interpersoonlike domeine. Dit beteken dat respondente wat langer terug is van die gapingsjaar hulleself in 'n meer gevorderde identiteitstatus bevind. 'n Negatiewe verband (p-waarde <0.01) is gevind (in beide die ideologiese en interpersoonlike domein) tussen die tydperk wat repondente terug is en die moratorium- en diffuse-status. Dit beteken dat respondente wat korter terug is van hulle gapingsjaar, hulleself in minder gevorderde identiteitstatusse (difusse-status is die laagste en moratoriumstatus die tweede hoogste) bevind. Wat uitgelig moet word is dat daar geen betekenisvolle korrelasies tussen die tydperk terug en die vooruitbesliste status gevind is nie.

4.2.2.3 Religieuse affiliasie tydens gapingsjaar en identiteitstatus

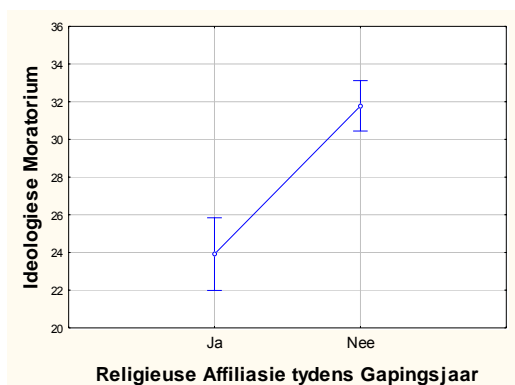
Figuur 4.19
Religie en ideologiese diffusie

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

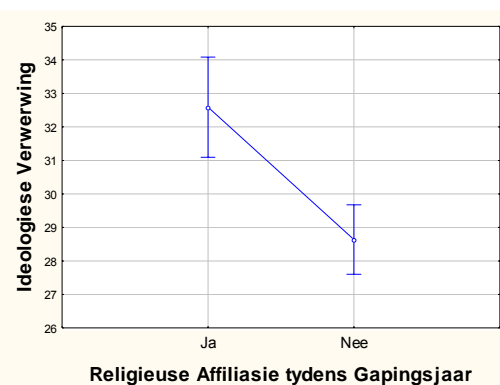
Figuur 4.20
Religie en ideologiese vooruitbeslissing

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

Figuur 4.21
Religie en ideologiese verwerwing

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

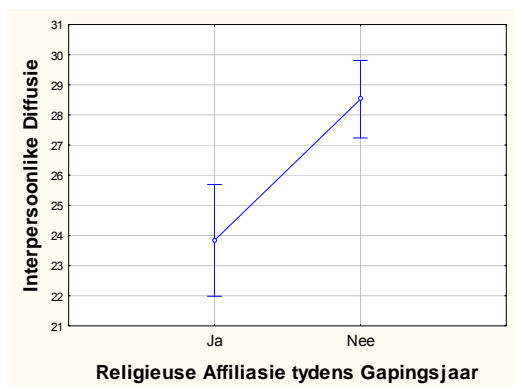
Figuur 4.22
Religie en ideologiese moratorium

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

Figuur 4.19, 4.10, 4.21 en 4.22 toon die korrelasies tussen respondente se ideologiese identiteitstatus-tellings en hulle deelname aan 'n religieuse groep tydens die gapingsjaar.

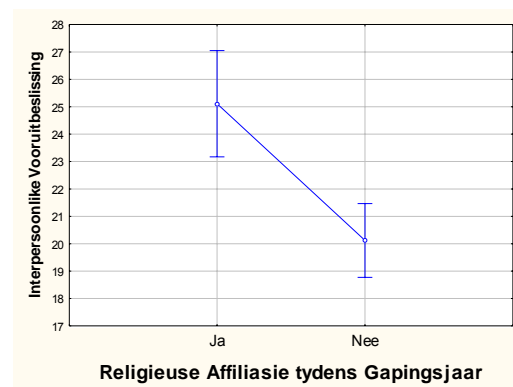
In die vraelys het respondente 'n 'ja' of 'nee' antwoord hierop verskaf. Soos vroeër genoem is hierdie demografiese veranderlike ingesluit om die verband vas te stel met 'n studie wat onder emigrante gedoen is. 'n Addisionele rede is ook dat religieuse oortuigings een van die areas is wat ondersoek word in die ideologiese domein.

Uit figuur 4.19 (ideologiese diffusie) en 4.21 (ideologiese moratorium) kan afgelei word dat respondente wat heelwat hoër tellings (gemiddeld 7 tot 8 skaalpunte) vir ideologiese diffusie en ideologiese moratorium behaal het eerder nie aan 'n religieuse affiliasie deelgeneem het tydens hulle gapingsjaar nie ($p < 0.01$). Hierdie bevinding strook met die feit dat daar in die diffuse- en moratoriumstatusse nie reeds 'n verbinding ten opsigte van oortuigings plaasgevind het nie. Daarenteen dui die sterk korrelasies ($p < 0.01$) van die ideologiese vooruitbeslissing (figuur 4.20) en ideologiese verwerwing (figuur 4.22) met die behoort aan 'n religieuse groep ('ja' antwoord) dat hierdie respondente moontlik reeds bindings ten opsigte van (onder andere religieuse) oortuigings gevorm het.

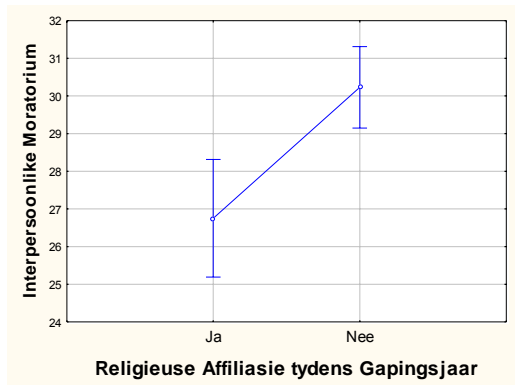
Figuur 4.23
Religie en interpersoonlike diffusie

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

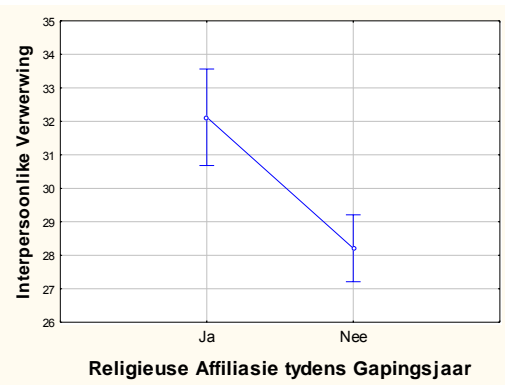
Figuur 4.24
Religie en interpersoonlike vooruitbeslissing

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

Figuur 4.25
Religie en interpersoonlike moratorium

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

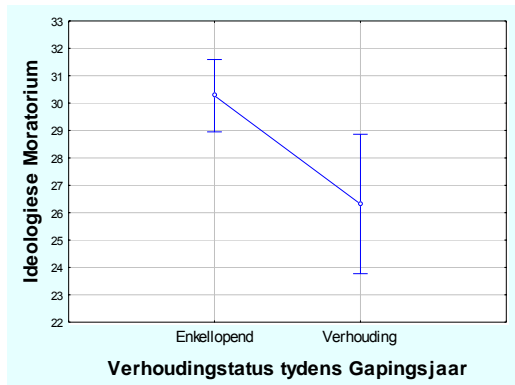

Figuur 4.26
Religie en interpersoonlike verwerwing

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

Figuur 4.23, 4.24, 4.25 en 4.26 toon die korrelasies tussen respondente se interpersoonlike identiteitstatus-tellings en hulle deelname aan 'n religieuse groep tydens die gapingsjaar. Uit figuur 4.23 (interpersoonlike diffusie) en 4.25 (interpersoonlike moratorium) kan afgelei word dat respondente wat hoër tellings vir interpersoonlike diffusie en interpersoonlike moratorium behaal het eerder nie aan 'n religieuse affiliasie deelgeneem het tydens hulle gapingsjaar nie ($p < 0.01$). Daar is ook, soos by die ideologiese domein, sterk korrelasies ($p < 0.01$) van interpersoonlike vooruitbeslissing (figuur 4.24) en interpersoonlike verwerwing (figuur 4.26) met die behoort aan 'n religieuse groep ('ja' antwoord).

4.2.2.4 Verhoudingstatus tydens gapingsjaar en identiteitstatus

Figuur 4.27

Verhoudingstatus tydens gapingsjaar en ideologiese moratorium

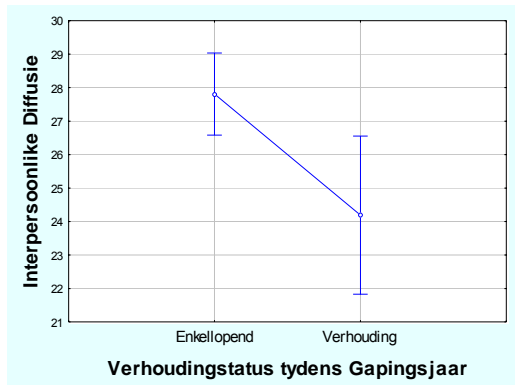
Nota:

Die vertikale mates dui die 0.95 waarskynlikheidsintervalle aan.

Mann Whitney U

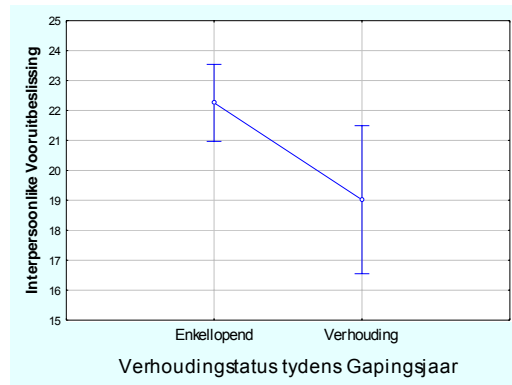
$p < 0.01$

Soos genoem in hoofstuk 3 is verhoudingstatus ingesluit as demografiese veranderlike aangesien navorsing toon dat daar 'n positiewe verhouding is tussen identiteitsformasie, welstand en verhoudingstatus by adolessente. Binne die ideologiese domein van identiteitstatus het slegs een van die korrelasies wat gedoen is 'n beduidende resultaat opgelewer. Figuur 4.27 dui die korrelasie ($p < 0.01$) aan tussen die respondente se ideologiese moratoriumstatus-tellings en hul verhoudingstatus tydens die gapingsjaar. Die bevinding is dat respondente wat hoër tellings behaal het in ideologiese moratorium, eerder enkellopend was tydens hulle gapingsjaar. Die gemiddelde tellings in die twee veranderlikes verskil met ongeveer 4 tellings en is beide redelik hoog.

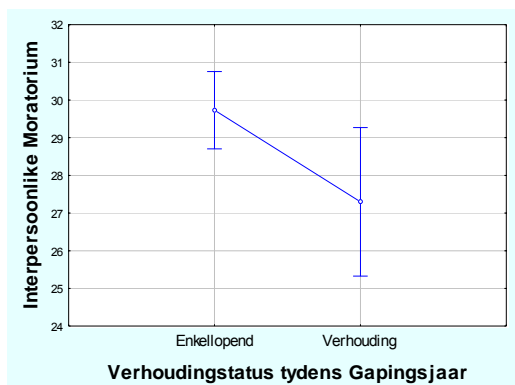
Figuur 4.28
Verhoudingstatus in gapingsjaar
en interpersoonlike diffusie

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

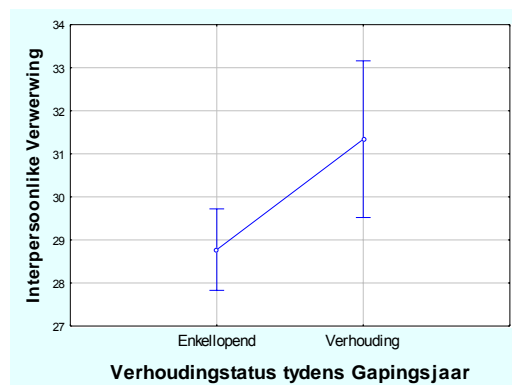
Figuur 4.29
Verhoudingstatus in gapingsjaar
en interpersoonlike vooruitbeslissing

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.03$

Figuur 4.30
Verhoudingstatus in gapingsjaar
en interpersoonlike moratorium

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.03$

Figuur 4.31
Verhoudingstatus in gapingsjaar
en interpersoonlike verwerwing

Nota:
Die vertikale mates dui die 0.95
waarskynlikheidsintervalle aan.
Mann Whitney U
 $p < 0.01$

Figuur 4.28, 4.29, 4.30 en 4.31 toon die korrelasies tussen respondente se interpersoonlike identiteitstatus-tellings en hulle verhoudingstatus tydens die

gapingsjaar. Verhoudings is een van die areas wat ondersoek word in die interpersoonlike domein.

Figure 4.28 (interpersoonlike diffusie), figuur 4.29 (interpersoonlike vooruitbeslissing) en figuur 4.30 (interpersoonlike moratorium) toon dat respondente wat hoër tellings in dié statusse behaal het (met p ten minste kleiner as 0.03) eerder enkellopend was tydens hulle gapingsjaar. Daarenteen toon figuur 4.31 (interpersoonlike verwerwing) dat daar 'n beduidende korrelasie is ($p < 0.01$) tussen hoër tellings in die verworwe status en respondente wat hulleself in 'n verhouding bevind het tydens die gapingsjaar. Hierdie bevinding mag 'n aanduiding wees dat 'n verhouding tydens die gapingsjaar kan bydra tot die bereik van die interpersoonlike verworwe identiteitstatus.

4.2.3 Geldigheid en Betroubaarheid

Die betroubaarheidsanalise is gedoen deur die Cronbach alfakoëffisiënt van die bevindinge te bepaal.

Tabel 4.8
Betroubaarheid van instrument

Identiteitstatus	Cronbach alfakoëffisiënt	Gemiddelde tussen-item korrelasie
Ideologiese Diffusie	0.805487	0.344916
Ideologiese Moratorium	0.821032	0.380283
Ideologiese Vooruitbeslissing	0.884406	0.496912
Ideologiese Verwerwing	0.708979	0.238434
Interpersoonlike Diffusie	0.795137	0.338268
Interpersoonlike Moratorium	0.718338	0.251039
Interpersoonlike Vooruitbeslissing	0.888556	0.510298
Interpersoonlike Verwerwing	0.763097	0.28997

Tabel 4.8 toon dat daar binne al die identiteitstatusse 'n alfakoëffisiënt van minder as 0.9 en meer as 0.7 behaal is. Die instrument voldoen dus aan die vereiste riglyn van 0.7-1.0. Dit toon ook dat die gemiddelde tussen-item korrelasie aan vereistes voldoen. 'n Hoë betroubaarheid kan daarom gemeld word vir die instrument.

Bennion en Adams (1986, 1998) het 'n hoë voorspelbaarheid, oorvleueling en konstrugeldigheid, sowel as 'n hoë half-deel ["split-half"] en toets-hertoets-betroubaarheid, vir die instrument gerapporteer.

4.3 SAMEVATTENDE INTERPRETASIES EN AFLEIDINGS

Ten opsigte van die statuskategorisering van respondente is die interessante bevinding dat die meeste respondente binne die moratorium- en diffuse-status van identiteitsontwikkeling geklassifiseer is na afloop van hulle gapingsjaar. Die hoë statusklassifikasie van moratorium dui aan dat verskeie respondente wel 'n vorm van eksplorاسie ten opsigte van hulle identiteit getoon het na die gapingsjaar. Die hoë statusklassifikasie van diffusie is egter kommerwekkend aangesien dit aantoon dat hierdie respondente geen pogings aangewend het om hulle identiteit te ontdek tydens of na hulle gapingsjaar nie. In beide die ideologiese en interpersoonlike domein het resultate aangedui dat die minste respondente hulleself in die verworwe status van identiteit bevind het. Dit beteken dus dat respondente eerder nie 'n geëksploreerde identiteitsbinding na afloop van hulle gapingsjaar gemaak het nie.

Deur die drie klassifiseringsreëls te inkorporeer kon meer komplekse patrone van die identiteitstatusverspreiding geïdentifiseer word. Slegs ongeveer die helfte van die respondente het 'n suiwer statusklassifikasie gehad in beide die ideologiese en interpersoonlike domeine. Verskeie respondente (gemiddeld $n=75$) was in transisie vanaf een status na 'n ander. Wat uitstaan is dat verskeie respondente begin het om 'n vorm van eksplorاسie te toon. In die ideologiese domein was die meeste respondente in transisie byvoorbeeld besig om vanaf die diffuse-status na moratoriumstatus te beweeg en in die interpersoonlike domein was verskeie respondente besig om vanaf 'n vooruitbesliste status na 'n verworwe status te beweeg. Alhoewel daar onsekerheid is oor die presiese rol wat die gapingsjaar in hierdie bevinding gespeel het, kan die moontlike afleiding gemaak word dat die gapingsjaarkonteks wel tot 'n verhoogde vorm van identiteitseksplorاسie vir die laat adolessente in minder gevorderde statusse bygedra het.

Verskeie respondente (gemiddeld $n=40$) is ook geklassifiseer in die lae-profiel moratoriumstatus in beide domeine. Soos genoem is die lae-profiel moratorium-reël dat respondente hier geklassifiseer word indien hulle nie aan die kriteria vir klassifisering in enige spesifieke status voldoen nie. Die aanname is dus dat hulle moontlik 'n vorm van identiteitseksplorاسie ondergaan en daarom nie die afsnypunte haal in enige van die vier statusse nie. Dit is moontlik dat die gapingsjaarkonteks die hoë telling van respondente in die lae-profiel moratoriumstatus beïnvloed het. Een kan wonder of die gapingsjaarkonteks nie moontlik 'n inhibering van identiteitsontwikkeling kon veroorsaak nie en respondente om dié rede nie geklassifiseer kon word nie.

In 'n vergelykende hoedanigheid, toon hierdie studie se bevindinge integrale verskille met die bevindinge van die studie gedoen deur Low, Akande en Hill (2005). Die Suid-Afrikaanse laat adolessente (in die universiteitskonteks) wat deelgeneem het aan hulle studie het hulleself eerder in die verworwe status (83%) van identiteit bevind in albei domeine. Die hoofredes wat Low, Akande en Hill (2005) aanvoer vir hierdie bevinding is dat suksesvolle Suid-Afrikaanse universiteitstudente hoë vlakke van ego-sterkte toon en 'n doelgerigte lewenstyl volg in 'n kultureel-transformerende Suid-Afrika. Die kontrasterende bevindinge van die gapingsjaar-adolessente, wat hulle in die diffuse- en moratoriumstatus na afloop van die gapingsjaar bevind, dui daarop dat dieselfde ego-sterkte en doelgerigte lewenstyl nie by hierdie adolessente aanwesig is nie. Hulle bevind hulleself in 'n minder gevorderde identiteitstatus as universiteitstudente, wat beteken dat die gapingsjaarkonteks minder optimaal is vir identiteitsontwikkeling as die universiteitsomgewing.

Kontinue-maatstawwe is gebruik om moontlike statistiese korrelasies tussen demografiese veranderlikes en die identiteitstatusse te vind. Een van die bevindinge is dat daar 'n positiewe verband is tussen die ouderdom van respondente en hulle telling in die verworwe status. Die betekenis daarvan is dat dit toon dat gapingsjaar-respondente se identiteitsontwikkeling progressief aanbeweeg na die mees gevorderde identiteitstatus soos wat hulle ouer word. Alhoewel hulle dus nie noodwendig in 'n gevorderde status is na die gapingsjaar nie, is die kans goed dat hulle soos wat hulle ouer word tóg identiteitsverwerwing sal bereik.

'n Positiewe verband is gevind tussen die tydperk wat respondente terug is van hulle gapingsjaar en hulle tellings in die verworwe status. Daarenteen is 'n negatiewe verband

gevind met die tydperk wat respondente terug is na hulle gapingsjaar en hulle tellings in die diffuse- en moratoriumstatusse. Hierdie bevindinge dui aan dat die tyd wat verloop na die gapingsjaar die konteks bied vir laat adolessente om hulle identiteit te vind. Die vraag kan gevra word of die tydperk vanaf die adolessente se terugkoms na Suid Afrika, nie dan wel aan bogenoemde meer doelgerigte lewenstylaktiwiteite bestee word nie, met die gevolglike hoër tellings in die verworwe status.

'n Positiewe korrelasie is gevind tussen die behoort aan 'n religieuse groep tydens die gapingsjaar en hoër tellings in die (ideologiese- en interpersoonlike-) verworwe status, asook tussen die respondente wat hulleself in 'n verhouding bevind het tydens die gapingsjaar en hoër tellings in die (interpersoonlike) verworwe status. 'n Moontlike afleiding is dat die gemeensaamheid wat die respondente in hulle gapingsjaar beleef het (deur deel te wees van 'n religieuse groep of 'n verhouding), kon bydra tot 'n beter identiteitsontwikkeling. Hierdie afleiding strook met die bevindinge van die navorsing wat gedoen is oor emigrante wat aan 'n religieuse groep behoort het en hulle aanpassing in die vreemde land (Yeh & Inose, 2002). In Yeh en Inose (2002) se studie is bevind dat die religieuse groep as buffer in die vreemde land gedien het en dat dit van terapeutiese waarde was vir die emigrante. Dit strook ook met navorsing wat toon dat daar 'n positiewe verhouding is tussen identiteitsformasie, welstand en verhoudingstatus by adolessente (Craig-Bray, Adams & Dobson, 1988; Kacerquis & Adams, 1980; Meeus, Iedema, Hersen, & Vollebergh, 1999; Orlofsky, Marcia & Lesser, 1973; Vleioras & Bosma, 2005; Demir, 2008). Die gapingsjaar-respondente het dus moontlik beter ondersteuningsraamwerke gehad wat as buffer gedien het in die vreemde land. Deur hulleself in 'n verhouding te bevind tydens die gapingsjaar, kon hulle dus gelukkiger wees en 'n positiewe identiteitsformasieproses beleef.

In hoofstuk 5 word die navorsingsvrae op grond van hierdie samevattende interpretasies en afleidings beantwoord ('n kort visuele voorstelling dien as hulpmiddel). Die bydraes en tekortkominge van die studie word uitgelig en aanbevelings word gemaak wat gebaseer is op hierdie afleidings.

Hoofstuk 5

OPSOMMING, GEVOLGTREKKINGE EN AANBEVELINGS

5.1 INLEIDING

In hierdie studie is die bepaling van die identiteitsontwikkelingstatus van laat adolessente na 'n gapingsjaar aangepak. Die grondliggende inspirasie van die ondersoek was om te gaan kyk of die media se aansporende boodskappe van die gapingsjaar as optimale konteks van identiteitsontwikkeling, wel gegrond is. In essensie is die vraag afgeva of die gapingsjaar werklik 'n sinvolle ervaring is vir die laat adolessente periode waar identiteitsformasie op die voorgrond staan.

Hierdie hoofstuk bied 'n opsomming van die studie, 'n kort visuele voorstelling van die resultate, 'n sintese van die navorsingsvrae en bevindinge, en moontlike bydraes en tekortkominge van die studie. Die studie word afgesluit met 'n finale opmerking.

5.2 OPSOMMING VAN DIE STUDIE

In **hoofstuk 1** is daar gekyk na die aktualiteit van die gapingsjaar en identiteit. Die media en algemene publiek se persepsie van die gapingsjaar as ideale konteks vir die ontdekking van die self is aangespreek met spesifieke verwysing na die tekort aan akademiese navorsing om die aannames te grond. Die leser was bekend gestel aan 'n preliminêre fokus op identiteit en die relevansie daarvan binne laat adolessensie. Die doelstellings van die navorsing is uitgelig met die primêre navorsingsvrae wat handel oor die identiteitsontwikkelingstatus van laat adolessente na 'n gapingsjaar. Die sekondêre navorsingsvraag het verwys na die demografie van die populasie wat moontlik kon korreleer met die statusse.

Die studie is ondersteun deur 'n literatuuroorsig in **hoofstuk 2** waar daar in diepte gekyk is na die gapingsjaar, identiteit en opvoedkundige en sielkundige implikasies. Daar is gepoog om die onontginde konsep van die gapingsjaar te verstaan en dit binne 'n

historiese konteks te plaas. Verwante aspekte is uitgelig en 'n verband is getrek met identiteit. Identiteit is binne 'n psigo-sosiale verstaan geplaas, terwyl die voortspruitende identiteitstatusmodel omskryf is. Opvoedkundige en sielkundige implikasies en die belangrikheid van ondersteuning en intervensie binne die onderskeie identiteitstatusse is bespreek. Die hoofstuk is afgesluit met die uitligging van relevante navorsing.

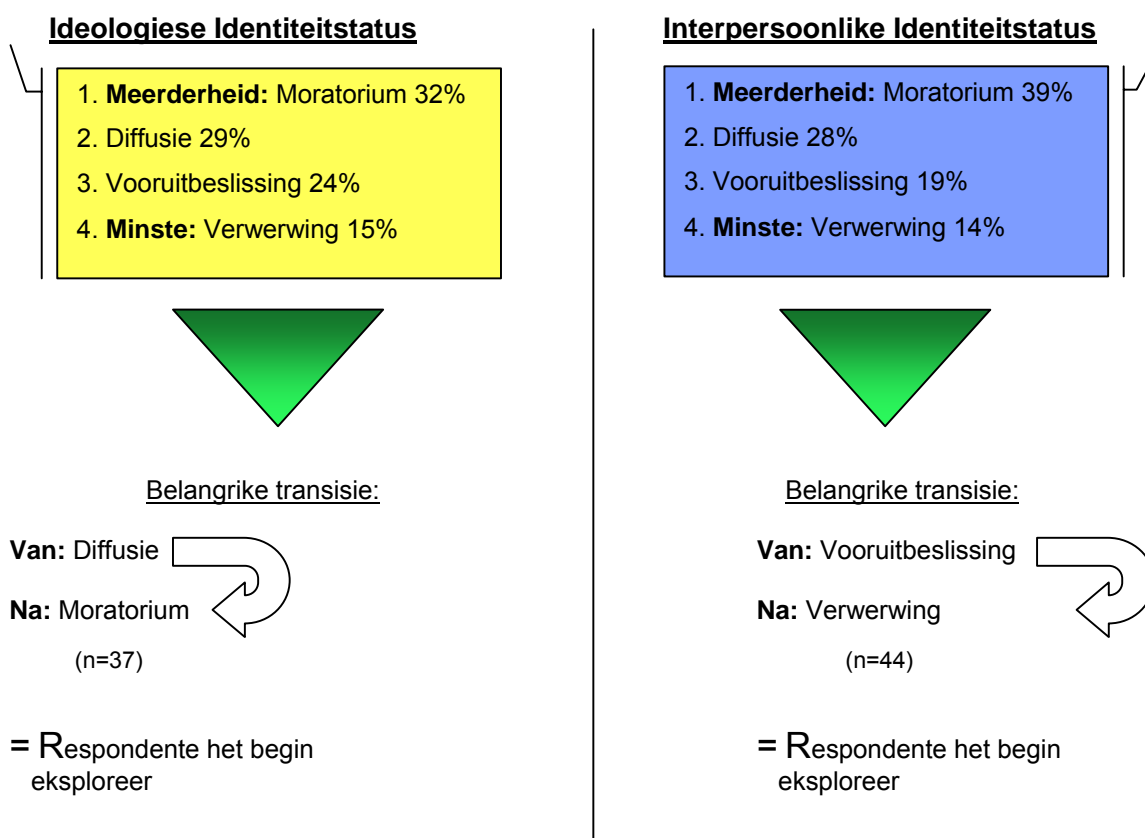
In **hoofstuk 3** is daar gefokus op die navorsingsparadigma, navorsingsontwerp en metodologie. Die tesis is aangepak vanuit 'n post-positivistiese wêreldsiening en kwantitatiewe metodes het die studie ingelig. Belangrike etiese kwessies wat die navorser oorweeg en gebruik het in haar beplanning en implementering is uitgelig. 'n Gedetailleerde bespreking van die steekproef, navorsingsinstrumente en prosedures is aangebied en die hoofstuk is afgesluit met die uitlig van die betroubaarheid, geldigheid en die data-analise van die instrument.

In **Hoofstuk 4** is die bevindinge van die studie uiteengesit.

5.3 KORT VISUELE VOORSTELLING VAN RESULTATE

'n Bespreking van die navorsingsvrae en gevolgtrekkings gaan in die volgende afdeling (5.4) aangebied word. Hierdie bespreking is gebaseer op die samevattende interpretasies en afleidings van resultate wat in die laaste afdeling (4.4) van die vorige hoofstuk aangebied is. As verwysing sal 'n kort opsommende visuele voorstelling van die belangrikste resultate in figuur 5.1 getoon word.

IDENTITEITSTATUSKLASSIFIKASIE:

KORRELASIES:

- **Verband (+):** huidige ouderdom – verworwe statustelling
- **Verband (+):** tydperk terug na gapingsjaar – verworwe statustelling
- **Verband (–):** tydperk terug na gapingsjaar – diffuse en moratorium statustellings
- **Verband (+):** religieuse affilasie in gapingsjaar – verworwe statustelling
- **Verband (+):** verhouding tydens gapingsjaar – verworwe statustelling

Figuur 5.1 Opsommende visuele voorstelling van die belangrikste bevindinge

5.4 SINTESE VAN NAVORSINGSVRAE EN BEVINDINGE

Die basiese doelstelling van hierdie studie was om die identiteitsontwikkelingstatus van Suid-Afrikaanse laat adolessente na 'n gapingsjaar te bepaal. Hierdie doelstelling is gebaseer op die basiese veronderstelling en populêre siening dat laat adolessente na afloop van 'n gapingsjaar hulleself in 'n verworwe status (binne die ideologiese domeine van beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl asook die interpersoonlike domeine van vriendskap, verhoudings, geslagsrolle en rekreasie) van identiteitsontwikkeling sal bevind.

Die primêre navorsingsvraag wat gestel is, is soos volg:

Wat is die identiteitsontwikkelingstatus van Suid-Afrikaanse laat adolessente na 'n gapingsjaar?

Gebaseer op die basiese veronderstellings en populêre sienings is die nulhipotese wat gestel is:

H0: Laat adolessente sal in die verworwe status binne die ideologiese (beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl) en interpersoonlike domeine (vriendskap, verhoudings, geslagsrolle en rekreasie) van identiteitsontwikkeling verkeer.

Soos afgelei kan word uit die vorige hoofstuk en gesien kan word in figuur 5.1, verwerp die verkrygte data (by 'n 5% waarskynlikheidsinterval) die nulhipotese. In beide die ideologiese- en interpersoonlike domein kon die minste respondente geklassifiseer word in die verworwe status van identiteitsontwikkeling na 'n gapingsjaar. In die ideologiese domein is slegs 15% respondente geklassifiseer in die verworwe status en in die interpersoonlike domein is 14% geklassifiseer as verworwe.

Die alternatiewe hipoteses wat ondersteun word deur die data is:

H1: Laat adolessente sal in die moratoriumstatus binne die ideologiese (beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl) en interpersoonlike domeine (vriendskap, verhoudings, geslagsrolle en rekreasie) van identiteitsontwikkeling verkeer.

Die meerderheid respondente (by 'n 5% waarskynlikheidsinterval) kon in beide die ideologiese- en interpersoonlike domein geklassifiseer word in die moratoriumstatus na 'n gapingsjaar. Soos gesien kan word in figuur 5.1 is 32% respondente geklassifiseer in die moratoriumstatus van die ideologiese domein en 39% is geklassifiseer as moratorium in die interpersoonlike domein.

Verskeie respondente is ook geklassifiseer in die diffusestatus na 'n gapingsjaar (vergelyk figuur 5.1). Nog 'n alternatiewe hipotese wat dus ondersteun word deur die data is:

H1: Laat adolessente sal in die diffusestatus binne die ideologiese (beroep, politiek, religie, filosofiese lewenstyl) en interpersoonlike domeine (vriendskap, verhoudings, geslagsrolle en rekreasie) van identiteitsontwikkeling verkeer.

Soos gesien kan word in figuur 4.1 is 29% respondente geklassifiseer in die diffusestatus van die ideologiese domein en 28% is geklassifiseer as diffuse in die interpersoonlike domein.

Deur die drie klassifiseringsreëls te inkorporeer was die interessantste bevinding dat verskeie respondente (in transisie vanaf een status na 'n ander) begin het om 'n vorm van eksplorاسie (38%) te toon na hul gapingsjaar. Figuur 5.1 toon dat 37 respondente in transisie was vanaf die diffusestatus na die moratoriumstatus in die ideologiese domein. In die interpersoonlike domein was 44 respondente besig om te beweeg vanaf 'n vooruitbesliste status na 'n verworwe status.

Die sekondêre navorsingsvraag wat gestel is, was gebaseer op moontlike korrelasies. Die vraag is soos volg:

Watter (indien enige) van die demografiese eienskappe korreleer statisties met die onderskeie identiteitsontwikkelingstatusse van Suid-Afrikaanse laat adolessente na 'n gapingsjaar?

In figuur 5.1 word die belangrikste korrelasies wat gevind is in die studie, opgesom. Kontinue maatstawwe is gebruik om statistiese korrelasies tussen demografiese veranderlikes en die identiteitstatusse te vind.

Die belangrikste bevindinge is (kortliks):

- Daar is 'n positiewe verband gevind tussen die huidige ouderdom van respondente en hulle telling in die verworwe status. Dit beteken dat gapingsjaar-respondente se identiteitsontwikkeling progressief aanbeweeg na die mees gevorderde identiteitstatus soos wat hulle ouer word.
- Daar is 'n positiewe verband gevind tussen die tydperk wat respondente terug is van hulle gapingsjaar en hulle tellings in die verworwe status.
- Daar is ook 'n negatiewe verband gevind met die tydperk wat respondente terug is na hul gapingsjaar en hulle tellings in die diffuse en moratorium statusse. Hierdie bevindinge dui die respondente eerder hul identiteit gevind het in die tydperk ná die gapingsjaar.
- Daar is 'n positiewe verband gevind tussen die behoort aan 'n religieuse groep tydens die gapingsjaar en hoë tellings in die (ideologiese- en interpersoonlike-) verworwe status. Dit beteken dat respondente moontlik 'n beter ondersteuningsraamwerk gehad het wat as buffer gedien het in die vreemde land.
- Daar is 'n positiewe verband gevind tussen die respondente wat hulleself in 'n verhouding bevind het tydens die gapingsjaar en hoë tellings in die (interpersoonlike) verworwe status. Dit beteken moontlik dat respondente wat hulself in 'n verhouding bevind tydens die gapingsjaar 'n meer positiewe identiteitsformasie-proses beleef het.

Daar kan ook gekyk word na die vorige hoofstuk se afdeling 4.4 vir 'n meer volledige uiteensetting van die belangrikste korrelasies.

5.5 MOONTLIKE BYDRAES

Bestaande navorsing en analise van die gapingsjaar is skaars en daar is geen navorsing wat na beide die gapingsjaar en identiteitsformasie kyk nie. Die gapingsjaar is uiters populêr in Suid-Afrika, tóg is geen Suid-Afrikaanse studies beskikbaar oor dié konteks nie. Hierdie studie is daarom die eerste in sy soort en kan belangrike insigte verskaf deur die propagerende aannames van die media en wyer publiek deur wetenskaplik gefundeerde navorsing te vervang. Voortspruitende navorsing kan op hierdie studie bou,

en daartoe bydra dat laat adolessente wat 'n gapingsjaar as die ideale geleentheid beskou om hulleself te vind, met meer insig en sekerheid ondersteun en gelei kan word.

5.6 TEKORTKOMINGE

Alhoewel dit onmoontlik is om alle veranderlikes in ag te neem binne die bestek van 'n meestersgraadtesis, sou dit tog interessant gewees het om meer veranderlikes in ag te neem. Veranderlikes wat die studie verder kon verryk is onder andere respondente se persepsies van verandering en groei wat plaasgevind het tydens hulle gapingsjaar. Verdere demografiese veranderlikes soos opvoedkundige vlak voor gapingsjaar, gesinsamestelling en skoolprestasie is faktore wat in ag geneem kon word.

Hierdie studie korreleer met die internasionale tendens dat die gapingsjaar hoofsaaklik deur wit, middelklas jongmense aangepak word. In hoofstuk 3 is uitgelig dat studies wat identiteit en etnisiteit ondersoek dikwels verskille aandui tussen etniese groepe. Dit sou insiggewend wees om te gaan kyk na wat die identiteitontwikkelingstatus is van ander kultuurgroepe waar die gapingsjaar nie so algemeen is nie.

5.7 AANBEVELINGS

5.7.1 Aanbevelings vir die opvoedkunde en sielkunde

5.7.1.1 Die resultate van hierdie studie toon dat respondente wat aan 'n religieuse groep tydens die gapingsjaar behoort het, hulleself in meer gevorderde identiteitstatusse bevind, naamlik die verworwe status. Hierdie bevinding stem ooreen met die studie gedoen deur Yeh en Inose (2002) waar emigrante wat behoort het aan 'n religieuse groep beter aangepas het in die nuwe land (sien 3.8.5). Die redes wat hulle aangevoer het is dat die samehorigheid van die groep as 'n buffer gedien het in die nuwe vreemde land. 'n Aanbeveling vir die sielkunde is dus die skep van ondersteuningsgroepe en netwerke vir gapingsjaar-adolessente waar hulle hul aanpassingsbehoefte in 'n veilige

terapeuties omgewing kan uitspreek. Opvoedkundiges en sielkundiges kan ook in beroepsvoorligting of naskoolse ondersteuning die behoort aan 'n ondersteuningsgroep of religieuse groep aanbeveel aan laat adolessente wat 'n gapingsjaar beplan.

5.7.1.2 Soos genoem in hoofstuk 2 kan die onkonstruktiewe hantering van die identiteitskrisis geassosieer word met die latere manifestering van 'n patologiese identiteit (sien 2.4). Die bevindinge van hierdie studie is dat verskeie gapingsjaar-respondente hulleself in die moratoriumstatus en diffuse-status van identiteit bevind het. Daar word aanbeveel dat sielkundiges kennis neem daarvan dat die identiteitsformasie-periode as natuurlike tydperk van ontvanklikheid konstruktief aangewend moet word vir die voorkoming, inperking en modifikasie van 'n potensieel patologiese en negatiewe identiteit. Vroegtydige en proaktiewe terapeutiese en opvoedkundige ondersteuning tydens hierdie periode kan bydra tot 'n optimale identiteitsontwikkeling.

5.7.2 Aanbevelings vir verdere navorsing

5.7.2.1 Longitudinale analyses wat die ontwikkelingsverloop van die laat adolessente se identiteitsformasie van voor die gapingsjaar tot na die gapingsjaar uitstip, kan waardevolle insigte lewer ten opsigte van die sosiale konteks van die gapingsjaar en die invloed op identiteit. Kruis-seksionale analyses kan ook aangewend word om hierdie ontwikkelingsverloop te bekijk.

5.7.2.2 'n Studie wat laat adolessente se persepsies van identiteitsverandering en -groei tydens hulle gapingsjaar bepaal, word aanbeveel. Hier kan die navorser meer kwalitatief te werk gaan en temas kan geïdentifiseer word.

5.7.2.3 'n Studie kan gedoen word waar die motiverings van laat adolessente vir die besluit om 'n gapingsjaar te onderneem geïdentifiseer word. Hierdie verwagtinge of motiverings kan dan vergelyk word met die uitkomstes na die gapingsjaar en daar kan bepaal word of verwagtinge gerealiseer het. Daar kan onder andere

gelet word op hierdie adolessente se identiteitstatusgroei en hoe dit vergelyk met die verwagtinge en uitkomstes van die gapingsjaar.

5.7.2.4 'n In-diepte studie wat kwalitatief alle aspekte van die laat adolessent se sosiale gapingsjaarkonteks ondersoek, word aanbeveel.

5.8 FINALE OPMERKING

Hierdie studie is bloot 'n eerste stap in die Suid-Afrikaanse opvoedkunde en sielkunde om die on-ontginde konteks van die gapingsjaar beter te verstaan. Deur hierdie studie kon die leke boodskappe van die media en algemene publiek dat die gapingsjaar 'n optimale konteks bied vir laat adolessente se identiteitsverwerwing, vervang word deur sistematiese navorsing. Die implikasie is dat daar 'n verantwoordelikheid bestaan om die duisende jong Auid-Afrikaners wat op 'n gapingsjaar vertrek omdat hulle hulself nog nie ken nie, met meer insig te ondersteun en te lei.

***We shall not cease from exploration
And the end of all our exploring
Will be to arrive where we started
And know the place for the first time.***

- T.S. Eliot, 'Little Gidding', *Four Quartets*

Bronnelys

- Abidi, Z.J. (2004). *Taking a Gap Year?* Ongepubliseerde M-tesis, YMCA George Williams College for the Rank Foundation, Londen.
- Abraham, K.G. (1986). Ego-identity differences among Anglo-American and Mexican American adolescents. *Journal of Adolescents*, 9, 151-166.
- Ackermannn, C.J. (1993). *Identiteitsontwikkeling tydens adolessensie: 'n Opvoedkundig-sielkundige studie*. Ongepubliseerde doktorsale proefskrif, Universiteit Stellenbosch, Stellenbosch.
- Ackermann, C.J. (2001). Promoting development during adolescence. In Engelbrecht, P. & Green, L. (Red.), *Promoting learner development: Preventing and working with barriers to learning* (pp. 101-118). Pretoria: Van Schaik.
- Adams, G.R. (1998). *The objective measure of ego identity status: A reference manual*. Guelph, Canada: Department of Family Relations and Applied Nutrition, University of Guelph.
- Adams, G.R. (1999). *The objective measure of ego identity status: A manual on theory and test construction*. Guelph, Canada: Department of Family Relations and Applied Nutrition, University of Guelph.
- Adams, G.R., Bennion, L. & Huh, K. (1987). *Objective measure of ego identity status: A reference manual*. Logan: Utah State University.
- Adams, G.R., Bennion, L. & Huh, K. (1989). *Objective measure of ego identity status: A reference manual* (2de uitgawe). Logan: Utah State University.
- Adams, G.R. & Jones, R.M. (1983). Female adolescents' identity development: Age comparisons and perceived child-rearing experience. *Developmental Psychology*, 19(2), 249-256.

- Adams, G.R., Shea, J. & Fitch, S.A. (1979). Towards the development of an objective assessment of ego-identity status. *Journal of Youth and Adolescence*, 8, 223-237.
- Adams, Q.N. (2002). *Die verband tussen adolessente se persepsies van gesinsfunksionering en hulle identiteitsontwikkeling*. Ongepubliseerde M-tesis, Universiteit Stellenbosch, Stellenbosch.
- Alberts, C. (1993). *Die bruikbaarheid van Marcia se ego-identiteitstatusmodel in 'n Afrika-konteks*. Ongepubliseerde M-tesis, Universiteit Stellenbosch, Stellenbosch.
- Anthis, K., Dunkel, C. & Andersen, B. (2004). Sex and identity status differences in late adolescents' possible selves. *Journal of Adolescence*, 27, 147-152.
- Arnett, J.J. (1992). Reckless behaviour in adolescence: A developmental perspective. *Developmental Review*, 12, 339-373.
- Arnett, J.J. (1996). Sensation seeking, aggressiveness, and adolescent reckless behaviour. *Personality and Individual Differences*, 6, 693-702.
- Arnett, J.J. (1998). Risk behaviour and family role transitions during the twenties. *Journal of Youth and Adolescence*, 27(3), 301-320.
- Arnett, J.J. (1998). Learning to stand alone: The contemporary American transition to adulthood in cultural and historical context. *Human Development*, 41, 295-318.
- Arnett, J.J. (2001). Conceptions of the transition to adulthood from adolescence through midlife. *Journal of Adult Development*, 8, 135-145.
- Babbie, E. & Mouton, J. (2001). *The practice of social research*. Kaapstad: Oxford University Press.
- Bell, B. (2003). The rites of passage and outdoor education: Critical concerns for effective programming. *The Journal of Experiential Education*, 26(1), 41-50.

- Bennion, L.D. & Adams, G.R. (1986). A revision of the Extended Version of the Objective Measure of Ego Identity Status: An identity instrument for use with late adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 1, 183-198.
- Berzonsky, M.D. & Adams, G.R. (1999). Reevaluating the identity status paradigm: Still useful after 35 years. *Developmental Review*, 19, 557-590.
- Bester, G. (1985). *Identiteitsvorming en die meting daarvan by wiskundeleerlinge*. Ongepubliseerde doktorsale proefskrif, Universiteit van Suid-Afrika, Pretoria.
- Bishop, D.I., Macy-Lewis, J.A., Shnekloth, C.A., Puswella, S. & Struessel, G.L. (1997). Ego identity status and reported alcohol consumption: A study of first-year college students. *Journal of Adolescent Research*, 20, 209-218.
- Bledin, K. (2003). Migration, identity and group analysis. *Group Analysis*, 36, 97-110.
- Bourne, E. (1978). The state of research on ego identity: A review and appraisal. *Journal of Youth and Adolescence*, 7, 371-392.
- Bowlby, J. (1982). *Attachment and loss: Volume 1. Attachment* (2de uitgawe). New York: Basic Books.
- Bradley, G. & Matsukis, P. (2000). Identity status and youth recklessness. *Youth Studies Australia*, 19(4), 48-53.
- Branch, C.W., Tayal, P. & Triplett, C. (2000). The relationship of ethnic identity and ego identity status among adolescents and young adults. *International Journal of Intercultural Relations*, 24, 777-790.
- Bull, H. (2006). The possibilities of the Gap Year. *Chronicle of Higher Education*, 52(44), 77-77.
- Constitution of the Republic of South Africa No.108. (1996). *Statutes of the Republic Of South Africa – Constitutional Law*. [Internet]. Beskikbaar:
<http://www.info.gov.za/documents/constitution/1996/a108-96.pdf>

- Cote, J.E. & Levine, C. (1987). A formulation of Erikson's theory of ego identity formation. *Developmental Review*, 7, 273-325.
- Cox, J.L. (1998). *Rites of passage in contemporary Africa. Interaction between Christian and African traditional religions*. Cardiff: Cardiff Academic Press.
- Craig-Bray, L., Adams, G.R. & Dobson, W.R. (1988). Identity formation and social relations during late adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 17, 173-187.
- Dacey, J.S. (1979). *Adolescents today*. Santa Monica, California: Goodyear Publishing Company.
- Demir, M. (2008). Sweetheart, you really make me happy: Romantic relationship quality and personality as predictors of happiness among emerging adults. *Journal of Happiness Studies*, 9, 257-277.
- Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (Eds.) (2000). *The SAGE handbook of qualitative research*. Thousand Oaks: Sage.
- Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (Eds.) (2005). *The SAGE handbook of qualitative research* (3de uitgawe). Thousand Oaks: Sage.
- Desforges, L. (1998). Checking out the planet: Global representations/local identities and youth travel. In T. Skelton & G. Valentine (Eds.), *Cool places: A geography of youth culture* (pp.175-192). Londen: Routledge.
- Desforges, L. (2000). Traveling the world: Identity and travel biography. *Annals of Tourism Research*, 27(4), 926-945.
- De Vos, A.S. (Ed.) (2002). *Research at grass roots: For the social sciences and human service professions*. Pretoria: Van Schaik.
- Donovan, J.E. & Jessor, R.M. (1985). Structure of problem behaviour in adolescence and young adulthood. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 56(5), 762-765.

- Dreyer, P.H. (1994). Designing curricular identity interventions for secondary schools. In S.L. Archer (Red.), *Interventions for adolescent identity development* (pp.121-140). Newbury Park. CA: Sage.
- Engelbrecht, P. (2006). The implementation of inclusive education in South Africa after ten years of democracy. *European Journal of Psychology of Education XXI*(3), 253-264.
- Erikson, E.H. (1959). Growth and crisis of the healthy personality. *Psychological Issues*, 1(1), 50-100.
- Erikson, E.H. (1959). The problem of ego identity. *Psychological Issues*, 1(1), 101-164.
- Erikson, E.H. (1963). *Childhood and society*. New York: Norton.
- Erikson, E.H. (1964). *Insight and responsibility*. New York: Norton.
- Erikson, E.H. (1968). *Identity: youth, and crisis*. New York: Norton.
- Erikson, E.H. (1974). *Dimensions of a new identity*. New York: Norton.
- Erikson, E.H. (1980). *Identity and the life cycle*. New York: Norton.
- Erikson, E.H. (1982). *The life cycle completed: A review*. New York: Norton.
- Evans, R.I. (1967). *Dialogue with Erik Erikson*. New York: Harper & Row.
- Evans, R.I. (1981). *Dialogue with Erik Erikson*. New York: Praeger.
- Galani-Moutafi, V. (2000). The self and the other: Traveler, ethnographer, tourist. *Annals of Tourism Research* 27(1), 203-224.
- Gallatin, J.E. (1975). *Adolescence and individuality: A conceptual approach to adolescent psychology*. New York: Harper & Row.
- Go, A. (2007). Finding yourself (and the world) in a year. *U.S. News & World Report*, 142(11), 63.

- Grotevant, H.D., & Adams, G.R. (1984). Development of an objective measure to assess ego identity in adolescence: Validation and replication. *Journal of Youth and Adolescence*, 13, 419-438.
- Grotevant, H.D. & Cooper, C.R. (1981). Assessing adolescent identity in the areas of occupation, religion, politics, friendships, dating, and sex role. Manual for administration and coding of the interview. *J.S.A.S. Catalog of Selected Documents in Psychology*, 11(52). (Manuskrip no. 2295)
- Grotevant, H.D., Thorbecke, W.L. & Meyer, M.L. (1982). An extension of Marcia's identity status interview into the interpersonal domain. *Journal of Youth and Adolescence*, 11(1), 33-47.
- Grove, K. (1991). Identity development in interracial Asian/White late adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 20, 617-628.
- Gulletto, T.R., Adams, G.R. & Markstrom, C.A. (1995). *The adolescent experience*. (4de uitgawe). San Diego: Academic Press.
- Hansard (2000). Debate on 'Voluntary service for young people', Hansard 5 Julie, columns 1572-1594.
- Heath, S. (2007). Widening the gap: Pre-university gap years and the 'economy of experience'. *British Journal of Sociology of Education*, 28(1), 89-103.
- Henning, E. (2004). *Finding your way in qualitative research*. Pretoria: Van Schaik.
- Hergenhahn, B.R. (1984). *An introduction to theories of personality*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Hernandez, J.T. & DiClemente, R.J. (1992). Self-control and ego identity development as predictors of unprotected sex in late adolescent males. *Journal of Adolescence*, 15, 437-447.
- Hjelle, L.A & Ziegler, D.J. (1992). *Personality theories: Basic assumptions, research, and applications* (4de uitgawe). McGraw-Hill: New York.

- Hogg, C. (2001). *The 2001 U.K. Gap Year Report*. The Gap Year Company.
- Hutnyk, J. (1996). *The rumour of Calcutta: Tourism, charity and the poverty of representation*. Londen: Zed Books.
- James, O. (November, 2006). Lose a year and find yourself. *The Times* [Koerant, internet]. Afgelaai 10 April, 2007. Besikbaar by: <http://web.ebscohost.com/ehost/delivery?vid=19&hid=4&sid=e82f839b-332-4a6a-a.html>
- Jones, A. (July, 2004). Make or break time. *The Guardian* [Koerant, internet]. Afgelaai 25 Januarie, 2008. Besikbaar by: <http://education.guardian.co.uk/egweekly/story/0,,1269361,00.html>
- Jones, A. (2004). *Review of Gap Year Provision: Research Report 555*. Nottingham: DfES Publications.
- Jones, R.M., Akers, J.F., & White, J.M. (1994). Revised classification criteria for the Extended Measure of Ego Identity Status (EOMEIS). *Journal of Adolescence*, 2, 3-52.
- Kacerquis, M.S. & Adams, G.R. (1980). Erikson stage resolution: The relationship between identity and intimacy. *Journal of Youth and Adolescence*, 9, 117-126.
- Kaur, R. & Hutnyk, J. (1999). *Travel worlds: Journeys in contemporary cultural politics*. Londen: Zed Books.
- Kroger, J. (1993). *Discussions on ego identity*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kroger, J. (1996). *Identity in adolescence: The balance between self and other* (2de uitgawe). Londen: Routledge.
- Kroger, J. (1997). Gender and identity: The intersection of structure, content and context. *Sex Roles*, 36, 747-770.
- Kroger, J. (2007). *Identity development: Adolescence through adulthood* (2de uitgawe). Thousand Oaks, Londen: Sage.

- Low, J.M., Akande, D. & Hill, C. (2005). A cross-cultural comparison of identity development: South Africa and the United States. *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 5(4), 303-314.
- Marcia, J.E. (1964). *Determination and construct validity of ego identity status*. Ongepubliseerde doktrale proefskrif, Ohio State University, Columbus.
- Marcia, J.E. (1966). Development and construct validation of ego identity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3(5), 551-558.
- Marcia, J.E. (1967). Ego identity status: Relationship to change in self-esteem, 'general maladjustment,' and authoritarianism. *Journal of Personality*, 35, 118-133.
- Marcia, J. E. (1968). The case history of a construct: Ego identity status. In E. Vinache (Red.), *Readings in general psychology* (pp. 325-332). New York: American Book Co.
- Marcia, J.E. (1980). Identity in adolescence. In J. Adelson (Red.), *Handbook of adolescent psychology*. (pp. 159-182). New York: John Wiley & Sons.
- Marcia, J.E. (1986). Clinical implications of the identity status approach within psychosocial development theory. *Cadernos de Consulta Psicologica*, 2, 23-34.
- Marcia, J.E. (1993). The status of statuses: Research review. In J.E. Marcia, A.S. Waterman, D.R. Matteson, S.L. Archer & J.L. Orlofsky (Reds.), *Ego identity: A handbook for psychosocial research* (pp. 22-42). USA: Springer-Verlag.
- Marcia, J.E. (1993). The relational roots of identity. In J. Kroger (Red.), *Discussions on ego identity* (pp. 101-120). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Marcia, J.E. (2006). Ego identity and personality disorders. *Journal of Personality Disorders*, 20(6), 577-597.
- McKinney, J.P., Fitzgerald, H.E. & Strommen, E.A. (1982). *Developmental psychology: The adolescent and young adult*. Homewood, Illinois: The Dorsey Press.

- McMillan, J.H. & Schumacher, S. (2006). *Research in education. Evidence-based inquiry*. Boston: Pearson Education.
- Meeus, W. (1993). Occupational identity development, school performance, and social support in adolescence: Findings of a Dutch Study. *Adolescence*, 28(112), 809-816.
- Meeus, W. (1996). Studies on identity development in adolescence: An overview on research and some new data. *Journal of Youth and Adolescence*, 25(5), 569-598.
- Meeus, W., Iedema, J., Hersen, M. & Vollebergh, W. (1999). Patterns of adolescent identity development: Review of literature and longitudinal analysis. *Developmental Review*, 19, 419-461.
- Merriam, S.B. (2002). *Qualitative research in practice: Examples of discussions and analysis*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mertens, M. (2005). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods* (2de uitgawe). Thousand Oaks: Sage.
- Mouton, J. (2001). *How to succeed in your Master's and doctoral studies*. Pretoria: Van Schaik.
- Nash, E., Stoch, B. & Harper, G. (1990). *Human behaviour*. Kaapstad: Juta & Co.
- Newman, P.R. & Newman, B.M. (1976). Early adolescence and its conflict: group identity versus alienation. *Adolescence*, 11(42), 261-274.
- Northcote, J. (2006). Nightclubbing and the search for identity: Making the transition from childhood to adulthood in an urban milieu. *Journal of Youth Studies*, 9(1), 1-16.
- Noy, C. (2004). This trip changed me: backpackers' narratives of self-change. *Annals of Tourism Research*, 31(1), 78-102.

- Ochse, R.A. (1983). An empirical test of Erikson's theory of personality development. Ongepubliseerde M-tesis, UNISA, Pretoria.
- Odgen, C. (2008). Diaspora meets IR's constructivism: An appraisal. *Politics*, 28(1), 1-10.
- Opie, C. (2004). *Doing educational research: A guide to first time researchers*. Londen: Sage.
- Orlofsky, J. L., Marcia, J.E. & Lesser, I.M. (1973). Ego identity status and the intimacy versus isolation crisis of young adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 27, 211-219.
- Page, T. (1999). The attachment partnership as conceptual base for exploring the impact of child maltreatment. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 16(6), 419-437.
- Pedrick, P. & Griffith, T. (2002). 2002 UK Gap Year Report. *The Gap Year Company*.
- Penuel, W.R. & Wertsch, J.V. (1995). Vygotsky and identity formation: A sociocultural approach. *Educational Psychologist*, 30(2), 83-92.
- Phinney, J.S. & Alipuria, L.L. (1996). At the interface of cultures: Multiethnic/ multiracial high school and college students. *The Journal of Social Psychology*, 136, 139-158.
- Phinney, J.S., Cantu, C.L. & Kurtz, D.A. (1997). Ethnic and American identity as predictors of self-esteem among African American, Latino, and white adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 26, 165-185.
- Phoenix, T.L. (2001). Who am I?: Identity formation, youth, and therapeutic recreation. *Therapeutic Recreation Journal*, 35(4), 348-357.
- Protinsky, H., Sporakowski, M. & Atkins, P. (1982). Identity formation: Pregnant and non-pregnant adolescents. *Adolescence*, 21(82), 461-466.

- Raskin, P.M. (1994). Identity and the career counseling of adolescents: The development of vocational identity. In S.L. Archer (Red.), *Interventions for adolescent identity development*. Newbury Park, CA: Sage.
- Rasmussen, J.E. (1964). Relationship of ego identity to psychosocial effectiveness. *Psychological Reports*, 15, 815-825.
- Reber, A.S. & Reber, E. (2001). *The Penguin dictionary of psychology* (3de uitgawe). Londen: Penguin.
- Reichardt, C.S. & Rallis, S.F. (1994). Qualitative and quantitative inquiries are not incompatible: A call for a new partnership. *New Directions for Program Evaluation*; 61, 85-92.
- Roazen, P. (1976). *Erik H. Erikson: The power and limits of a vision*. New York: Free Press.
- Rudner, A.M. (Mei, 2002). *Transitions, journeying to adulthood or understanding rites of passage*. [Internet]. Afgelaai 16 Mei, 2009. Beschikbaar by: http://users.bigpond.net.au/counselling/rites_of_passage.htm
- Ryckman, R.M. (1989). *Theories of personality*. California: Brooks/Cole.
- Schwartz, S.J., Adamson, L., Ferrer-Wreder, L., Dillon, F.R. & Berman, S.L. (2006). Identity status measurement across contexts: Variations in measurement and mean levels among White American, Hispanic American, and Swedish emerging adults. *Journal of Personality Assessment*, 86(1), 61-76.
- Seaton, E.K., Scotthman, K.M. & Sellers, R.M. (2006). The status model of racial identity development in African American adolescents: Evidence of structures, trajectories, and well-being. *Child Development*, 77, 1416-1426.
- Search Institute. (2000). *The power of assets*. [Internet]. Afgelaai 5 April, 2006. Beschikbaar by: <http://www.search-institute.org/research/assets/assetpower.html>.
- Simpson, K. (2005). Dropping out or signing up? The professionalisation of youth travel. Editorial Board of Antipode.

- Simpson, K. (2005). *A discourse analysis of UK sourced Gap Year overseas projects*. Ongepubliceerde doktrale proefskrif, YMCA George Williams College for the Rank Foundation, Londen.
- Sökefeld, M. (2006). Mobilizing in transnational space: A social movement approach to the formation of diaspora. *Global Networks*, 6(3), 265-284.
- Sørensen, A. (2003). Backpacker ethnography. *Annals of tourism research*, 30(4), 847-867.
- St. Louis, G.R. & Liem, J.H. (2005). Ego identity, ethnic identity, and the psychosocial well-being of ethnic minority and majority college students. *Identity*, 5(3), 227-246.
- Streitmatter, J. (1988). Ethnicity as a mediating variable of early adolescent identity development. *Journal of Adolescence*, 11, 335-346.
- Terre Blanche, M., Durrheim, K. & Painter, D. (2006). *Research in practice: Applied methods for the social sciences* (2de uitgawe). Kaapstad: University of Cape Town Press.
- Terre Blanche, M. & Durrheim, K. (1999). *Research in practice: Applied methods for the social sciences*. Kaapstad: University of Cape Town Press.
- Terre Blanche, M. & Durrheim, K. (2002). *Research in practice: Applied methods for the social sciences*. Kaapstad: University of Cape Town Press.
- Van Hear, N. (1998). *New diasporas: The mass exodus, dispersal and regrouping of migrant communities*. Londen: UCL Press.
- Van Hoof, A. & Raaijmakers, Q.A.W. (2002). The spatial integration of adolescent identity: Its relation to age, education, and subjective well-being. *Scandinavian Journal of Psychology*, 43, 201-212.
- Vleioras, G. & Bosma, H.A. (2005). Are identity styles important for psychological well-being? *Journal of Adolescence*, 28, 397-409.

- Ward, C. & Styles, I. (2003). Lost and found: Reinvention of the self following migration. *Journal of Applied Psychoanalytic Studies*, 5, 349-367.
- Waterman, A.S. (1992). Identity as an aspect of optimal psychological functioning. In G.R. Adams, T.P. Gulotta & R. Montemayor (Eds.), *Adolescent identity formation* (pp. 50-72). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Waterman, A.S. (1999). Identity, the identity statuses, and identity status development: A contemporary statement. *Developmental Reviews*, 19, 591-621.
- Wearing, S. (2001). *Volunteer tourism: Experiences that make a difference*. Oxon: CABI.
- Yoder, A.E. (2000). Barriers to ego identity status formation: A contextual qualification of Marcia's identity status paradigm. *Journal of Adolescence*, 23, 95-106.
- Yeh, C. & Inose, M. (2002). Difficulties and coping strategies of Chinese, Japanese, and Korean immigrant students. *Adolescence*, 37(145), 69-82.
- Zhang, B. (2000). Identity in diaspora and diaspora in writing: The poetics of cultural transrelation. *Journal of Intercultural Studies*, 12(2), 125-142.

BYLAAG A

★ ● Christine Bosman to GAdams

show details 8/26/08

Reply

August 26, 2008

Dear Mr. Adams

Permission to use the EOMEIS-2 questionnaire as part of a Masters Thesis in Educational Psychology.

The premise of my study is to explore the identity status of late adolescents after they completed a gap year (a year taken off after school or between studies, usually accompanied by some or the other form of travel and working abroad). Taking a gap year is a very popular tendency in South Africa, with more than 1 million South Africans finding themselves in the UK alone. A popular notion in the media as well as the general public is that these late adolescents will "find" themselves and know who they are after completing a so called gap year.

As an aspiring psychologist I am interested in testing this notion and determining if completing a gap year truly results in an achieved status of identity.

Your questionnaire would be ideal as part of my study firstly because of its prolific use in the field, and also because of the global as well as domain specific scores it can produce. My plan is to conduct a survey which incorporates demographic details as well as your EOMEIS-2 questionnaire. I have already developed a website which is password protected and a form to be used in telephonic and written completion. The link to the website is <http://gapyearfinal.dreamhosters.com/gapyear.php> and the username as well as the password, is "gap". The password function is used as a tool to eliminate unwanted access to the website so that it is only available to the invited participants.

Herewith I would like to ask your permission to use the EOMEIS-2 questionnaire in this study. |

Thank you so much for your time and I hope to hear from you soon.

Yours Sincerely

Christine Bosman
Intern Educational Psychologist at the University of Stellenbosch

e-mail: christinebosman.sa@gmail.com

 Gerald Adams to me

[show details](#) 8/26/08 [Reply](#) ▼

An interesting study. You have permission to use the instrument.
Good luck.....Gerald [Adams](#)

- Show quoted text -

--

Gerald R. [Adams](#), Ph.D.
Professor of Child, Youth and Family
Department of Family Relations and Applied Nutrition
University of Guelph, Guelph, Ontario, Canada
gadams@uoguelph.ca
www.uoguelph.ca/~gadams

[Reply](#) [Forward](#)

Preface

The original version of the Objective Measure of Ego-Identity Status was published in 1979. Two decades later the instrument is still being widely used in North America, Europe, Australia, and beyond.

After twenty years of development, there have been numerous studies focusing on the estimation of the reliability and validity of items. Several modifications and revision of this measure of identity formation, based on an Eriksonian framework, and our own theoretical notions, and a multitude of studies investigating the ego-identity status paradigm, have contributed to the preparation of a revised reference manual to provide information on the psychometric qualities of this instrument. This manual is developed with the intention of introducing the user to the framework of the test, an overview of its various stages of construction, and a summary of information that has been provided over several years in various publications. The versions of the tests included in this manual reflect our efforts in test construction and provide information of our publications regarding available instrumentation. In certain cases it may be useful to refer to the publications for further elaboration of tabled data.

The Objective Measure of Ego-Identity Status is a self-report alternative to a clinical interview methodology. It evolved from research experience with the semi-structured interview to allow for wider applications of the foundation constructs of the Ego-Identity Status Paradigm. This self-report measure can be used for research and clinical or educational assessments of identity formation.

The development of this instrument has been supported through research grants from the Utah State University Agricultural Experiment Station, National Institute of Mental Health, and the Social Science and Humanities Research Council of Canada. Research scientists who purchase this manual have permission to copy the manual and instrument for use in projects that have been approved by university human subjects committees. There are no limits to the number of copies of test items for this purpose. Graduate students are granted permission to place the test items in their thesis appendices. Educational or clinical assessments, using the measure, must be accompanied by written approval through arrangements with the copyright holder.

Gerald R. Adams
Fall, 1998

BYLAAG B

Mei 2009

Beste Student

NAVORSINGSPROJEK: IDENTITEITSONTWIKKELINGSTATUS NA 'N GAPINGSJAAR

Die media voer gereeld aan dat 'n gapingsjaar (Engels : 'gap year') 'n tydperk is waar jy jou identiteit 'vind' (byvoorbeeld wie is ek?). My navorsingsprojek is daarop gemik om vas te stel of dit wel die geval is vir Suid-Afrikaners wat 'n gapingsjaar oorsee geneem het.

Ek is dringend opsoek na persone tussen die ouderdomme van 17 en 25 wat oorsee gegaan het op 'n gapingsjaar om deel te neem aan die studie. Deelname bestaan uit die invul van 'n kort vraelys wat nie langer as 15 minute behoort te neem nie. Jy kan verseker wees dat al die inligting as hoogs vertroulik en anoniem hanteer sal word

Jy is een van die min mense met die ondervinding en gepaardgaande kennis om my te help in my studie. Jou insette kan tot waardevolle hulp wees om mense wat 'n gapingsjaar neem, met meer kennis by te staan of te ondersteun.

.

Jy is baie welkom om my te kontak vir enige vrae by christinebosman.sa@gmail.com of selnommer [REDACTED]. Na afloop van die studie kan ek ook die resultate aan jou bied.

Dankie vir jou tyd.

Die uwe

Christine Bosman
Intern Opvoedkundige Sielkundige
Universiteit van Stellenbosch

BYLAAG C

**Was jy op 'n oorsese werksvakansie, of weet jy van enige jongmense wat oorsee
getoer het?**

Christine Bosman van die Universiteit van Stellenbosch doen 'n opvoedjudig-sielkundige studie oor jongmense onder 25 wat oorsee was of is. Sy is dringend opsoek na persone wat 'n anonieme vraelys kan voltooi oor hul ervarings.

Sms en bel Christine by _____, of e-pos haar by christinebosman.sa@gmail.com
met kontakbesonderhede.

BYLAAG D

UNIVERSITEIT STELLENBOSCH
INWILLIGING OM DEEL TE NEEM AAN NAVORSING

Studietitel: DIE IDENTITEITSONTWIKKELINGSTATUS VAN LAAT ADOLESSENTE NA 'n GAPINGSJAAR

U word gevra om deel te neem aan 'n navorsingstudie wat uitgevoer word deur Christine Bosman (MEdPsig student), van die Departement Opvoedkundige Sielkunde aan die Universiteit Stellenbosch. Die resultate van die studie sal deel uitmaak van 'n navorsingstesis. U is as moontlike deelnemer aan die studie gekies omdat u 'n gapingsjaar oorsee geneem het en binne die ouderdomsgroep van 18 tot 25 jaar val.

1. DOEL VAN DIE STUDIE

Die media voer gereeld aan dat 'n gapingsjaar (Engels : 'gap year') 'n tydperk is waar jy jou identiteit 'vind' (byvoorbeeld wie is ek?). Die navorsingsprojek is daarop gemik om vas te stel of dit wel die geval is vir Suid-Afrikaners wat 'n gapingsjaar oorsee geneem het.

2. PROSEDURES

Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, vra ons dat u die volgende moet doen:

- Deelname aan die studie sal ongeveer 20 minute duur.
- U deelname sal bestaan uit die invul van 'n gestruktureerde vraelys op pen en papier (wat vir u verskaf sal word).
- Die eerste gedeelte van die vraelys bestaan uit demografiese besonderhede waar u bloot 'n merkie moet maak in die kategorie wat tot u van toepassing is. Tydsduur - ongeveer 5 minute.
- Die tweede gedeelte van die vraelys bestaan uit stellings waar u moet aandui tot watter mate die stelling u denke en gevoelens die beste reflekteer.
- Merk bloot die opsie wat die beste passing het met u denke en gevoelens.
- Die aanwysings is ook op die vraelys self aangedui.
- Tydsduur - ongeveer 10 minute.
- Indien u persoonlike terugvoer wil hê oor die resultate van die studie, gee u e-pos adres aan Christine Bosman.

3. MOONTLIKE RISIKO'S EN ONGEMAKLIKHEID

Die studie hou geen voorsienbare risiko's, ongemaklikheid en ongerief vir u in nie. Die resultate is totaal anoniem en konfidentsieel en word slegs vir navorsingsdoeleindes gebruik.

U is egter welkom om enige ongemak of ongerief aan Christine Bosman te rapporteer.

4. MOONTLIKE VOORDELE VIR PROEFPERSONE EN/OF VIR DIE SAMELEWING

Die gapingsjaar is 'n uiters populêre tendens onder Suid-Afrikaanse jongmense. Daar bestaan egter geen navorsing oor Suid-Afrikaners wat 'n gapingsjaar onderneem het nie. Die hoofvoordeel van die studie is dus 'n bydra tot die kennisbasis van Suid-Afrikaanse navorsing. Die

gevolglike voordele is dat persone wat 'n gapingsjaar neem met meer kennis bygestaan en ondersteun kan word.

U is een van die min mense met die ondervinding en gepaardgaande kennis om 'n bydrae te lewer tot die verstaan van die gapingsjaar. 'n Algemene voordeel is dus dat u kan help met die daarstel van ingeligte ondersteuning.

Indien u instem vir persoonlike terugvoer van die navorser, kan u ook verryk word ten opsigte van u self en u identiteit.

5. VERGOEDING VIR DEELNAME

Geen geldelike vergoeding word gegee vir deelname nie.

6. VERTROULIKHEID

Enige inligting wat deur middel van die navorsing verkry word en wat met u in verband gebring kan word, sal vertroulik bly en slegs met u toestemming bekend gemaak word of soos deur die wet vereis.

Vertroulikheid sal gehandhaaf word deur middel van die anonieme oordra van data op 'n bediener in Excel formaat. Geen name of direkte persoonlike besonderhede word ingevoer op die bediener waar die data gestoor word nie. Data word gevolglik anoniem geanaliseer en verwerk. Aangesien die data statisties verwerk word, sal daar slegs kategorieë en kwantitatief verwys word na deelnemers in die beskrywing van die bevindinge.

Geen persoonlike of identifiseerbare inligting word bekend gemaak aan enige instansie nie. Die navorser, Christine Bosman, is die enigste persoon wat sal weet u het die vraelys voltooi.

Daar bestaan 'n moontlikheid dat die resultate gepubliseer sal word in 'n akademiese artikel. Soos reeds gemeld sal dit geen identifiseerbare besonderhede bevat nie.

7. DEELNAME EN ONTTREKKING

U kan self besluit of u aan die studie wil deelneem of nie. Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, kan u te eniger tyd u daaraan onttrek sonder enige nadelige gevolge. U kan ook weier om op bepaalde vrae te antwoord, maar steeds aan die studie deelneem. Die ondersoeker kan u aan die studie onttrek indien omstandighede dit noodsaaklik maak.

8. IDENTIFIKASIE VAN ONDERSOEKERS

Indien u enige vrae of besorgdheid omtrent die navorsing het, staan dit u vry om in verbinding te tree met Christine Bosman (tel: _____ en e-pos adres: christinebosman.sa@gmail.com). U kan ook die toesighouer Mev. Mariechen Perold kontak by die Departement van Opvoedkundige Sielkunde (tel: 021-8082307).

9. REGTE VAN PROEFPERSONE

U kan te eniger tyd u inwilliging terugtrek en u deelname beëindig, sonder enige nadelige gevolge vir u. Deur deel te neem aan die navorsing doen u geensins afstand van enige wetlike regte, eise of regsmiddel nie. Indien u vrae het oor u regte as proefpersoon by navorsing, skakel met Maryke Hunter-Hüsselmann (mh3@sun.ac.za; 021 808 4623) van die Afdeling Navorsingsontwikkeling.

VERKLARING DEUR PROEFPERSOON OF SY/HAAR REGSVERTEENWOORDIGER

Die bostaande inligting is aan my, [*naam van deelnemer*]_____,
gegee en verduidelik deur Christine Bosman in [*Afrikaans/English*] en ek is dié taal magtig of dit
is bevredigend vir my vertaal. Ek is die geleentheid gebied om vrae te stel en die vrae is tot my
bevrediging beantwoord.

Ek wil lig hiermee vrywillig in om deel te neem aan die studie. 'n Afskrif van hierdie vorm is aan my gegee.

Naam van deelnemer

Handtekening van deelnemer

Datum

VERKLARING DEUR ONDERSOEKER

Ek verklaar dat ek die inligting in hierdie dokument vervat verduidelik het aan [*naam van die deelnemer*]_____. Hy/sy is aangemoedig en oorgenoeg tyd gegee om
vrae aan my te stel. Dié gesprek is in [*Afrikaans/Engels*] gevoer en geen vertaler is gebruik nie.

Handtekening van onderzoeker

Datum

BYLAAG E

WERE YOU ON A GAP YEAR OVERSEAS?

I am urgently looking for people between the ages of 17 and 25 that went on a gap year overseas, to partake in a study. Participation consists of the completion of a short questionnaire that would not take more than 15 minutes. You can be guaranteed that all the information will be handled as highly confidential and anonymous.

WHERE: [REDACTED]

WHEN: **Monday 18 May at 13:30**

BYLAAG F

UNIVERSITEIT•STELLENBOSCH•UNIVERSITY
jou kennisvennoot • your knowledge partner

Tel.: 808-2687
Navrae: Sidney Engelbrecht
E-pos: sidney@sun.ac.za

12 Mei 2009

Verwysingsnommer: 158/2009

Me C Bosman
Departement Opvoedkundige Sielkunde
Universiteit van Stellenbosch
STELLENBOSCH
7602

Geagte Me C Bosman

AANSOEK VIR ETIESE BEOORDELING

Met verwysing na u aansoek in bovermelde verband, is dit vir my aangenaam om u mee te deel dat u projek, *Die identiteitsontwikkelingstatus van laat adolessente na 'n gapingsjaar*, deur Subkomitee A goedgekeur is met dien verstande dat:

1. Die navorsers binne die prosedures en protokolle wat in die voorstel aangedui word, sal bly.
2. Die navorsing weer vir etiese klaring voorgelê sal word indien daar substantief van die bestaande voorstel afgewyk word.
3. Die navorser binne die grense van enige toepaslike nasionale wetgewing, institusionele riglyne en die toepaslike standaarde van wetenskaplikheid wat binne hierdie veld van navorsing geld, sal bly.

Sterkte word u toegewens met u verdere navorsingsaktiwiteite.

(Me.) M Hunter-Hüsselmann

Koördineerder: Navorsing (Geestes en Sosiale Wetenskappe)

Afdeling Navorsingsontwikkeling • Division of Research Development

Privaat Sak/Private Bag XI • 7602 Stellenbosch • Suid-Afrika/South Africa

Tel +27 21 808 9111 • Faks/Fax: +27 21 808 4537

BYLAAG G

Authentication Required

 A username and password are being requested by <http://gapyearfinal.dreamhosters.com>. The site says: "Gapyear password prompt"

User Name:

Password:

CONSENT TO PARTICIPATE IN RESEARCH

Study title: THE IDENTITY DEVELOPMENT STATUS OF LATE ADOLESCENTS AFTER A GAP YEAR

You are asked to participate in a research study conducted by Christine Bosman (MEdPsych student, from the Department of Educational Psychology at Stellenbosch University). The results of the study will contribute to a research thesis. You were selected as a possible participant in this study because you went on a gap year overseas.

1. PURPOSE OF THE STUDY

The media often suggest that a gap year is a period where you 'find' your identity (for example who am I?). The research project aims to determine if this is the case for South Africans that took a gap year overseas.

2. POTENTIAL RISKS AND DISCOMFORTS

The study holds no foreseeable risks, discomforts or inconveniences for you. The results are totally anonymous and confidential and will only be used for research purposes.

You are however welcome to report any discomfort or inconvenience to Christine Bosman.

3. POTENTIAL BENEFITS TO SUBJECTS AND/OR TO SOCIETY

The gap year is an extremely popular tendency amongst young people in South Africa. There are however no existing research on South Africans that undertook a gap year. The main benefit of the study is thus the contribution to the knowledge base of South African research. The resulting benefits are that people that went on a gap year can be supported and assisted with better knowledge.

You are one of the few people with the experience and accompanying knowledge to contribute to the understanding of the gap year. A general benefit is that you can help in the realization of informed support.

If you request personal feedback of the research, the experience can also be enriching to yourself and your own identity.

4. CONFIDENTIALITY

Any information that is obtained in connection with this study and that can be identified with you will remain confidential and will be disclosed only with your permission or as required by law.

Confidentiality will be maintained by means of anonymously transferring of data to a server in Excel format. No names or direct personal information are entered on the server where data will be held. Data is then processed and analyzed anonymously.

There will be a possibility that the results will be published in an academic article. As indicated earlier, it will contain no identifiable information.

5. PARTICIPATION AND WITHDRAWAL

You can choose whether to be in this study or not. If you volunteer to be in this study, you may withdraw at any time without consequences of any kind.

6. IDENTIFICATION OF INVESTIGATORS

If you have any questions or concerns about the research, please feel free to contact Christine Bosman (tel: 083 7429798 and e-mail address: christinebosman.sa@gmail.com). You can also contact the supervisor Mrs. Mariechen Perold at the Department of Educational Psychology (tel: 021-8082307).

7. RIGHTS OF RESEARCH SUBJECTS

You may withdraw your consent at any time and discontinue participation without penalty. You are not waiving any legal claims, rights or remedies because of your participation in this research study. If you have questions regarding your rights as a research subject, contact Maryke Hunter-Hüsselmann (mh3@sun.ac.za; 021 808 4623) at the Division for Research Development.

I agree to the above and are willing to participate.

Agree

Welcome to the Gap-year Survey

The information entered in the survey is treated as confidential. Some limited demographical information is saved, but no identifying data is entered, keeping the survey totally anonymous. It is very important that you answer **ALL** the questions.

[Please enter some demographical information below and click on the submit button when done:](#)

Are you a South African citizen: Yes ▾

Current age: 18 ▾

Age at start of gap year: 18 ▾

Country of visit: UK ▾

Duration of stay: 0 - 3 months ▾

What types of work did you perform while you were overseas:
(You may choose more than one by holding in the Ctrl key):

none	▲
au pair	
security	
construction	
hotel	▼

How long since you have been back: still abroad ▾

Were you an active member of a religious movement or group (eg. church) while abroad: Yes ▾

Current occupation: Student ▾

Race: White ▾

Gender: Male ▾

Home language: Afrikaans ▼

Current relationship status: Single ▼

Relationship status while you were abroad: Single ▼

Please make sure that you have filled in the fields correctly, and then click on 'Submit' below to continue to the next part of the survey.

Submit

Gap-year Survey

The Revised Version of the Extended Objective Measure of Ego Identity Status - Layne D. Bennion, Gerald R. Adams

Read the following paragraph carefully and then proceed to fill in the items.

Read each item and indicate to what degree it reflects your own thoughts and feelings. If a statement has more than one part, please indicate your reaction to the statement *as a whole*. Indicate your answer by choosing one of the available responses:

- strongly agree
- moderately agree
- agree
- disagree
- moderately disagree
- strongly disagree

Please remember: All 64 items must be filled in.

1. I haven't chosen the occupation I really want to get into, and I'm just working at whatever is available until something better comes along.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

2. When it comes to religion, I just haven't found anything that appeals and I don't really feel the need to look.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

3. My ideas about men's and woman's roles are identical to my parents'. What has worked for them will obviously work for me.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

4. There's no single "life style" which appeals to me more than another.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

5. There are a lot of different kinds of people. I'm still exploring the many possibilities to find the right friends for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

6. I sometimes join in recreational activities when asked, but I rarely try anything on my own.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

7. I haven't really thought about a "dating style". I'm not too concerned whether I date or not.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

8. Politics is something that I can never be too sure about because things change so fast. But I do think it's important to know what I can politically stand for and believe in.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

9. I'm still trying to decide how capable I am as a person and what jobs will be right for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

10. I don't give religion much thought and it doesn't bother me one way or the other.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

11. There's so many ways to divide responsibilities in marriage, I'm trying to decide what will work for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

12. I'm looking for acceptable perspectives for my own "life style" view, but I haven't really found it yet.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

13. There are many reasons for friendship, but I choose my close friends on the basis of certain values and similarities that I've personally decided on.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

14. While I don't have one recreational activity I'm really committed to, I'm experiencing numerous leisure outlets to identify one I can really get involved in.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

15. Based on past experiences, I've chosen the type of dating relationship I want now.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

16. I haven't really considered politics. It just doesn't excite me much.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

17. I might have thought about a lot of different jobs, but there's never really any question since my parents said what they wanted.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

18. A person's faith is unique to each individual. I've considered and reconsidered it myself and know what I can believe.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

19. I've never really seriously considered men's and women's roles in marriage. It just doesn't seem to concern me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

20. After considerable thought I've developed my own individual viewpoint of what is for me an ideal "lifestyle" and don't believe anyone will be likely to change my perspective.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

21. My parents know what's best for me in terms of how to choose my friends.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

22. I've chosen one or more recreational activities to engage in regularly from lots of things and I'm satisfied with those choices.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

23. I don't think about dating much. I just kind of take it as it comes.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

24. I guess I'm pretty much like my folks when it comes to politics. I follow what they do in terms of voting and such.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

25. I'm not really interested in finding the right job, any job will do. I just seem to flow with what is available.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

26. I am not sure what religion means to me. I'd like to make up my mind, but I'm not done looking yet.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

27. My ideas about men's and woman's roles come right from my parents and family. I haven't seen any need to look further.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

28. My own ideas about a desirable lifestyle were taught to me by my parents and I don't see any need to question what they taught me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

29. I don't have any real close friends, and I don't think I'm looking for one right now.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

30. Sometimes I join in leisure activities, but I really don't see a need to look for a particular activity to do regularly.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

31. I'm trying out different types of dating relationships. I just haven't decided what is best for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

32. There are so many different political parties and ideals. I can't decide which to follow until I figure it all out.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

33. It took me a while to figure it out, but now I really know what I want for a career.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

34. Religion is confusing me right 'know. I keep changing my views on what is right and wrong for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

35. I've spent some time thinking about men's and women's roles in marriage and I've decided what will work best for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

29. I don't have any real close friends, and I don't think I'm looking for one right now.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

30. Sometimes I join in leisure activities, but I really don't see a need to look for a particular activity to do regularly.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

31. I'm trying out different types of dating relationships. I just haven't decided what is best for me.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

32. There are so many different political parties and ideals. I can't decide which to follow until I figure it all out.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

33. It took me a while to figure it out, but now I really know what I want for a career.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

34. Religion is confusing me right 'know. I keep changing my views on what is right and wrong for me.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

35. I've spent some time thinking about men's and women's roles in marriage and I've decided what will work best for me.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

36. In finding an acceptable viewpoint to life itself, I find myself engaging in a lot of discussions with others and some self-exploration.

- ☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

37. I only pick friends my parents would approve of.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

38. I've always liked doing the same recreational activities my parents do and haven't ever seriously considered anything else.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

39. I only go out with the type of people my parents expect me to date.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

40. I've thought my political beliefs through and realize I can agree with some and not other aspects of what my parents believe.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

41. My parents decided a long time ago what I should go into for employment and I'm following through their plans.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

42. I've gone through a period of serious questioning about faith and can now say I understand what I believe in as an individual.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

43. I've been thinking about the roles that husbands and wives play a lot these days, and I'm trying to make a final decision.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

44. My parent's view on life are good enough for me, I don't need anything else.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

45. I've tried many different friendships and now I have a clear idea of what I look for in a friend.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

46. After trying a lot of different recreational activities I've found one or more I really enjoy doing by myself or with friends.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

47. My preferences about dating are still in the process of developing, I haven't fully decided yet.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

48. I'm not sure about my political beliefs, but I'm trying to figure out what I can truly believe in.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

49. It took me a long time to decide but now I know for sure what direction to move in for a career.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

50. I attend the same church my family has always attended. I've never really questioned why.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

51. There are many ways that married couples can divide up family responsibilities. I've thought about lots of ways and now I know exactly how I want it to happen for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

52. I guess I just kind of enjoy life in general, and I don't see myself living by any particular viewpoint to life.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

53. I don't have any close friends. I just like to hang around with the crowd.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

54. I've been experiencing a variety of recreational activities in hopes of finding one or more I can enjoy for some time to come.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

55. I've dated different types of people and now know exactly what my own "unwritten rules" for dating are and who I will date.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

56. I really have never been involved in politics enough to have made a firm stand one way or the other.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

57. I just can't decide what to do for an occupation. There are so many that have possibilities.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

58. I've never really questioned my religion. If it's right for my parents it must be right for me.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

59. Opinions on men's and women's roles seem so varied that I don't think much about it.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

60. After a lot of self-examination I have established a very definite view on what my own lifestyle will be.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

61. I really don't know what kind of friend is best for me. I'm trying to figure out exactly what friendship means to me.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

58. I've never really questioned my religion. If it's right for my parents it must be right for me.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

59. Opinions on men's and women's roles seem so varied that I don't think much about it.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

60. After a lot of self-examination I have established a very definite view on what my own lifestyle will be.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

61. I really don't know what kind of friend is best for me. I'm trying to figure out exactly what friendship means to me.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

62. All my recreational preferences I got from my parents and I haven't really tried anything else.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

63. I date only people my parents would approve of.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

64. My folks always had their own political and moral beliefs about issues like abortion and mercy killing and I've always gone along accepting what they have.

☐ strongly agree
 ☐ moderately agree
 ☐ agree
 ☐ disagree
 ☐ moderately disagree
 ☐ strongly disagree

Please make sure you have covered ALL 64 items above and then submit this page.

BYLAAG H

Welcome to the Gap-year Survey

The information entered in the survey is treated as confidential. Some limited demographical information is requested, but no identifying data is required, keeping the survey totally anonymous. It is very important that you answer **ALL** the questions.

Please enter some demographical information below, check only one option, except where explicitly stated that more than one answer may be given:

Are you a South African citizen: ☐ Yes ☐ No

Current age:

Age at start of gap year:

Country of visit:

☐ UK	☐ Netherlands	☐ New Zealand	☐ China	☐ Other
☐ USA	☐ France	☐ Australia	☐ Japan	
☐ Ireland	☐ Germany	☐ Canada	☐ Taiwan	

Duration of stay:

☐ 0 – 3 months	☐ 3 – 6 months	☐ 6 – 12 months	☐ 1 – 2 years
☐ 2 – 3 years	☐ 3+ years		

What types of work did you perform while you were overseas (You may check more than one):

☐ none	☐ hotel	☐ medical	☐ missionary
☐ au pair	☐ entertainment	☐ admin	☐ nursing
☐ security	☐ education	☐ finance	☐ charity
☐ construction	☐ caring	☐ waitering/bartending	☐ other

How long since you have been back:

☐ still abroad	☐ 0 – 6 months	☐ 6 – 12 months	☐ 1 – 2 years
☐ 2+ years			

Were you an active member of a religious movement or group (e.g. church) while abroad:

- ☐ Yes ☐ No

Current occupation:

☐ student	☐ part-time work	☐ full-time work
☐ other		

Race:

☐ White
☐ other

☐ Black

☐ Coloured

☐ Asian

Gender: ☐ Male ☐ Female

Home language:

☐ Afrikaans

☐ English

☐ Ndebele

☐ Northern Sotho

☐ Southern Sotho

☐ Swati

☐ Tsonga

☐ Tswana

☐ Venda

☐ Xhosa

☐ Zulu

☐ other

Current relationship status:

☐ Single

☐ Not married, but in a relationship

☐ Engaged to be married

☐ Married

☐ Divorced

Relationship status while you were abroad:

☐ Single

☐ Not married, but in a relationship

☐ Engaged to be married

☐ Married

☐ Divorced

Please make sure that you have filled in the fields correctly.

Now please continue to the next part of the survey.

BYLAAG I

Gap-year Survey

The Revised Version of the Extended Objective Measure of Ego Identity Status

- Layne D. Bennion, Gerald R. Adams

Read the following paragraph carefully and then proceed to fill in the items.

Read each item and indicate to what degree it reflects your own thoughts and feelings. If a statement has more than one part, please indicate your reaction to the statement *as a whole*. Indicate your answer by choosing *only one* of the available responses:

- strongly agree
- moderately agree
- agree
- disagree
- moderately disagree
- strongly disagree

Please remember: All 64 items must be filled in.

1. I haven't chosen the occupation I really want to get into, and I'm just working at whatever is available until something better comes along.

- ☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

2. When it comes to religion, I just haven't found anything that appeals and I don't really feel the need to look.

- ☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

3. My ideas about men's and woman's roles are identical to my parents'. What has worked for them will obviously work for me.

- ☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

4. There's no single "life style" which appeals to me more than another.

- ☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

5. There are a lot of different kinds of people. I'm still exploring the many possibilities to find the right friends for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

6. I sometimes join in recreational activities when asked, but I rarely try anything on my own.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

7. I haven't really thought about a "dating style". I'm not too concerned whether I date or not.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

8. Politics is something that I can never be too sure about because things change so fast. But I do think it's important to know what I can politically stand for and believe in.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

9. I'm still trying to decide how capable I am as a person and what jobs will be right for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

10. I don't give religion much thought and it doesn't bother me one way or the other.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

11. There's so many ways to divide responsibilities in marriage, I'm trying to decide what will work for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

12. I'm looking for acceptable perspectives for my own "life style" view, but I haven't really found it yet.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

13. There are many reasons for friendship, but I choose my close friends on the basis of certain values and similarities that I've personally decided on.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

14. While I don't have one recreational activity I'm really committed to, I'm experiencing numerous leisure outlets to identify one I can really get involved in.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

15. Based on past experiences, I've chosen the type of dating relationship I want now.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

16. I haven't really considered politics. It just doesn't excite me much.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

17. I might have thought about a lot of different jobs, but there's never really any question since my parents said what they wanted.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

18. A person's faith is unique to each individual. I've considered and reconsidered it myself and know what I can believe.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

19. I've never really seriously considered men's and women's roles in marriage. It just doesn't seem to concern me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

20. After considerable thought I've developed my own individual viewpoint of what is for me an ideal "lifestyle" and don't believe anyone will be likely to change my perspective.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

21. My parents know what's best for me in terms of how to choose my friends.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

22. I've chosen one or more recreational activities to engage in regularly from lots of things and I'm satisfied with those choices.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

23. I don't think about dating much. I just kind of take it as it comes.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

24. I guess I'm pretty much like my folks when it comes to politics. I follow what they do in terms of voting and such.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

25. I'm not really interested in finding the right job, any job will do. I just seem to flow with what is available.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

26. I am not sure what religion means to me. I'd like to make up my mind, but I'm not done looking yet.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

27. My ideas about men's and woman's roles come right from my parents and family. I haven't seen any need to look further.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

28. My own ideas about a desirable lifestyle were taught to me by my parents and I don't see any need to question what they taught me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

29. I don't have any real close friends, and I don't think I'm looking for one right now.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

30. Sometimes I join in leisure activities, but I really don't see a need to look for a particular activity to do regularly.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

31. I'm trying out different types of dating relationships. I just haven't decided what is best for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

32. There are so many different political parties and ideals. I can't decide which to follow until I figure it all out.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

33. It took me a while to figure it out, but now I really know what I want for a career.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

34. Religion is confusing me right now. I keep changing my views on what is right and wrong for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

35. I've spent some time thinking about men's and women's roles in marriage and I've decided what will work best for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

36. In finding an acceptable viewpoint to life itself, I find myself engaging in a lot of discussions with others and some self-exploration.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

37. I only pick friends my parents would approve of.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

38. I've always liked doing the same recreational activities my parents do and haven't ever seriously considered anything else.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

39. I only go out with the type of people my parents expect me to date.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

40. I've thought my political beliefs through and realize I can agree with some and not other aspects of what my parents believe.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

41. My parents decided a long time ago what I should go into for employment and I'm following through their plans.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

42. I've gone through a period of serious questioning about faith and can now say I understand what I believe in as an individual.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

43. I've been thinking about the roles that husbands and wives play a lot these days, and I'm trying to make a final decision.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

44. My parent's view on life are good enough for me, I don't need anything else.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

45. I've tried many different friendships and now I have a clear idea of what I look for in a friend.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

46. After trying a lot of different recreational activities I've found one or more I really enjoy doing by myself or with friends.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

47. My preferences about dating are still in the process of developing, I haven't fully decided yet.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

48. I'm not sure about my political beliefs, but I'm trying to figure out what I can truly believe in.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

49. It took me a long time to decide but now I know for sure what direction to move in for a career.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

50. I attend the same church my family has always attended. I've never really questioned why.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

51. There are many ways that married couples can divide up family responsibilities. I've thought about lots of ways and now I know exactly how I want it to happen for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

52. I guess I just kind of enjoy life in general, and I don't see myself living by any particular viewpoint to life.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

53. I don't have any close friends. I just like to hang around with the crowd.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

54. I've been experiencing a variety of recreational activities in hopes of finding one or more I can enjoy for some time to come.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

55. I've dated different types of people and now know exactly what my own "unwritten rules" for dating are and who I will date.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

56. I really have never been involved in politics enough to have made a firm stand one way or the other.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

57. I just can't decide what to do for an occupation. There are so many that have possibilities.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

58. I've never really questioned my religion. If it's right for my parents it must be right for me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

59. Opinions on men's and women's roles seem so varied that I don't think much about it.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

60. After a lot of self-examination I have established a very definite view on what my own lifestyle will be.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

61. I really don't know what kind of friend is best for me. I'm trying to figure out exactly what friendship means to me.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

62. All my recreational preferences I got from my parents and I haven't really tried anything else.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

63. I date only people my parents would approve of.

☐ strongly agree ☐ moderately agree ☐ agree ☐ disagree ☐ moderately disagree ☐ strongly disagree

64. My folks always had their own political and moral beliefs about issues like abortion and mercy killing and I've always gone along accepting what they have.

☐ strongly
agree

☐ moderately
agree

☐ agree

☐ disagree

☐ moderately
disagree

☐ strongly
disagree

Please make sure you have filled in ALL the questions.

Thank you for your time in completing this survey!